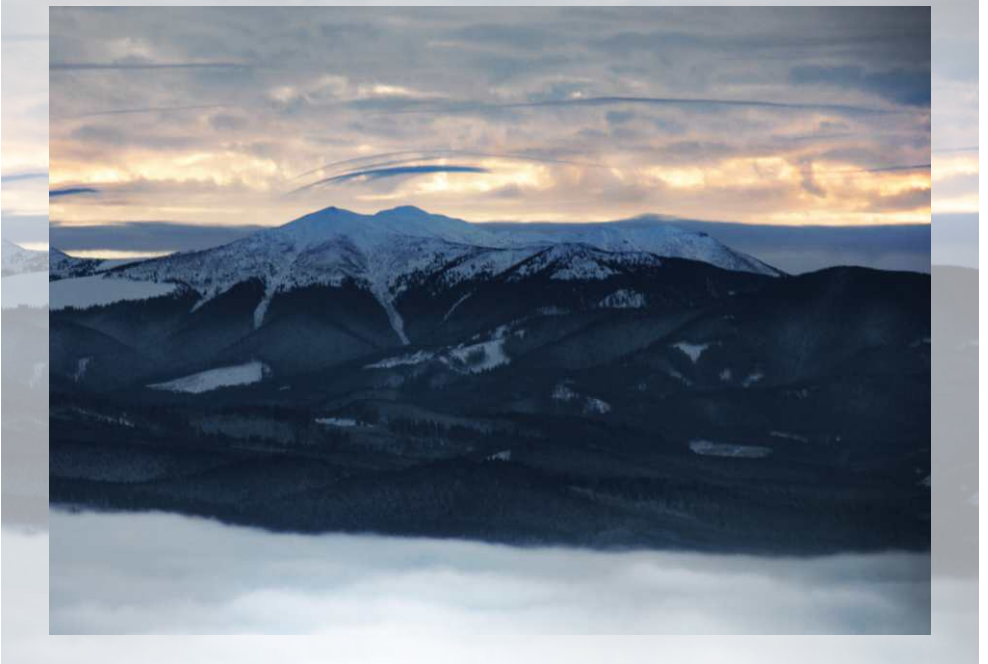

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ

Municipiul VATRA DORNEI

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ
Municipiul VATRA DORNEI

PROPUNERE DE MODALITATE DE APLICARE A UNOR INSTRUMENTE DE POLITICĂ URBANĂ INTEGRATĂ

Politici de dezvoltare urbană – abordare integrată	1
Metodologie de implementare a politicilor urbane integrate	1

PROBLEMATICA DEZVOLTĂRII URBALE DURABILE ȘI TENDINȚE INTERNAȚIONALE

MUNICIPIUL VATRA DORNEI

Context actual

Specific geografic și resurse	7
Dezvoltare urbană	10
Protecția mediului	29
Resurse umane și aspecte sociale	33
Economia municipiului	49
Turismul și infrastructura turistică	55
Guvernanța locală	70

Evaluarea eficientă a mediului urban existent

Principalele probleme identificate la nivelul municipiului Vatra Dornei	73
Analiza SWOT	75
Unde trebuie intervenit?	81

PERSPECTIVE 2020

Cadrul strategic	83
Viziune și principii de dezvoltare	94
Planul de acțiune și surse de finanțare	111
Sistemul de implementare, monitorizare și evaluare	117

PROPUNERE DE MODALITATE DE APLICARE A UNOR INSTRUMENTE DE POLITICĂ URBANĂ INTEGRATĂ

Politici de dezvoltare urbană – abordare integrată

Fenomenul de dezvoltare urbană este un proces care trebuie gândit din perspectiva viitorului și al oportunităților pe care aceasta le poate oferi.

Datorită modificărilor apărute în condițiile economice și sociale ale dezvoltării urbane (reducerea competitivității, incertitudinea mediului de afaceri, creșterea diferențelor socio-teritoriale) la nivel european dar și național, s-a realizat o trecere spre o nouă paradigmă în politicile de dezvoltare urbană. Noua politică urbană se concentrează pe orașe ca locuri ale culturii, consuelui și producerii de cunoaștere.

Orașele reprezintă o sursă de bogăție pentru comunitate și mediul privat și o sursă importantă pentru identitatea locală prin valorile, patrimoniul, istoria specifică locului. În condițiile actuale de criză economică și resurse financiare reduse, orașele mici și mijlocii sunt cele mai vulnerabile datorită resurselor limitate și a dependenței de resurse externe (financiare), precum și de cadrul construit la nivel național și supranațional, în a cărui elaborare au o implicare redusă.

Astfel, se dorește o abordare integrată a cărui impact este mai mare, pentru îmbunătățirea situației unui oraș, decât proiectele tradiționale, sectoriale. Coeziunea economică, socială și teritorială reprezintă temelia gândirii integrate în ceea ce privește dezvoltarea unui oraș. În acest sens, abordarea integrată devine unul dintre mecanismele principale în considerarea aspectelor care vizează dezvoltarea economică, însoțită de măsuri de reducere a sărăciei și excluziunii sociale și de protejare a mediului, precum și mijlocul de a atinge o creștere durabilă și incluzivă. Pentru coeziunea socială, domeniile mai importante sunt economia, ocuparea, educația și viața comunității. De asemenea, au mai fost identificate și alte aspecte importante precum locuințele, sănătate, mediul.

Adoptarea unei politici urbane integrate în ceea ce privește dezvoltarea teritorială, aduce cu sine și o serie de beneficii:

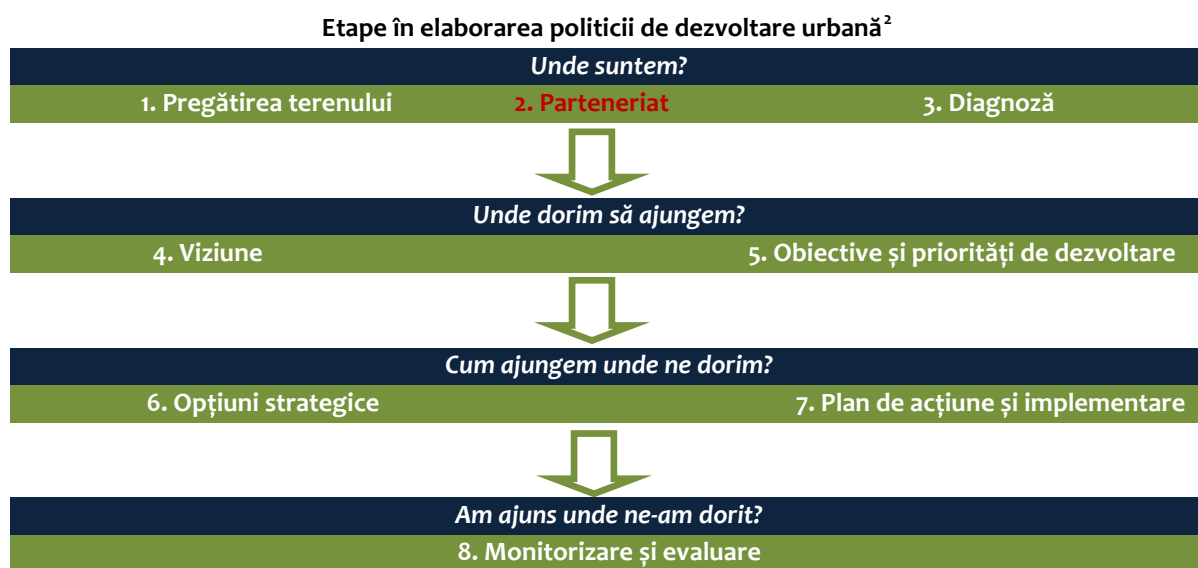
- Sprijin în dezvoltarea strategică a comunității locale;
- Suport pentru elaborarea intervențiilor de regenerare urbană, identificarea și implementarea unor proiecte integrate, care au în vedere mai multe aspect privind dezvoltarea locală, nu a unor proiecte izolate;
- Suport pentru identificarea și implementarea unor investiții cerute la nivel național (Programul de Dezvoltare Locală, Strategia Națională pentru accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilitate publică);
- Ajută la identificarea celor mai bune căi de urmat pentru asigurarea unei dezvoltări echilibrate, sustenabile (integrate) a orașului;
- Sprijin în vederea îmbunătățirii implicării comunității în luarea deciziilor care privesc orașul (consultarea populației);
- Oferă informațiile necesare pentru realizarea/actualizarea unor documentații de amenajarea teritoriului și urbanism (cel mai important fiind Planul Urbanistic General);
- Suport material clar și structurat (privind prioritățile de dezvoltare ale orașului) pentru administrația locală, dar și pentru toți cei interesați să se implice în dezvoltarea orașului.

Metodologie de implementare a politicilor urbane integrate

Metodologia pentru realizarea demersului de cercetare – fundamentare a unor politici de dezvoltare urbană integrată presupune combinarea unor elemente precum: coordonarea intersectorială a acțiunilor strategice, dezvoltarea de parteneriate puternice orizontale, creșterea responsabilității actorilor urbani, concentrarea intervențiilor pe zone cheie de la nivelul orașului, implicarea populației și a grupurilor țintă în procesul de planificare și monitorizarea acțiunilor strategice.

Abordarea integrată în cadrul politicilor urbane devine unul din mecanismele principale în considerarea aspectelor care vizează dezvoltarea economică, însoțită de măsuri de reducere a sărăciei și excluziunii sociale și de protejare a mediului, precum și mijlocul de a atinge o creștere durabilă și incluzivă.

Procesul de elaborare și implementare a unei politici de dezvoltare este fundamentat în baza unei planificări strategice. Planificarea strategică presupune sistematizarea deciziilor prin care administrația locală, în parteneriat cu comunitatea locală, își stabilesc viitorul – direcții, obiective și acțiuni, pornind de la situația existentă (potențial probleme, oportunități, amenințări) și identifică modalitățile prin care pot acționa pentru a schimba în bine/mai bine această situație utilizând resursele existente. Acest proces oferă un cadru general de acțiune: modalitatea de identificare a priorităților, de a lua decizii bune și de a aloca eficient reursurile (bani, timp, oameni) pentru atingerea obiectivelor stabilite.¹

PROBLEMATICA DEZVOLTĂRII URBALE DURABILE ȘI TENDINȚE INTERNAȚIONALE

În ultimii ani, analiza dezvoltării teritoriale a trecut de la abordarea problematicii orașelor numai din perspectiva amenajării teritoriului și urbanismului, la abordarea acestora într-o manieră integrată, în care orașul este văzut ca un sistem complex, în care componenta socială, schimburile economice, serviciile, protecția mediului, educația, cultura, știința și cercetarea reprezintă elemente de luat în calcul. Astfel, dezvoltarea urbană urmărește crearea bunăstării colectivităților urbane, prin înglobarea tuturor domeniilor și componentelor specifice dezvoltării locale.³

Politica de coeziune 2014-2020 urmărește să stimuleze strategiile integrate care intensifică dezvoltarea urbană durabilă în vederea consolidării rezistenței orașelor și a asigurării sinergiilor dintre investițiile sprijinite din fondurile structurale și de investiții europene (SIE).

Ca principiu de bază, Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) sprijină dezvoltarea urbană durabilă prin intermediul unor strategii integrate care abordează provocările economice, climatice, sociale, demografice și de mediu din zonele urbane. Acest principiu are dublu sens: resursele ar trebui concentrate într-un mod integrat pentru a viza zonele afectate de provocări urbane specifice și, în același timp, proiectele de dezvoltare urbană cu finanțare FEDR ar trebui integrate în cadrul unor obiective mai largi ale programelor. Statele membre ale UE ar trebui să caute să utilizeze Fondul social european (FSE) în sinergie cu FEDR, pentru a susține măsuri în materie de ocupare a forței de muncă, educație, incluziune socială și capacitate instituțională, concepute și puse în aplicare în cadrul strategiilor integrate.

¹ Ghid privind Dezvoltarea și Implementarea de Politici Urbane Integrate, 2015, Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007-2013

² Ghid privind Dezvoltarea și Implementarea de Politici Urbane Integrate, 2015, Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007-2013

³ Ghid privind Dezvoltarea și Implementarea de Politici Urbane Integrate, 2015, Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007-2013

Acțiuni cu dimensiune urbană, finanțate prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională în perioada 2014 - 2020:

- investiții productive care contribuie la crearea și susținerea locurilor de muncă durabile, mai ales prin ajutor direct pentru investiții în întreprinderi mici și mijlocii;
- investiții în infrastructură;
- măsuri de sprijinire a dezvoltării regionale și locale – servicii pentru întreprinderi, în special IMM - uri, crearea și dezvoltarea unor instrumente financiare precum venture capital, fonduri pentru împrumuturi și garanții, fonduri de dezvoltare locală, subvenții la dobânzi, networking, cooperare și schimb de experiență între regiuni, orașe și actori sociali, economici și de mediu relevanți;
- asistență tehnică – sunt disponibile sume importante pentru acțiuni de dezvoltare urbană precum formarea de rețele, cooperare și schimburi de experiență, precum și măsuri de informare a potențialilor beneficiari și a publicului larg.

Acțiuni cu dimensiune urbană, finanțate prin Fondul Social European în perioada 2014-2020:

- întărirea rolului pe care îl au orașele ca și centre de creștere pentru atingerea obiectivelor Agendei Lisabona (Strategiei Europa 2020);
- îmbunătățirea ocupării și guvernanței la nivelul măsurilor urbane prin promovarea rolului pe care în joacă municipalitățile;
- acțiuni menite să reducă disparitățile între orașe și vecinătățile acestora (suburbii/zona peri-urbane) și între diferite grupuri sociale (tineri, femei, migranți, minorități etnice), în special prin promovarea antreprenoriatului și introducerea unor programe de instruire;
- acțiuni menite să îmbunătățească capacitatea instituțională pentru a sprijini alocări eficiente și bine direcționate pentru locuințe în cadrul sistemului de protecție socială, în special în țările în care dezvoltarea politicilor privind locuințele sociale se află la început. Prin aceste acțiuni se urmărește cu prioritate incluziunea mai bună (doar în cadrul obiectivului convergență);
- acțiuni care să sprijine crearea de locuri de muncă, precum instruire în domeniul construcțiilor pentru reabilitarea locuințelor sociale în zonele cu o concentrare mare de locuințe, percepute ca zone de sărăcie și excluziune socială.

La nivel european, numeroase documente strategice pun în discuție situația dezvoltării urbane: Schema de dezvoltare a spațiului comunitar. Spre o dezvoltare spațială echilibrată și durabilă a teritoriului (1999), Carta de la Leipzig pentru orașe europene durabile (2007), Agenda Teritorială a Uniunii Europene, Promovarea Dezvoltării Urbane Sustenabile în Europa – Realizări și Oportunități (Promoting Sustainable Urban Development in Europe – Achievements and Opportunities), Declarația de la Toledo privind dezvoltarea urbană (2010), Strategia Europa 2020,etc.

Carta de la Leipzig pentru orașe europene durabile (2007) recomandă ca orașele europene să întocmească **programe integrate de dezvoltare urbană** pentru orașe ca un tot unitar. Aceste instrumente de planificare orientate spre punerea în aplicare ar trebui:

- să descrie punctele tari și punctele slabe ale orașelor și cartierelor, pe baza unei analize a situației actuale;
- să definească obiective de dezvoltare coerente pentru zona urbană și să dezvolte o viziune pentru oraș;
- să coordoneze diferite planuri și politici districtuale, sectoriale și tehnice și să se asigure că investițiile planificate vor contribui la promovarea unei dezvoltări echilibrate a zonei urbane;
- să coordoneze și să concentreze, din punct de vedere spațial, utilizarea fondurilor de către actorii din sectorul public și privat;
- să fie coordonate atât la nivel local, cât și la nivel regional și să implice cetățenii și alți parteneri care pot contribui substanțial la dezvoltarea calității economice, sociale, culturale și ecologice a fiecărei zone.

Declarația de la Toledo privind dezvoltarea urbană (2010) propune o serie de priorități privind rezolvarea provocărilor urbane actuale și implementarea Strategiei Europa 2020, sprijinirea continuării procesului de la Marsilia și a implementării *Referențialului european pentru orașe durabile* și necesitatea de a consolida o *Agendă urbană europeană* în viitor. Principalele direcții de dezvoltare vizează:

- realizarea unei dezvoltări urbane mai inteligente, durabile și inclusive social;
- adecvarea abordării integrate la politicile de dezvoltare urbană și necesitatea de a atinge o înțelegere comună a acestei abordări;
- importanța regenerării urbane integrate și potențialul ei strategic pentru o dezvoltare urbană mai inteligentă, durabilă și incluzivă în Europa;
- întărirea dimensiunii urbane în Politica de Coeziune;
- susținerea unei coerențe mai mari între problematica teritorială și cea urbană, precum și stimularea dimensiunii urbane în contextul coeziunii teritoriale;
- continuarea promovării cercetării, a studiilor comparative și a statisticilor, a schimbului de bune practici și a diseminării cunoștințelor pe teme urbane, precum și întărirea capacității de coordonare a acestora;
- promovarea dezvoltării urbane durabile și a abordărilor integrate prin reîntărirea și dezvoltarea instrumentelor care să ajute la implementarea Cartei de la Leipzig la toate nivelurile;
- o privire asupra celor mai importante provocări pe care orașele europene trebuie să le înfrunte în viitor.

Strategia Europa 2020 are ca și obiectiv general transformarea UE într-o economie inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială. Cele trei priorități stabilite în cadrul acestei strategii sunt:

- Creștere inteligentă – dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare (cercetarea și dezvoltarea tehnologică combinată cu utilizarea eficientă a resurselor existente conduc la creșterea productivității);
- Creștere durabilă – promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive poate duce la furnizarea de „bunuri publice” societății (cum ar fi conservarea habitatelor, biodiversitatea și menținerea patrimoniului rural) care pot conduce, în arealele vizate, la crearea de noi locuri de muncă prin extensivizarea agriculturii și aprovizionarea piețelor locale;
- Creștere favorabilă incluziunii sociale – promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială prin deblocarea potențialului economic al zonelor rurale, dezvoltarea piețelor și locurilor de muncă la nivel local, prin furnizarea de asistență în vederea restructurării agriculturii și sprijinirea veniturilor agricultorilor, în vederea menținerii unei agriculturi sustenabile în întreaga Europă.

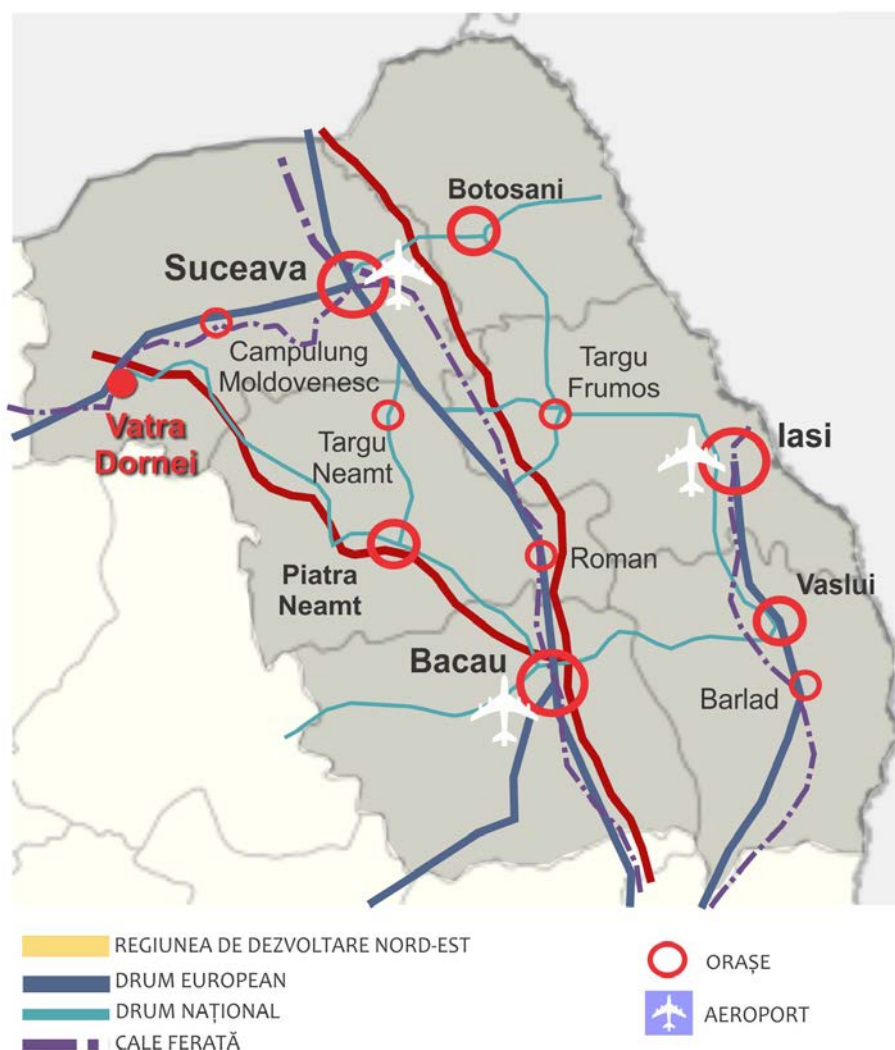
Municipiul VATRA DORNEI

CONTEXT ACTUAL

Specific geografic și resurse

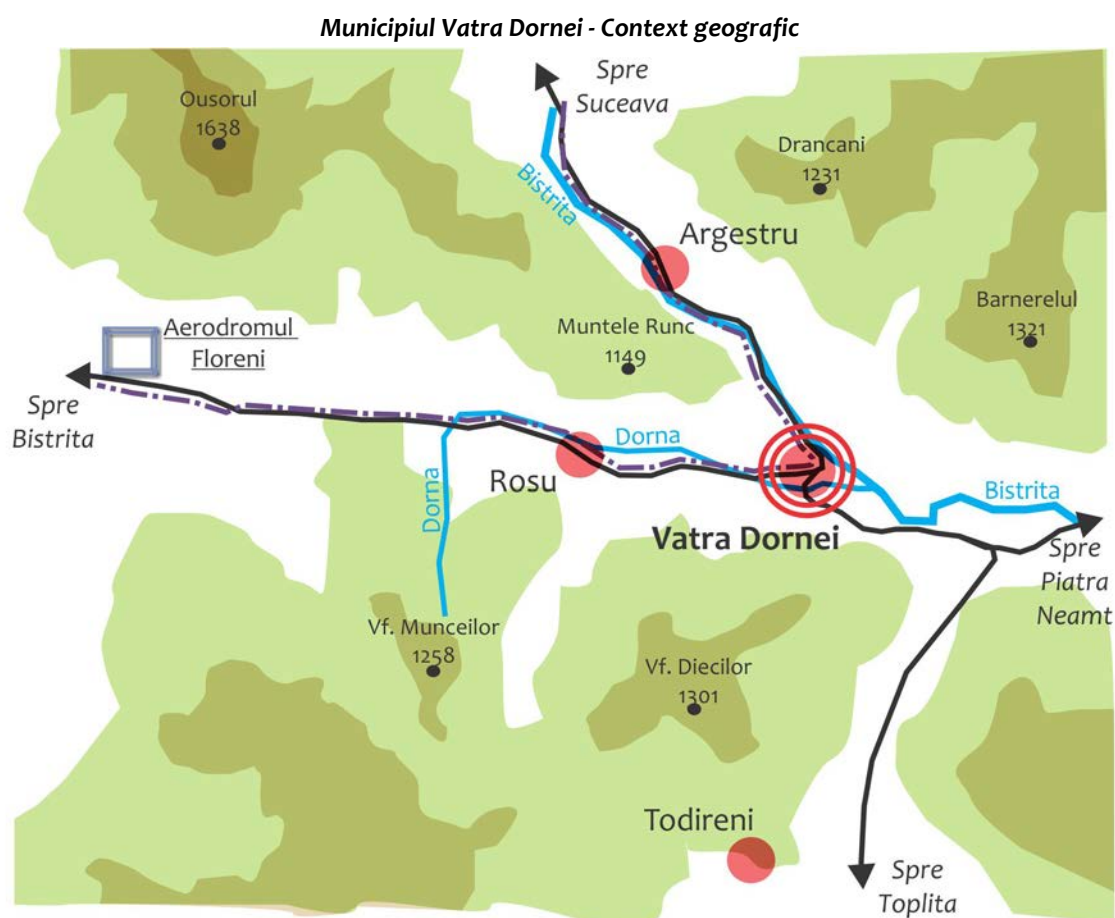
Municipiul Vatra Dornei este situat în județul Suceava și face parte din Regiunea de Dezvoltare Nord-Est. Creată în 1998, aceasta este cea mai întinsă regiune de dezvoltare a României, o unitate teritorial-statistică de nivelul al doilea (NUTS 2), conform clasificării EUROSTAT. Grupează 6 județe - unități administrativ teritoriale de nivelul al treilea (NUTS 3): Bacău, Botoșani, Neamț, Iași, Suceava și Vaslui. Are o suprafață de 36.850 kmp, reprezentând 15,46% din suprafața totală a țării, iar granițele externe ale regiunii sunt cu Ucraina și Republica Moldova. Județul Suceava cu o suprafață de 8553,5 km², reprezentând al doilea județ ca întindere din țară, după județul Timiș, are în componență 5 municipii, 11 orașe și 98 de comune cu 379 sate.

Municipiul Vatra Dornei - Context regional

Componentă a județului Suceava, arealul turistic Țara Dornelor cuprinde municipiul Vatra Dornei și 9 comune: Cârlibaba, Ciocănești, Iacobeni, Dorna Arini, Panaci, Șaru Dornei, Dorna Cândreni, Coșna, Poiana Stampei. Arealul turistic Țara Dornelor este localizat în partea de sud-vest a județului Suceava, fiind suprapus pe unitatea de relief Depresiunea Dornelor, denumit și Țara Dornelor. Aceasta se bucură de un patrimoniu natural și antropoc de o frumusețe deosebită, un adevărat magnet turistic al Sucevei și României.

Printre cele 5 municipii ale județului Suceava se numără și Vatra Dornei, oraș declarat municipiu la data de 7 iulie 2000. Cu un important potențial turistic, certificat în 1999 prin declararea localității drept stațiune turistică de interes național, Vatra Dornei devine în 2013 stațiune balneară și balneoclimaterică.

Teritoriul administrativ al municipiului se desfășoară între extremitatea estică a muntelui Suhard, extremitatea sudică a masivului Giupalău și jumătatea nordică a Masivului Călimani. Situat într-o depresiune intramontană de origine tectonico-vulcanică, municipiul face parte din Țara Dornelor, un teritoriu ce se suprapune cu o suprafață semnificativă din nordul Carpaților Orientali a cărei complexitate petrografică, structurală și tectonică este una deosebită. Geneza și evoluția depresiunii intramontane, conform coordonatelor volumului III al tratatului de Geografie a României (1987), are la bază ipoteza unei origini mixte tectono-erozive. Astfel, printre factorii ce au contribuit la formarea depresiunii, s-au identificat mișcările tectonice de scufundare, eroziunea râurilor în rocile sedimentare și erupțiile vulcanice care au condus la formarea munților Călimani și a unei părți din munții Bârgăului⁴.

Depresiunea Dornelor se întinde pe suprafața a trei zone cu caractere diferite. În partea de vest a depresiunii se regăsește o zonă de tip depresionară colinară cu interfluvii înguste, măguri (Măgura Coșnei – 1256 m), bâtci⁵ (Bâta Târșului – 1547 m, Bâta Roșie – 1143 m, Bâta lui Ieremie – 1103 m) și pineni montani (vf. Oușorul – 1638 m, vf. Târnița – 1542 m, vf. 12 Apostoli – 1769 m, vf. Piatra Doamnei – 1693 m). Extremitatea estică se caracterizează printr-o extindere mare a reliefului acumulativ fluviatil reprezentat de poduri de terasă ocupate de turbării, lunci, bâtci și pineni montani. Formele de relief predominante sunt Munții Călimani (vf. Pietrosul Călimanilor – 2100 m), Munții Bistriței (vf. Budacul – 1859 m) și Munții Bârgăului (vf. Heniul Mare – 1611 m). Partea centrală a depresiunii este

⁴ DONISĂ, I. (1968) *Geomorfologia văii Bistriței*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România

⁵ Vârf rotunjit pe culmi montane secundare, ce apar de regulă în zona Munților Bistriței – IELENICZ, M. (2004) *Dicționar de Geografie Fizică*, Ediția a II-a revizuită, București, Editura Corint

reprezentată de un pinten montan interdepresionar cu formațiuni ce depășesc frecvent altitudini de 1200 m (vf. Dieci 1301 m, vf. Priporiu 1305 m, vf. Andreeni 1276 m, etc.).

Relieful reprezintă principala componentă a cadrului natural care influențează însușirile climatice, biogeografice, hidrografice și antripoce ce pun în valoare resursele naturale. Evoluția paleogeografică a zonei a influențat caracteristicile structurii geologice care la rândul lor au influențat morfologia și tipurile genetice de relief, determinând totodată și existența unor resurse bogate și variate de sol și subsol. Unitatea întregii depresiuni a Dornelor este dată în primul rând de geneza și modul de evoluție al acesteia, de caracteristicile morfometrice, condițiile climatice și de prezența resurselor de sol și subsol reprezentate îndeosebi de izvoarele minerale, zăcămintele de turbă, mlaștini, acestea determinând dezvoltarea multor localități, printre ele numărându-se și municipiul Vatra Dornei⁶.

Fenomenele complexe și tectonica depresiunii au condus la formarea unor zăcăminte ale subsolului de o mare importanță în dezvoltarea economică a municipiului Vatra Dornei. Zăcămintele hidrominerale sunt reprezentate de ape minerale de tip carbogazoase, bicarbonate, calcice, magneziene, sodice, feruginoase, hipotone și sulfuroase, în principal oligominerale. De-a lungul timpului, în depresiunea Dornelor s-au exploatat zăcăminte manganifere, de sulf și turbă.

Dintre toate acestea, cele mai importante, sunt apele minerale, atestarea documentară asupra caracteristicilor acestora, datând încă din anul 1870. Datorită manifestărilor vulcanice întreaga zonă a Țării Dornelor este bogată în zăcăminte hidrominerale, acest lucru influențând economia municipiului Vatra Dornei cât și calitatea vieții locuitorilor. Perimetrul hidromineral ce se regăsește la Vatra Dornei, este unul dintre cele mai cunoscute din țară. Existența apelor minerale este legată de emanațiile de dioxid de carbon ale manifestărilor postvulcanice din masivul Călimani. Migrarea CO₂ spre suprafață se realizează prin sistemul de fracturi tectonice care afectează fundamentul; o parte din gaz este reținut de apa subterană acumulată în partea alterată a șisturilor cristaline; cea mai mare parte însă, se dizolvă în stratele acvifere freatiche, acumulate în depozitele celor două terase din dreapta râului Dorna. Mineralizarea mai puternică se produce acolo unde acviferele freatiche menționate sunt dispuse peste liniile de fractură și imediat în aval, pe direcția de curgere a curentului acvifer. Zăcămintul hidromineral este deschis și exploatat în prezent prin 17 surse, din care opt captări directe prin drenuri sau puțuri. Stațiunea dispune pentru cură externă de 14 surse din care 9 sunt exploatate, celelalte fiind în conservare. De asemenea, se mai găsesc și 2 izvoare pentru cură internă.

Principalele cursuri de apă ce străbat județul Suceava sunt: râul Siret (de la N la S) și afluenții săi, râurile Suceava, Șomuzu Mare, Moldova, Bistrița (curgând de la NV spre SE). Toate râurile de pe teritoriul județului Suceava fac parte din bazinul hidrografic al râului Siret. Cantitățile cele mai mari de apă sunt transportate de râurile ale căror bazine de alimentare sunt situate în regiunea montană. Râurile din zonă se încadrează în categoria celor de tip carpatic oriental cu subtipurile alpine ale munților Rodnei și Călimani. Râul Bistrița, cu o lungime de 283 km, izvorăște din munții Rodnei, acesta fiind principalul colector din regiune. La intrarea în depresiunea Dornelor, râul Bistrița Aurie primește ca principal afluent râul Dorna, cu o lungime de 53 km. Acesta izvorăște din munții Călimani și în cadrul depresiunii este împărțit în două sectoare orientate diferit. Localitatea balneară este așezată pe râul Dorna, la confluența cu Bistrița Aurie, respectiv pe două terase de acumulare: una cu altitudinea de 2-5 m, dezvoltată atât pe dreapta, cât și pe stânga râului Dorna, iar alta la 10-15 m pe dreapta râului; pe aceste nivele morfologice se află parcul stațiunii și bazele de tratament. Situat într-o zonă cu importante resurse hidrice, datorită caracteristicilor geologice, morfometrice și elementelor climatice, în municipiul Vatra Dornei se regăsesc ape freatiche, de adâncime, izvoare și o rețea hidrografică de suprafață, ce a fost utilizată îndeosebi pentru nevoile personale ale comunității cât și către cele gospodărești.

⁶ MIHALCA, I (2015) Țara Dornelor – Studiu de geografie regională, Cluj-Napoca, Editura Limes

Municipiul Vatra Dornei este situat într-o regiune încadrată în categoria celor cu climat specific depresiunilor intramontane și munților, aici regăsindu-se patru stații meteorologice (Cârlibaba, Poiana Stampei, Vatra Dornei și Călimani). Printre factorii ce influențează temperatura medie anuală se numără orientarea versanților, creșterea altitudinii, gradul de înclinare al pantelor, gradul de acoperire cu vegetație. Temperatura medie anuală, în zona depresionară, este cuprinsă între 4 - 5°C, iar la o altitudine de peste 1800 m se înregistrează temperaturi de 0,4°C, aceste temperaturi fiind mult mai scăzute față de alte regiuni depresionare. Un fenomen foarte des întâlnit în această zonă este cel al inversiunilor termice, mai ales în anotimpul rece, datorită colaborării circulației generale a maselor de aer, caracteristicile radiației nocturne și ale suprafeței subadiacente care determină, în sezonul rece, acumularea și stagnarea maselor de aer rece în zonele joase. Astfel, luna cea mai rece a anului este ianuarie cu temperaturi cuprinse între -5°C - -7°C, iar luna cea mai călduroasă fiind luna iulie cu temperaturi de 14,2 – 15,3°C.⁷

Regimul presiunii atmosferice și umezeala aerului sunt influențate de masele de aer dominante, dispunerea principalelor unități de relief și caracteristicile temperaturii. Valorile medii înregistrate, ale presiunii atmosferice, au fost de 23 mb/100 m, cele maxime absolute de 30 mb/100 m, iar cele minime de peste 125 mb/100 m. Luna aprilie reprezintă luna în care se înregistrează valorile minime de presiune și lunile septembrie – octombrie, lunile când sunt înregistrate valori maxime ale presiunii atmosferice. Datorită mișcării aerului rece pe plan orizontal din partea de nord a depresiunii și datorită radiației nocturne, umezeala relativă a aerului înregistrează valori ridicate față de alte regiuni intramontane (aproximativ 825 în zona depresionară și peste 90% în zona înaltă montană). Cantitatea medie anuală de precipitații este una neuniformă, în zonele joase fiind cuprinsă între 650 – 700 mm și crescând spre zonele periferice înalte ale depresiunii până la 750 – 800 mm. Pe parcursul unui an se evidențiază luna iunie ca fiind luna cu cele mai multe precipitații (aproximativ 169,2 mm) și luna ianuarie ca cea mai secetoasă (aproximativ 19,5 mm). Cantitatea maximă de precipitații căzută în 24 de ore s-a înregistrat la stația Vatra Dornei și a fost de 250 mm/24 de ore.⁸

Se poate spune că presunea atmosferică, caracteristicile valorilor termice și cele altitudinale, gradul de umiditate și cel de ionificare al aerului, conferă regiunii Țara Dornelor, și implicit municipiului Vatra Dornei, un climat de adăpost favorabil desfășurării climatoterapiei. Municipiul Vatra Dornei este recunoscut și drept o stațiune climaterică unde climatul are o acțiune tonifiantă asupra sistemului nervos, stimulând metabolismul și respirația. Această funcție este susținută și de prezența parcului natural împădurit cu specii de conifere și a pădurilor din proximitate, dar și de gradul ridicat de ozonificare a aerului. Din punct de vedere al florei și faunei, în zonă se regăsesc păduri de fag și amestec, păduri de conifere și o floră și faună specifică zonelor subalpine și alpine.

Dezvoltare urbană

ISTORIC

Din punct de vedere urbanistic, evoluția localității a început cu secolul XVIII, odată cu descoperirea unor importante rezerve de ape minerale. Dar, prima atestare documentară a localității datează din anul 1592. În perioada secolului al XVII-lea pe teritoriul Țării Moldovei se regăseau "ocoale" domnești de tip "cetate" sau "curte" care cuprindeau sate de ocol și funcționau pentru susținerea curților și cetăților domnești aflate în orașe și târguri. Cu toate acestea, ele nu erau echivalentul "ocoalelor de hotar" precum Ocolul Câmpulung din care făcea parte și Vatra Dornei, acest tip de ocol diferențându-se prin faptul că locuitorii beneficiau de libertate și scutiri de taxe, dări în schimbul păzirii punctelor de trecere, potecile, văile râurilor, a hotarului. Se înțelege faptul că Ocolul Câmpulung a fost un ocol de hotar și toate privilegiile și scutițiile denotă statutul privilegiat al populației din Depresiunea Dornelor și implicit din Vatra Dornei, în perioada Evului Mediu. Odată cu ocuparea habsburgică și anexarea Bucovinei Imperiului Habsburgic, Ocolul Câmpulung Moldovenesc a fost împărțit în dorna bucovineană și dorna moldoveană cu forme de

⁷ MIHALCA, I (2015) Țara Dornelor – Studiu de geografie regională, Cluj-Napoca, Editura Limes

⁸ MIHALCA, I (2015) Țara Dornelor – Studiu de geografie regională, Cluj-Napoca, Editura Limes

administrare diferite. Pe teritoriul bucovinean se regăseau localitățile Vatra Dornei, Ciocănești, Cârlibaba, Iacobeni, Dorna Candrenilor, Poiana Stampei, Poiana Negrii, satul Șarul Bucovinei și Coșna. Localitățile sub administrarea teritoriului moldovean au fost Neagra Șarului, Șaru Dornei, Panaci, Păltiniș, Dorna Arini. După trasarea definitivă a hotarelor, partea bucovineană, din care făcea parte și Vatra Dornei, a avut o organizare administrativă specifică tiparului austriac cu biroul administrativ central în târgul Câmpulung Moldovenesc. În 1884 Bucovinei i se recunoaște statutul de autonomie și dobândește denumirea de Ducatul Bucovinei cu stemă proprie, iar în 1861 a fost creată Dieta Ducatului Bucovinei, ca o consecință a obținerii autonomiei și despărțirea de Galiția și dobândirea unor vechi drepturi strămoșești. Cu toate că, perioada administrației civile din Bucovina a fost una nefastă datorită abuzurilor și nedreptăților reprezentanților Imperiului Habsburgic, dezvoltarea economică și urbanizarea acestia s-a simțit puternic.⁹

Intensificarea fluxurilor comerciale și a tratamentelor tradiționale balneare dornene au început odata cu schimbarea regimului politic, astfel numărul bolnavilor sosiți în Vatra Dornei a crescut. Infrastructura și materialele neadecvate folosite au dus la apariția și exercitarea unei privind remedierea situației necorespunzătoare, din partea bolnavilor sosiți la tratament. În urma acestor presiuni au fost implementate măsuri care au condus la modernizarea unei părți a infrastructurii de primire și de tratament, dar și la perfecționarea unor servicii. Pentru recunoașterea rolului pe care izvoarele minerale îl joacă în cadrul comunității locale, a fost construită clădirea Izvorului Ioan, ea reprezentând un element de heraldică. În 1886, datorită renumelui și rentabilității tratamentelor balneare efectuate la Vatra Dornei, împăratul Franz Joseph a acceptat un amplu proiect ce presupunea consolidarea întregii stațiuni. Printre principalele lucrări vizate au fost cele legate de modernizarea infrastructurii tehnice locale (iluminat public, asfaltarea principalelor căi de comunicație, a aleilor, regulaziarea malurilor râului Dorna), de edificare a principalelor baze de tratament (Stabilimentele Băilor I și II) și de cazare (Oțelul I, Oțelul II, Casa Vladimir), de dezvoltare a bazei locale materiale de interes public (Palatul Național Român, palatul Comunal, gara Vatra Dornei-Băi, Casinoul Băilor, Biserica Catolică, Biserica Greco-Catolică, Templul Evreiesc), de modernizare a captărilor principalelor izvoare minerale (Ioan, Santinela, Ferdinand) și de reamenajare a parcului central. Respectarea exigențelor și cerințelor internaționale în ceea ce privește gradul de dotare și modernizare, a dus la ridicarea localității Vatra Dornei la rangul de oraș în anul 1907.

În Primul Război Mondial s-au dus luptele pe creasta munților din jurul orașului Vatra Dornei transformându-l pe acesta și stațiunea într-o fortăreață armată a austro-ungarilor. Staționarea trupelor la Vatra Dornei a durat aproape doi ani, timp în care au fost distruse și orașul și stațiunea, dar după unirea Bucovinei cu Regatul României s-a pus problema refacerii și administrării băilor. În timpul celui de al Doilea Război Mondial, clădirea cazinoului a fost folosită de armatele germane în scopuri militare. În dimineața zilei de 29 septembrie 1944, în timpul retragerii din Vatra Dornei a ultimelor unități militare germane, clădirea cazinoului și mai ales spațiile interioare au suferit însemnate acțiuni de distrugere. În timpul celui de-al doilea Război Mondial și în special în a doua sa parte (1943-1944) stațiunea balneară a suferit nenumărate distrugerii. Imediat după 1950 Vatra Dornei a intrat în exploatare la întreaga capacitate și până în 1989 a continuat să se dezvolte pe toate planurile: medical, de agrement, de odihnă, etc. În martie 1999, localitatea Vatra Dornei a devenit oraș-stațiune turistică de interes național, pentru ca pe 7 iulie 2000 să fie declarat municipiu. Începând cu anul 2000 serviciile turistice din cadrul stațiunii Vatra Dornei au fost incluse în strategiile ce au avut drept obiectiv, remedierea disfuncționalităților apărute în ultimii ani cât și pentru a atrage și un alt segment de turiști. Dezvoltarea stațiunii, în funcție de satisfacerea nevoilor și așteptărilor noului secol, s-a bazat pe îmbinarea tratamentelor balneare tradiționale cu cele moderne. În 2013, prin Hotărârea de Guvern nr. 1072, municipiul Vatra Dornei dobândește statutul de stațiune balneară și balneoclimaterică.

⁹ MIHALCA, I (2015) *Țara Dornelor – Studiu de geografie regională*, Cluj-Napoca, Editura Limes

PATRIMONIUL CONSTRUIT ȘI MORFOLOGIE URBANĂ

Suprafața administrativă a municipiului Vatra Dornei este de 9982,8655 ha. Intravilanul se compune din teritoriul localităților Vatra Dornei – 920,9017 ha, Argeștru – 400,3043 ha, Roșu – 257,4180 ha și Todireni – 57,8130 ha. Vecinătățile municipiului Vatra Dornei sunt: comunele Șaru Dornei în sud, Dorna Candrenilor în vest, Iacobeni în nord, Pojorâta în nord-est și Dorna-Arini la est. Teritoriul administrativ al Municipiului Vatra Dornei cuprinde o gamă diversă de funcțiuni – între care cele aferente funcțiunilor cu caracter urban - terenuri pentru construcții și amenajări, la care se adaugă: teren arabil, pășuni, livezi, fânețe, păduri, ape. Terenurile aferente căilor de comunicații sunt compuse din terenurile aferente circulațiilor carosabile, pietonale, parcuri din zonele intravilane, terenurile aferente drumurilor naționale și comunale din extravilanul localității și terenurile aferente circulației feroviare.

Dupa gradul și zonele de influență, municipiul Vatra Dornei face parte din categoria orașelor “poli locali”, având o sferă de influență ce variază între 20 și 40 de km și peste 15.000 locuitori. Ele domină un anumit hinterland, cu raporturi pe linie economică, sanitară, culturală sau comercială și au tendință de dezvoltare complexă. Conform clasificării localităților din Legea nr. 351/2001 cu modificările și completările ulterioare, municipiul Vatra Dornei se încadrează în categoria localităților de rang II (municipii de importanță interjudețeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități). În cadrul proiectului ESPON 2006 1.1.1 – *Potențial pentru dezvoltarea policentrică în Europa*, au fost identificate pentru Regiunea Nord-Est 9 zone urbane funcționale, din care 1 FUA de importanță națională sau transnațională – Iași și alte 8 FUA de importanță regională și locală – Bacău, Botoșani, Suceava, Piatra Neamș, Vaslui, Roman, Bârlad și Onești. Zonele funcționale urbane (FUA – Functional Urban Areas) reprezintă cele mai mici elemente constitutive ale unei dezvoltări policentrice, fiind formate dintr-un nucleu urban și aria înconjurătoare integrată din punct de vedere al dezvoltării economice, cu cel puțin 15.000 locuitori în centrul urban și peste 50.000 populația totală a FUA. O altă clasificare a poliilor urbane din România, conform studiului *Definirea conceptului național de dezvoltare spațială și introducerea lui în structura planului național de dezvoltare, Vol. 1 Principiile generale care fundamentează conceptul național de dezvoltare spațială*, elaborat de INCD URBAN Proiect în februarie 2007, ținând cont de clasificările SPESP, ESPON, PlanetCense etc. și în relație cu ierarhizarea pe ranguri stabilită prin Legea nr. 351/2001, având drept scop asigurarea dezvoltării policentrice și echilibrate a rețelei de localități din România și promovarea unei structuri flexibile și dinamice a acesteia, municipiul Vatra Dornei se numără printre poli suregionali de tip OPUS (Orizont Potențial Urban Strategic).¹⁰

Localitatea se află la 112 km depărtare de municipiul Suceava (aproximativ 2 ore transport auto și 3 ore transport feroviar), 40 km de Campulung Moldovenesc (aproximativ 50 minute transport auto și 1 oră transport feroviar), 85 km de municipiul Bistrița (aproximativ 1 oră transport auto și 5 ore transport feroviar). Cel mai apropiat aeroport se află în municipiul Suceava. Accesul se mai poate face și pe Valea Bistriței, pe șoseaua ce leagă municipiul Piatra Neamț de Vatra Dornei (165 km – aproximativ 3,1 ore transport auto). În ceea ce privește accesul feroviar, municipiul Vatra Dornei este traversat de Magistrala feroviară secundară 502 Suceava – Vama – Floreni – Ilva Mică.

¹⁰ Planul de Dezvoltare Regională Nord – Est 2014-2020 (PDR NE) - <http://www.adnordest.ro>

Municipiul Vatra Dornei - Context județean

Timpul istoric poate fi un factor de ruptură în structura spațiului urban, de aceea apare și evoluează spațio-volumetric, în mod succesiv. Din cauza succesiunii timpului cosmic, unele fenomene pot dispărea, iar forma nu este permanentă. Din punctul de vedere al organizării, orașul este așezat în cadrul unui sit urban de tip montan. Structura este una relațională, manifestându-se prin relații topologice, ierarhii, ordine de priorități și direcții. Orașul Vatra Dornei s-a dezvoltat după modelul linear, având un metabolism circular. Această dezvoltare a fost un rezultat unor procese, precum evoluție, acumulare și transformare. Vatra Dornei și-a început dezvoltarea sub statul de strajă a hotarelor moldovene, devenind un oraș sub stăpânire habsburgică, când izvoarele de apă minerală au fost descoperite și valorificate, iar importanța sa a început să crească și numele său să ajungă dincolo de hotarele românești. În procesul de acumulare, statul austriac a fost interesat de exploatarea cât mai completă a bogățiilor solului și subsolului Bucovinei, iar în anii ce au urmat ocupării habsburgice, publicul ce a vizitat această stațiune a putut fi pe deplin satisfăcut în așteptările o evoluție pozitivă, de-a lungul timpului, atât urbanistic, cât și cultural și social, de la un ținut sale de ceea ce i se oferea. Principalele obiective ale dezvoltării stațiunii au fost: Cazinoul Vatra Dornei, Palatul comunal, Palatul Național, Izvorul „Ioan” , Izvorul Ferdinand și Izvorul „Sentinela” , Clădirea Școlii Primare, Gara Mare și Gara Băi, Biserica Catolică și Templul Evreiesc. Templele evreiești de pe strada Luceafărul și cel de pe strada M. Eminescu au fost edificate, primul la sfârșitul secolului XIX iar al doilea în anul 1908, la sugestia administrației imperiale de la Viena și a proprietarului băilor, deoarece numărul evreilor care veneau la tratament în Vatra Dornei creștea de la an la an.

Repartiția principalelor zone funcționale în municipiul Vatra Dornei

Punerea în posesie a terenurilor către proprietari a fost momentul care, printre altele, a relansat activitatea de construcții de locuințe individuale, reprezentând o presiune puternică asupra administrației locale cu privire la extinderea intravilanului localităților, precum și intervenții în zonele de locuințe cu obiective incompatibile din punct de vedere funcțional. De regulă aceste construcții noi s-au amplasat în lungul drumurilor (naționale, județene, comunale), prelungind tentacular intrările în localități, departe de rețelele tehnico-edilitare, contrar principiilor urbanistice de dezvoltare durabilă. Acest mod de construire determină în prezent disfuncționalități suplimentare, datorită faptului că nici populația, dar nici administrația locală nu au înțeles rolul și necesitatea proiectelor de urbanism și a regulamentelor aferente. Municipiul Vatra Dornei este traversat de calea ferată și de șoseaua destinată traficului greu, traseul lor desfășurându-se paralel cu râul Dorna, care are de-o parte și alta, zone aparținând centrului istoric, înregistrându-se un grad ridicat de disconfort atât vizual cât și olfactiv sau fonic. Acest traseu al căii ferate, șoselei destinată traficului greu și cursului râului Dorna reprezintă o barieră în dezvoltarea urbană a municipiului. Zona centrală ce se identifică cu centrul istoric, remarcabil prin prezența unei străzi cu caracter pietonal și fond clădit cu valoare de patrimoniu arhitectural, este caracterizată printr-o stare a clădirilor precară, iar la nivel de imagine urbană, unele dintre ele au fost renovate fără să se țină cont de normele urbanistice în ceea ce privește aspectul exterior al clădirilor din acea zonă. Un fond clădit aflat în stare avansată de degradare, se regăsește și pe malul drept al râului Dorna, în zona stațiunii, unde restaurarea cazinoului nu a fost finalizată, acesta aflându-se în prezent într-o stare nu avansată, ci foarte avansată de degradare. Alături de acestea se numără și fostele vile ale sindicatului, care necesită să treacă printr-un amplu proces de renovare, ele reprezentând elemente de potențial în dezvoltarea infrastructurii turistice. Fondul locuibil este reprezentat în proporție de 80% de locuințe individuale, restul reprezentând locuirea de tip colectiv. Calitatea locuirii în municipiu, se află într-o stare relativ bună, locuințele individuale reprezentând fondul locuibil aflat în starea cea mai bună. Puține sunt zonele în care locuirea înregistrează un grad scăzut al nivelului de trai. Tot elemente de potențial sunt și zonele industriale specifice confecțiilor metalice și prelucrării lemnului, din partea de nord și de est a localității. Deși au un fond clădit aflat într-o stare avansată de degradare, ele pot fi valorificate, aducându-se astfel beneficii profilului economic al orașului.

INFRASTRUCTURĂ ȘI ECHIPARE TEHNICO-EDILITARĂ

Circulații rutiere și feroviare

Circulația locală în municipiul Vatra Dornei se desfășoară între zonele de locuit și zona centrală unde sunt amplasate majoritatea spațiilor comerciale și a principalelor dotări de interes municipal. Un alt flux important are loc între zonele industriale (locul de muncă) și cartierele de locuit. O circulație locală intensă se produce și între gară și zona centrală. Localitatea Vatra Dornei are o tramă stradală formată din străzi de categoria a II-a, a III-a și a IV-a, organizate radial pe trei direcții principale (DN 17 pe relația Câmpulung Moldovenesc - Suceava, DN 17 pe relația Bistrița - Dej și DN 17B pe relația Broșteni - Poiana Largului):

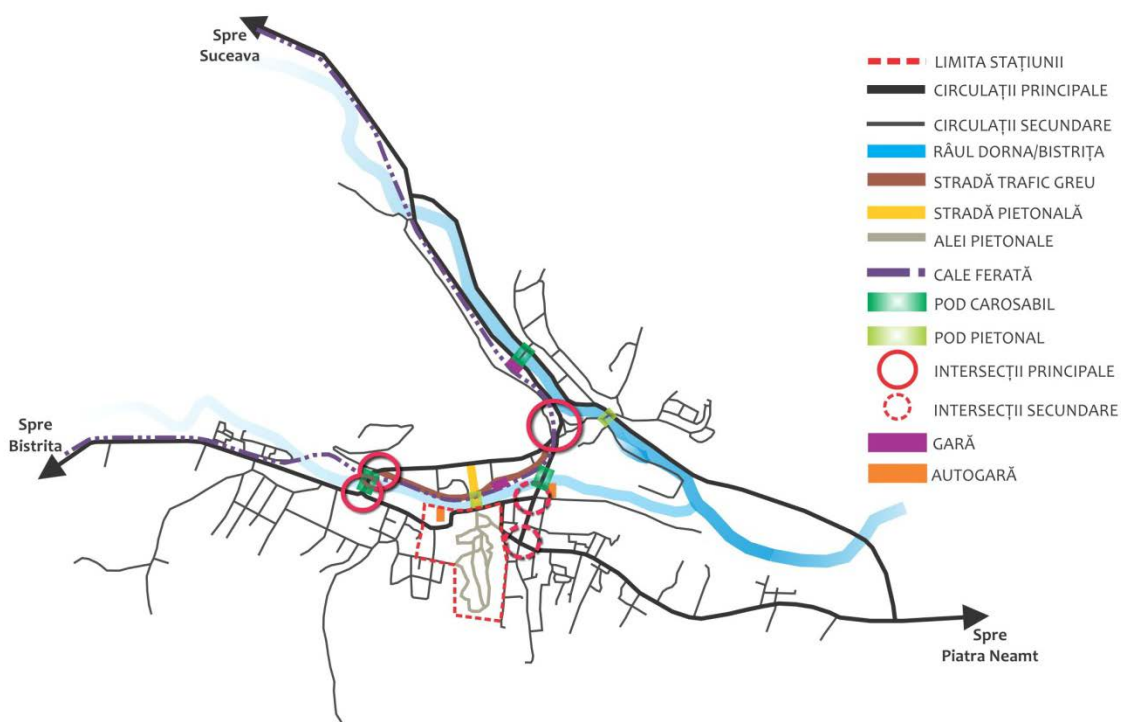
- dinspre nord pe E58 (DN 17) din direcția Suceava – Gura Humorului – Câmpulung Moldovenesc cu intrare prin strada Argestru;
- dinspre est, pe DN 17B din direcția Poian Teiului – Broșteni cu intrare prin strada Unirii;
- dinspre vest, pe E58 (DN 17) din direcția Bistrața cu intrare prin Calea Transilvaniei.

Trama stradală mai cuprinde două străzi care funcționează pe post de ”artere ocolitoare” (variante de deviere a traficului greu): strada Foresta care asigură relația Suceava – Câmpulung Moldovenesc – Vatra Dornei – Poiana Teiului și strada Popeni (DC 58) care asigură relația Suceava – Câmpulung Moldovenesc – Vatra Dornei – Bistrița. Aceasta din urmă este numită impropriu ”variantă de deviere a traficului greu” deoarece ea nu scutește practic centrul orașului de trafic, ci doar devierea acestuia de pe ruta Calea Transilvaniei - Roșu. Trama majoră este completată de două ”inele”, unul în jurul centrului orașului, care începe de la trecerea peste calea ferată de la intersecția dintre DN 17 și DN 17B, continuă pe strada Mihai Eminescu până la intersecția dintre DN 17 și DC 58 și se continuă pe strada Dornelor, stradă paralelă cu calea ferată și râul Dorna și se încheie în zona parcului de lângă Întreprinderea Minieră Vatra Dornei, și unul care înconjoară râul Dorna și care începe de la podul de peste Dorna de pe strada 22 Decembrie, se continuă până la intersecția cu strada Unirii, apoi pe strada Republicii până la Calea Transilvaniei în dreptul Stadionului Municipal, apoi se continuă peste al doilea pod de peste Dorna continuând pe strada Dornelor până la intersecția acesteia cu strada 22 Decembrie.

Trama majoră a orașului Vatra Dornei este compusă din străzile Mihai Eminescu, Dornelor, 22 Decembrie, Oborului, Republicii, Calea Transilvaniei, Unirii, Podu Verde și Argestru, Roșu cu sisteme rutiere bazate pe fundație de balast - piatră spartă și îmbrăcăminți din betoane asfaltice. Sistemele rutiere în general se prezintă în stare nesatisfăcătoare, în municipiul Vatra Dornei și localitățile aparținătoare, existând încă 0,5% din lungimea străzilor, din actualul intravilan, fără nici un fel de sistem rutier și 48,4% numai cu un strat nesatisfăcător de balast.

Circulația pietonală majoră se desfășoară între centrul localității (zona Primăriei) și zona gării – Vatra Dornei Băi pe esplanada Luceafărului și se continuă pe podul peste râul Dorna situat în axul pietonalului Luceafărului până la baza Parcului, apoi pe lângă Hotel Maestro, prin Parc până la baza pârtiei de schi. În rest fluxurile pietonale majore se desfășoară pe trotuarele amenajate în lungul străzilor care fac parte din trama stradală majoră și care în unele cazuri sunt cu o lățime necorespunzătoare sau chiar lipsesc pe unele porțiuni.

Sistemul de circulații în municipiul Vatra Dornei

Cele mai importante categorii de transporturi în sistemul de localități apropiate a municipiului Vatra Dornei pe căile de comunicații rutiere sunt:

- transportul produselor agro-alimentare spre orașul Pașcani pe relația est - vest, direcție care dispune și de cale ferată, volum mare amplitudine mică, parțial pendular și sezonier;
- transportul produselor forestiere din zona depresiunii Dornelor, pendular, amplitudine medie, volum mare uniform distribuit în timpul anului;
- transportul de mărfuri generale din zona CF între județele Cluj – Bistrița – Suceava – Iași;
- transportul mărfurilor în tranzit între județele Cluj – Bistrița – Suceava – Botoșani – Neamț – Iași de volum mare, amplitudine mare, distribuit uniform în timp.

Din anul 1999, în municipiul Vatra Dornei s-a renunțat la transportul în comun, cu autobuze și microbuze. Acesta s-a reluat din 2012. Cele trei rute pe care circulă un autobuz și un microbuz și care asigură în principal transportul copiilor către unitățile școlare sunt:

- Centru – Argestru
- Centru – Roșu
- Centru – Todireni

Aceste linii de transport în comun nu au un program cu continuitate și au doar câteva stații intermediare în interiorul orașului. Se poate afirma că transportul în comun, în general, nu satisface necesitățile populației.

Calea ferată din municipiul Vatra Dornei face parte din rețeaua principală a CFR. La nivelul teritoriului național calea ferată Suceava – Vama – Floreni – Ilva Mică este o linie de cale ferată care face legătura între Bucovina și Transilvania, dar și între județele Suceava și Bistrița-Năsăud. Această cale ferată pornește din orașul Suceava și are ca punct final localitatea Ilva Mică, fiind în lungime de 191 kilometri. Este o cale ferată electrificată pe toată distanța. Linia este simplă cu excepția porțiunii cuprinse între localitățile Valea Putnei și Iacobeni unde este dublă. Traficul de călători și mărfuri se realizează printr-o stație deschisă pentru toate tipurile de trafic (stația Vatra Dornei), 2 halte de

mişcare (Argestru și Roșu) și o haltă deschisă pentru achiziționarea de bilete (Vatra Dornei Băi). Zilnic prin stația (gara) de călători Vatra Dornei trec 16 de trenuri de călători din care 7 trenuri Regio și 9 InterRegio.

Traficul aerian de călători și mărfuri este asigurat prin aeroportul Salcea de lângă municipiul Suceava, aflat la o distanță de 130 km de Vatra Dornei.

Alimentarea cu apă potabilă și canalizare

Principala resursă de apă de suprafață existentă pe teritoriul municipiului Vatra Dornei, este formată din cursul râului Bistrița și câțiva afluenți ai acestuia printre care și râul Dorna. Dorna este cel mai mare afluent din întregul curs al Bistriței, având, la vărsare, un debit mediu de circa 6,5 m³/s. Aportul său, împreună cu cel al Negrii Șarului, sporește într-atât debitul Bistriței încât la ieșirea din Vatra Dornei acesta se dublează.

Municipiul Vatra Dornei dispune de un sistem centralizat de distribuție a apei care furnizează apa potabilă pentru alimentarea consumatorilor casnici, industriali și publici. Apa este captată printr-o priză de captare situată pe malul drept al râului Dorna, la aproximativ 3 km în amonte de Vatra Dornei, exact în fața structurii barajului, care delimitează o secțiune a râului Dorna. Cu o capacitate estimată de 285 l/s, priza de captare la râul Dorna este principala resursă de apă a municipiului Vatra Dornei. Nu este disponibilă o resursă de apă de rezervă. Priza de captare constă din următoarele facilități pentru captarea apei brute și pentru pre-tratarea mecanică:

- Structura barajului Râului Dorna
- Deschiderea prizei de captare
- Camera de distribuție
- 2 desnisipatoare longitudinale pentru îndepărtarea pietrișului
- Grătar rar
- Stație de pompare a apei brute

Structura barajului, în punctul locației prizei de captare se află în proprietatea municipiului Vatra Dornei. Barajul deversor are o lungime de 49.5 m și o înălțime de 2.00 m. Barajul și priza de captare au fost construite între anii 1963 și 1967.

Sistemul de alimentare cu apă a municipiului Vatra Dornei este format din următoarele conducte de aducțiune:

- *Conducta de refulare DN 500, din oțel, situată între stația de tratare a apei brute și camera de admisie/amestec a stației de tratare Roșu, cu o lungime de 350 m, construită în 1967,*
- *Conductă de refulare DN 600, din oțel, situată între stația de tratare a apei Roșu și rezervorul Runc, cu o lungime de 3,820 m, construită în 1967,*
- *Conducta de refulare DN 500, din oțel situată între stația de pompare a apei brute, camera de admisie / amestec a stației de tratare Roșu și conducta de refulare DN 600, și între stația de tratare Roșu și rezervorul Runc.*

Tratarea apei se realizează în stația de tratare Roșu. Construită între anii 1967-1968, stația de tratare a apei procesează apa brută captată din râul Dorna. Debitul proiectat este de 17.280 m³/zi și producția medie actuală a stației este de 4.500 m³/zi. Stația de tratare cuprinde următoarele facilități:

- Cămin de debitmetru
- Camera de admisie
- Două decantoare
- Filtre rapide
- Rezervor pentru apa tratată
- Clorinare
- Stație de pompare a apei tratate

Calitatea apei tratate, Stația de Tratare Roșu, Vatra Dornei

Parametru	Unitate de măsură	Standard 458/2002	Min	Med	Max
Turbiditate	NTU	5	0	3	5
Culoare		Aceptabilă pentru consumatori și fără variații anormale	Incolor	Incolor	Incolor
pH	Unități pH	6,5 - 9,5	6,6	7	7,6
Temperatura	Grade C	7 - 15	1	15	22
Toduritate totală	Grade Germane	5	3,59	5,83	9,42
Alcalinitate totală	mval/l		0,4	1,4	2
Fier	mg/l	0,2	-	-	-
Clor	m/l		0,65	0,87	1,1
Nitrat	mg/l	50	0,2	1,29	1,89
Nitrit	mg/l	0,50	0	tracce	1,25
Amoniac	mg/l	0,50	0	tracce	0,25
Clor rezidual	mg/l	0,25	0,4	0,55	0,9

Sursa: Master Planul Pentru Sectorul De Apă Și Apă Uzată Județul Suceava

Parametrii monitorizați indică faptul că apa se conformează standardelor naționale pentru apă potabilă. Cu toate acestea, turbiditatea medie și maximă a apei tratate poate fi considerată ca având o valoare prea ridicată în ceea ce privește reglementarea EU pentru apa potabilă, care prevede că: *în cazul tratării apei de suprafață, trebuie obținută pentru tratarea apei o valoare de referință ce nu depășește 1.0 NTU (unități nefelometrice de turbiditate).*

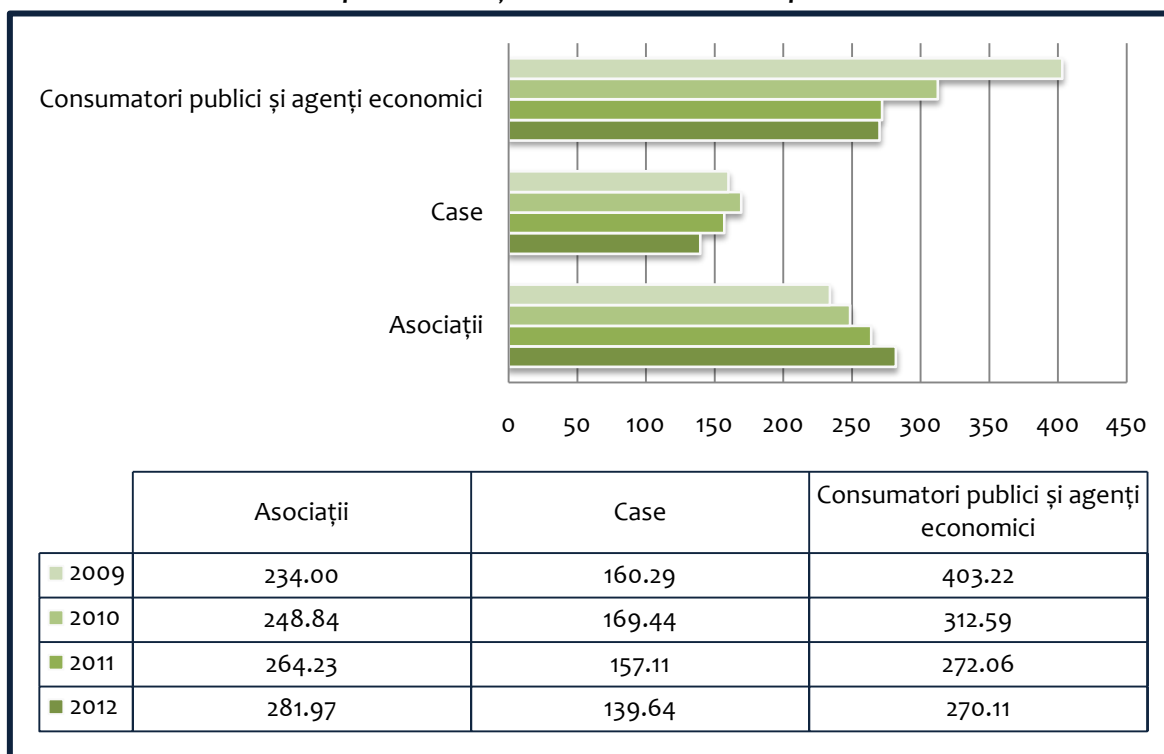
Transportul apei de la stația de tratare până la rezervoarele de înmagazinare a municipiului Vatra Dornei situate pe platoul Runc se asigură printr-o aducțiune ce cuprinde două conducte și distribuția apei se face printr-o rețea de distribuție a apei în lungime de 40,753 km, conductele fiind din oțel, fontă ductilă, PHED și în mică măsură din azbociment. Reabilitarea rețelei de distribuție prin programul SAMTID, finalizată în 2008, a inclus reabilitarea a aproximativ 20 km rețea existentă (în mare parte înlocuirea conductelor din fontă existente) și extinderea a aproximativ 10 km rețea. Rețeaua este divizată în 2 zone de alimentare:

- Zona centrală , corespunzând unui procentaj de 40% din suprafața totală a orașului
- Cartierele rămase (corespunzând unui procentaj de 60% din suprafața totală a orașului) alimentate direct de la Stația de tratare a apei Roșu.

ACET este proprietarul branșamentelor existente inclusiv a vanelor de serviciu situate în fața apometrului consumatorului. Apometrul și conducta de branșare până la casa prin care se conectează consumatorul se află în proprietatea acestuia. Referitor la branșamentele și la apometrele instalate prin programele ISPA / SAMTID, ACET este proprietarul apometrelor. Apometrele instalate sunt clasa B pentru casele individuale și clasa C pentru blocurile cu apartamente sau pentru consumatorii publici, comerciali, industriali. În concordanță cu legea, fiecare apometru trebuie calibrat o dată la 5 ani.

Datorită creșterii tarifelor la apă și a contorizării individuale cererea de apă domestică a cunoscut un declin ușor în perioada 2009 - 2012. Consumul industrial și comercial a cunoscut o scădere semnificativă din consumul total datorită declinului producției industriale.

Cererea de apă domestică și non-domestică în municipiul Vatra Dornei

Sursa: Master Planul Pentru Sectorul De Apă Și Apă Uzată Județul Suceava

Rețeaua de canalizare este divizată de râul Dorna și râul Bistrița Aurie în partea de sud și cea de nord. În conformitate cu topografia orașului sistemul de canalizare este alcătuit din mai multe zone de colectare și are o lungime de 35,3 km (2012). Aceasta este de tip divizor, existând însă porțiuni în care condițiile locale au impus transportul debitelor de apă să se facă în sistem mixt. În 2012, 26% din rețeaua de canalizare are între 0 și 5 ani de uzură, 17% are între 6 și 15 ani, 15% are între 16 și 25 de ani, iar 42% are peste 25 ani de uzură. Pe rețeaua de canalizare există 2255 de racorduri dintre care 1861 racorduri pentru populație, 46 de racorduri pentru instituții publice și 348 de racorduri pentru agenți economici. Gradul de acoperire este de 65,94% pentru populația din Vatra Dornei. Sistemul de canalizare al municipiului Vatra Dornei are o singură stație de pompare apă uzată, amplasată în zona intersecției dintre strada Calea Transilvaniei și strada Piscului.

Epurarea apei uzate este realizată prin stația mecano-biologică, construită în anul 1984 cu o capacitate de 80 l/s și este amplasată în zona estică a orașului, la capătul străzii Chilia. Stația de epurare ape uzate este compusă dintr-o treaptă mecanică și una biologică și care sunt compuse din următoarele facilități:

- Treapta de epurare mecanică
- Grătare
- Stați de pompare SP1
- Desnisipator
- Decantor primar
- Treapta de epurare biologică
- Bazin de aerare
- Decantor secundar

În 2009 a fost elaborat MASTER PLANUL PENTRU SECTORUL DE APĂ ȘI APĂ UZATĂ JUDEȚUL SUCEAVA cu obiective specifice urmăresc reabilitarea și extinderea infrastructurii actuale de apă și apă uzată, în vederea:

- Îmbunătățirii calității apei potabile și siguranței sănătății publice;
- Protejării mediului, în special, a calității apei din cursurile naturale și a apei subterane;
- Maximizării numărului de locuitori bransați la apă potabilă;
- Maximizării colectării apei uzate;
- Îmbunătățirii calității serviciilor și creșterii siguranței alimentării cu apă;
- Optimizării rețelei de distribuție a apei și a sistemului de colectare și epurare a apei uzate;
- Obținerii de economii la energie și reducerii costurilor operaționale în general;
- Definirii unui program pe termen lung în sectorul de apă și apă uzată;
- Creșterii capacității operatorului regional.

În data de 05.07.2011 a fost semnat contractul de finanțare pentru proiectul investițional *Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Suceava*, cofinanțat din Fondul de Coeziune al Uniunii Europene, prin Programul Operațional Sectorial Mediu. Acest proiect face parte din Master Planul Pentru Sectorul De Apă Și Apă Uzată Județul Suceava și constă, în principal, în lucrări de extindere și reabilitare a infrastructurii de captare, tratare, transport, înmagazinare și distribuție a apei potabile, precum și în lucrări de extindere și reabilitare a infrastructurii de colectare și tratare a apelor uzate, fiind vizate un număr de 5 aglomerări: Suceava, Fălticeni, Rădăuți, Gura Humorului și Vatra Dornei. Conform Master Planului, aglomerările au fost selectate pe baza mărimii lor în conformitate cu obligațiile din Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană:

- Aglomerări mai mari de 10.000 locuitori
- Aglomerări mai mari de 2.000 locuitori

Municipiul Vatra Dornei face parte din categoria *Aglomerări mai mari de 10.000 locuitori – Prioritatea A*.

Agglomerări mai mari de 10.000 PE (an confirmare 2013)

Agglomerări >10.000 PE	Conformare tratare ape uzate (asigurare capacitate de tratare în Faza 1) (PE)	Puncte tratare ape uzate	Conformare Colectare ape uzate (creșterea nr. pop. conectate)	Puncte colectare ape uzate	Conformitate Calitate apă potabilă (nr. loc. deserviți de viitoarele sist. de alim. cu apă)	Puncte calitatea apei	Eficiența costurilor extindere rețea canalizare EUR/cap pentru pop. conectată nou	Puncte Eficiența costurilor	Puncte totale
Rădăuți	38.771	100	13.096	66	39.074	21	490	65	252
Suceava	3.392	9	19.757	100	148.463	80	979	33	222
Fălticeni	38.264	99	6.226	32	56.624	31	832	38	200
Vatra Dornei	18.043	47	6.900	35	19.709	11	705	45	138
Gura Humorului	17.522	45	8.147	41	15.908	9	1.120	28	123
Vicovul de Sus	16.265	42	9.324	47	11.750	6	1.449	22	117
Câmpulung Moldovenesc	0	0	12.241	62	20.148	11	827	38	11
Marginea	11.003	29	10.004	51	11.529	6	1.288	25	110
TOTAL	143.260		85.697		323.205				

Sursa: Master Planul Pentru Sectorul De Apă Și Apă Uzată Județul Suceava – Asistență Tehnică și Supervizarea Contractelor ISPA în Suceava – August 2009

Prioritate A - Aglomerări mai mari de 10.000 PE (an confirmare 2013)

Aglomerări >10.000 PE	Conformare tratare ape uzate (asigurare capacitate de tratat în Faza 1) (PE)	Puncte tratare ape uzate	Conformare Colectare ape uzate (creșterea nr. pop. conectate)	Puncte colectare ape uzate	Conformitate Calitate apă potabilă (nr. loc. deserviți de viitoarele sist. de alim. cu apă)	Puncte calitatea apei	Eficiența costurilor extindere rețea canalizare EUR/cap	Puncte Cost Eficiență	Puncaj total
Câmpulung Moldovenesc	18.457	100	12.100	91	8.228	68	1.005	61	230
Vicovul de Sus	14.599	79	13.265	100	8.854	74	938	65	318
Marginea	12.426	67	9.629	73	9.629	80	1.043	59	279
Suceava	3.514	19	8.043	61	8.337	69	1.137	54	203
Vatra Dornei	0	0	2.653	20	2.506	21	1.182	52	93
Fălticeni	0	0	2.413	18	1.889	16	1.337	46	80
Rădăuți	0	0	1.574	12	922	8	1.234	49	69
Gura Humorului	0	0	680	5	681	6	1.431	43	54

Sursa: Master Planul Pentru Sectorul De Apă Și Apă Uzată Județul Suceava – Actualizare MASTER PLAN – Componenta “J” – Februarie 2014

Programul implementării propus în cadrul Master Planului se desfășoară în intervalul de timp 2010-2038 astfel:

Alimentarea cu apă**FAZA I (2010 – 2013)**

- Reabilitarea și extinderea capacității Stațiilor de tratare pentru a face față cerințelor de tratament crescute necesare până în 2013 în aglomerările urbane cu mai puțin de 10.000 de locuitori și în aglomerările urbane între 10.000 și 100.000 de locuitori.
- Creșterea atât a contorizării pe rețea (zone de măsurare) cât și a contorizării locuințelor.
- Verificarea surselor ca randament și calitate în conformitate cu recomandările Companiei Naționale “Apele Romane”, și îmbunătățirea protecției surselor.
- Începerea extinderii rețelelor primare și secundare în orașe pentru atingerea țintelor de conectare (extins și în Faza 2)
- Extinderea proiectelor de alimentare cu apă în mediul rural pentru a atinge standardele de calitate necesare dincolo de sistemele de alimentare cu apă de mari dimensiuni (extins și în faza 2)

FAZA II (2014 – 2018)

- Extinderea completă a rețelelor de distribuție primare și secundare la orașe avute în vedere pentru atingerea țintelor de conectare (poate fi prelungită în Faza 2)
- Rutina de detectare a pierderilor pro-activă este deja în vigoare și continuă să realizeze economii.
- Extinderea proiectelor de alimentare cu apă în mediul rural pentru a atinge standardele de calitate necesare dincolo de sistemele de alimentare cu apă de mari dimensiuni.
- Extinderea capacității Stațiilor de tratare pentru a face față cerințelor de tratament crescute necesare până în 2015 în aglomerările urbane cu mai puțin de 10.000 de locuitori și în aglomerările urbane între 10.000 și 100.000 de locuitori.

ALTE FAZE (2019 – 2038)

- Operațiuni pe rețea cu toantele acceptate pentru mentenanță și reparații.
- Rutina de detectare a pierderilor pro-activă pentru a menține pierderile la un nivel economic justificat.
- Integrarea sistemelor urbane și rurale acolo unde se justifică din punct de vedere economic.
- Adaptarea facilităților de tratare a apei în toate categoriile de aglomerări și în sistemele descentralizate în ceea ce privește capacitatea și standardele de tratare ca răspuns la ultimele cerințe.

Evacuarea și tratatrea apelor uzate

FAZA I (2010 – 2013)

- Extinderea completă a rețelelor de canalizare din aglomerările >10.000 PE, și în aglomerări > 2000 PE, în conformitate cu termenele intermediare de conformare.
- Reabilitarea și extinderea completă a stațiilor de epurare a apelor uzate în aglomerări > 10.000 PE și în aglomerări > 2.000 PE, în conformitate cu termenele intermediare de conformare.
- Începerea construirii colectoarelor de canalizare și furnizarea de un tratament adecvat în zonele rurale.
- Continuarea cu reabilitarea colectoarelor selectate pentru reducerea infiltrațiilor.
- Îmbunătățirea documentațiilor pentru toate activele referitoare la colectoarele de apă uzată și colectoarele de apă pluvială și managementul poluării.
- Introducerea controlului evacuărilor industriale pentru a asigura funcționarea corespunzătoare a Stațiilor de Epurare și pentru a garanta standardele de evacuare ale apelor epurate.
- Implementarea pe termen scurt a soluțiilor pentru depozitarea nămolurilor și reutilizarea acestuia.

FAZA II (2014 – 2018)

- Extensie completă în aglomerările > 2.000 PE.
- Reabilitarea și extinderea completă a stațiilor de epurare în aglomerările > 2000 PE.
- Continuarea realizării sistemelor de canalizare și a tratamentului adecvat în zona rurală.
- Continuarea reabilitării rețelei de canalizare selectate
- Implementarea pe termen mediu a soluțiilor pentru depozitarea nămolurilor și reutilizarea acestuia

ALTE FAZE (2019 – 2038)

- Contractarea unui operator care să furnizeze servicii de calitate și care să includă conservarea surselor de apă și aplicarea principiului poluatorul plătește. Viitoarele extinderi ale sistemelor de canalizare în zona rurală vor ramane în sarcina operatorului.
- Extinderea completă a rețelei de canalizare și prevederea de facilități de tratare în zona rurală.

În februarie 2014, la finalizarea primei faze, s-a actualizat Master Planul și a fost prezentat următorul program de implementare cu un cadru de timp de 29 de ani (2014 – 2043):

Alimentarea cu apă

FAZA II (2014 – 2018)

- Extinderea completă a rețelelor de distribuție primare și secundare la orașe avute în vedere pentru atingerea țintelor de conectare
- Rutina de detectare a pierderilor pro-activă este deja în vigoare și continuă să realizeze economii.
- Extinderea proiectelor de alimentare cu apă în mediul rural pentru a atinge standardele de calitate necesare dincolo de sistemele de alimentare cu apă de mari dimensiuni.
- Extinderea capacității Stațiilor de tratare pentru a face față cerințelor de tratament crescute necesare până în 2015 în aglomerările urbane cu mai puțin de 10.000 de locuitori și în aglomerările urbane între 10.000 și 100.000 de locuitori.

ALTE FAZE (2019 – 2043)

- Operațiuni pe rețea cu toantele acceptate pentru mentenanță și reparații.
- Rutina de detectare a pierderilor pro-activă pentru a menține pierderile la un nivel economic justificat.
- Integrarea sistemelor urbane și rurale acolo unde se justifică din punct de vedere economic.
- Adaptarea facilităților de tratare a apei în toate categoriile de aglomerări și în sistemele descentralizate în ceea ce privește capacitatea și standardele de tratare ca răspuns la ultimele cerințe.

Evacuarea și tratatrea apelor uzate

FAZA II (2014 – 2018)

- Extinderea completă a rețelelor de canalizare din aglomerările >10.000 PE, în conformitate cu termenele de conformare
- Reabilitarea și extinderea completă a stațiilor de epurare a apelor uzate în aglomerările > 10.000 PE, în conformitate cu termenele de conformare
- Extensie completă în aglomerările > 2.000 PE.
- Reabilitarea și extinderea completă a stațiilor de epurare în aglomerările > 2000 PE.
- Continuarea realizării sistemelor de canalizare și a tratamentului adecvat în zona rurală.
- Continuarea reabilitării rețelei de canalizare selectate
- Implementarea pe termen mediu a soluțiilor pentru depozitarea nămolurilor și reutilizarea acestuia

ALTE FAZE (2019 – 2043)

- Contractarea unui operator care să furnizeze servicii de calitate și care să includă conservarea surselor de apă și aplicarea principiului poluatorul plătește. Viitoarele extinderi ale sistemelor de canalizare în zona rurală vor ramane în sarcina operatorului.
- Extinderea completă a rețelei de canalizare și prevederea de facilități de tratare în zona rurală.

În prezent se află în derulare proiectul "Extinderea și Reabilitarea Infrastructurii de Apă și Apă Uzată în Județul Suceava – Aglomerarea Vatra Dornei", proiect ce presupune realizarea următoarelor investiții:

- Reabilitare Stație Tratare Apă,
- Extinderea rețelei de distribuție apă Vatra Dornei (3.161 m),
- Contorizare apă,
- Reabilitarea rețelei de distribuție apă Vatra Dornei (5.797 m),
- Extinderea rețelei de canalizare (8.300 m),
- Reabilitarea rețelei de canalizare (3.253 m),
- Construcție stații de pompare apă uzată, reabilitare stație epurare ape uzate.

În luna noiembrie 2015 s-au finalizat lucrările la rețeaua de alimentare cu apă potabilă și la sistemul de canalizare din municipiul Vatra Dornei, ce a presupus:

Rețeaua de alimentare cu apă:

- extinderea rețelei de distribuție cu aproximativ 3,1 km;
- reabilitarea rețelei de distribuție existente, pe o lungime de 5,4 km.

Rețeaua de canalizare:

- extinderea rețelei de canalizare a municipiului cu aproximativ 8,8 km;
- reabilitarea conductelor de canalizare existente, pe o lungime de 3,4 km;
- construcția a 4 noi stații de pompare a apelor uzate pe străzile: Aleea Oborului, Strada Albinelor, Strada Călimani și Regnafor.

De asemenea, au fost finalizate și lucrările privind reabilitarea stației de epurare din aglomerația Vatra Dornei. În continuare se va trece la faza a doua propusă prin MASTER PLANUL PENTRU SECTORUL DE APĂ ȘI APĂ UZATĂ JUDEȚUL SUCEAVA.

Municipiul Vatra Dornei este inclus și pe lista investițiilor prioritare aferente proiectului “Modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Suceava” prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 – 2020.

Alimentarea cu energie termică

Pe teritoriul administrativ al municipiului Vatra Dornei se regăsesc 6 centrale termice de cartier care asigură încălzirea apartamentelor și producerea apei calde. Agentul termic produs de aceste centrale este apa caldă a căreia capacitatea totală este de 25,6 Gcal/h. Sistemul de termoficare al municipiului Vatra Dornei a fost reabilitat în anul 2004, în proporție de 80%, prin punerea în funcțiune a unei centrale termice pe deșeuri din lemn. Investiția care a stat la baza acestui proiect a fost posibilă prin programul PHARE RO 0108.03.04.01.01 – „Dezvoltarea sistemelor de încălzire bazate pe folosirea biomasei în cinci zone turistice”. Încadrându-se în politica globală de mediu, acest obiectiv integrează cele mai noi tehnologii energetice, răspunzând prevederilor Protocolului de la Kyoto.

Centrala termică pe deșeuri de lemn are capacitatea de 18 MW și este echipată cu două cazane 2x6 MW pentru funcționare cu deșeuri de lemn și un cazan de 6 MW, cu funcționare pe combustibil lichid tip M. Centrala deservește 2.400 apartamente și un important număr de agenți economici și instituții publice (școli, grădinițe, cămine de copii, creșe, cabinete medicale, 4 hoteluri cu 900 de locuri și 2 baze de tratament).

Implementarea unui astfel de proiect în municipiul Vatra Dornei a reprezentat un avantaj pentru locuitori, pentru că se asigură un acces facil la sistemul centralizat de termoficare și prețul energiei termice este unul redus. Un avantaj a reprezentat și pentru autoritățile locale, deoarece a apărut posibilitatea unor noi investiții iar sistemul de încălzire centralizat a fost modernizat și tehnologizat. Dar cel mai mare avantaj l-a reprezentat cel adus mediului prin reducerea emisiilor de carbon și metan. Locuințele care nu sunt racordate la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică, sunt dotate cu centrale termice proprii pe lemn, dar există și locuințe care își asigură energia termică prin alte surse (sobe de lemn, radiatoare electrice, calorifere electrice, etc.).

În momentul de față, teritoriul municipiului Vatra Dornei nu beneficiază de alimentare cu gaze naturale, dar există construită și echipată o centrală cu cogenerare. Din păcate, lucrările la magistrala de gaz mentan Frasin - Câmpulung Moldovenesc – Vatra Dornei, au fost sistate la aproximativ 20 de km de municipiul Vatra Dornei și centrala nu este dată în funcțiune.

Alimentarea cu energie electrică și telecomunicații

Municipiul este racordat la Sistemul Energetic Național prin intermediul unei stații de transformare de 110/220 KV. În prezent, rețelele electrice de medie tensiune sunt:

- aeriene de 20 KV – LEA – 20 KV
- subterane de 20 – KV – LES – 20 KV

Distribuția energiei electrice se realizează prin distribuitoare și cabluri subterane sau aeriene care alimentează posturile de transformare în cabină de zid sau metalice în sistem buclat. În zonele periferice ale localității, consumatorii sunt alimentați prin posturi de transformare aeriene racordate la rețeaua aeriană de 20 KV. În zonele centrale sistematizate rețeaua este de tip subteran de joasă tensiune iar în zonele nesistematizate, de tip aerian. Rețeaua electrică aeriană este pozată pe stâlpi din beton, utilizați atât pentru alimentarea consumatorilor, cât și pentru rețeaua pentru iluminat public. Rețeaua electrică subterană are cabluri separate pentru alimentarea consumatorilor casnici și, respectiv, iluminat public. Iluminatul public pe străzile principale, piețe și intersecții se realizează cu lămpi cu vapori de mercur sau sodiu. În total există cca 57 posturi de transformare. Comanda iluminatului public se face automat și centralizat.

Infrastructura de telecomunicații este reprezentată de rețelele de telefonie fixă și mobilă, de diferite surse mass-media (televiziune, radio, internet) și de oficiile poștale. Toate acestea asigură sursa de informație și accesul populației la diferite servicii.

Municipiul Vatra Dornei este racordat la rețeaua magistrală telefonică din fibră optică al cărei traseu traversează teritoriul administrativ al orașului pe direcția generală NNE–SSV, de-a lungul DN 17. Sistemul de telefonie fixă este asigurat de o centrală telefonică digitală ERIKSSON care aparține societății ROMTELECOM și care poate suporta 4.800 utilizatori. Rețelele de telecomunicații fixe sunt administrate de trei operatori principali: Romtelecom, RDS și UPC.

Rețelele de telecomunicații mobile sunt administrate de doi operatori principali: Orange și Vodafone. Principalii furnizori de internet sunt: Romtelecom și UPC (rețele de fibră optică și rețele telefonice în sistem ADSL), RDS (rețele de fibră optică, și cupru în sistem CATV), Orange, Vodafone (rețele wireless).

MANAGEMENTUL DEȘEURILOR

Deșeurile municipale reprezintă totalitatea deșeurilor generate în mediul urban și rural, din gospodăriile populației, instituții, unități comerciale, și economice (deșeurii menajere și asimilabile), deșeurile colectate din spațiile publice (străzi, parcuri, spații verzi, piețe), precum și deșeurile de construcții-demolări colectate de operatorii de salubritate.

Cantitatea de deșeurii municipale generată este dată de cantitatea de deșeurii municipale colectată, la care se adaugă deșeurile menajere produse de populația județului care nu beneficiază de servicii de salubritate. Gestionarea deșeurilor municipale presupune colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea acestora, inclusiv monitorizarea depozitelor de deșeurii după închidere.

Responsabilitatea pentru gestionarea deșeurilor municipale aparține administrațiilor publice locale, care, prin mijloace proprii sau prin concesionarea serviciului de salubritate către un operator autorizat, trebuie să asigure colectarea (inclusiv colectarea separată), transportul, tratarea, valorificarea și eliminarea finală a acestor deșeurii.

În 2011 a fost demarat proiectul *Sistem Integrat de Management al Deșeurilor în județul Suceava* finanțat în cadrul Programului Operațional Sectorial Mediu, Axa prioritară 2 - “Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric”, domeniul major de intervenție (DMI). Proiectul prevede construcția infrastructurii de management a deșeurilor municipale în județul Suceava, cu scopul atingerii principalelor obiective și termene stabilite prin *Planul Național de Gestionare a Deșeurilor*, respectiv în *Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în județul Suceava* și asigurarea dezvoltării durabile a județului Suceava. Conform Acordului de Mediu, proiectul are următoarele componente:

- Colectarea selectivă a deșeurilor la punct fix și transport rutier specializat;
- Sortarea centralizată a deșeurilor în cadrul unei stații de sortare (depozit ecologic Moara);
- Depozitarea deșeurilor solide:
 - Stocare temporară, prin intermediul a 3 noi stații de transfer (Rădăuți, Fălticeni, Câmpulung Moldovenesc), 2 stații de transfer existente (Vatra Dornei, Gura Humorului) și 1 centru de colectare (Vatra Dornei);
 - Depozitare finală în cadrul a două depozite ecologice de deșeurii (Moara și Pojorâta);
- Închiderea depozitelor de deșeurii neconforme;
- Compostarea deșeurilor.

Proiectul presupune două etape de construcție a obiectivelor, prima derulându-se în perioada 2009-2015 . Odată cu anul 2015 a început cea de-a doua etapă în care se dorește a se realiza:

- Finalizarea sistemelor de colectare și tratare a gazelor de depozit din cadrul depozitelor ecologice noi Moara și Pojorâta
- Închiderea finală a depozitelor neconforme Vatra Dornei și Câmpulung Moldovenesc
- Extinderea depozitului ecologic de deșeuri Moara
- Închiderea depozitelor ecologice de deșeuri Moara, Pojorâta

Faza operațională a proiectului *Sistem Integrat de Management al Deșeurilor în județul Suceava* se va desfășura în perioada 2011-2037 și urmărește gestiunea comună a serviciilor de salubritate și exploatarea infrastructurii conexe de către un operator privat selectat prin licitație.. Faza postoperațională cuprinde perioada de monitorizare postînchidere a depozitelor, de minim 30 de ani de la închidere.

Cantitățile de deșeuri municipale din Vatra Dornei includ:

- Deșeurile menajere colectate în amestec de la populație;
- Deșeurile din comerț, industrie, instituții, colectate în amestec și care sunt asimilabile cu cele menajere;
- Deșeurile de ambalaje rezultate de la populație, comerț și instituții;
- Deșeurile municipale colectate selectiv de la populație, comerț, instituții, pe sortimente (hârtie-carton, sticlă, plastic- PET);
- Deșeuri voluminoase colectate;
- Deșeuri biodegradabile din parcuri, grădini și piețe;
- Deșeuri stradale.

Evoluția pe tipuri de deșeuri a cantităților generate menajere și asimilabile din comerț, industrie, instituții în municipiul Vatra Dornei în perioada 2012 - 2014

Tipuri de deșeuri	Cod deșeu ¹¹	2012 tone/an	2013 tone/an	2014 tone/an
Deșeuri municipale (deșeuri menajere și asimilabile din comerț, industrie, instituții) – din care:	20 03 01	3654,61	4300,4	3995,6
Deșeuri municipale (menajere și asimilabile) colectate selectiv de la populație și industrie / instituții, din care:	20 01 15 01	125,82	118,745	91,36
hârtie - carton	20 0101 15 0101	65,3	69,32	60,86
sticlă	20 0102 15 0107	19,5	12,7	7,7
plastic - PET	20 0139 15 0102	41,02	36,58	22,80
metale	20 0140 15 0104	-	0,15	-
lemn	20 0138 15 0103	-	-	-
Deșeuri voluminoase + construcții demolări (altele decât DEE)	20 0307 17.0107	40	91,5	0
Deșeuri stradale	20 0303	61,9	36,1	40,8
Deșeuri biodegradabile	20 02 01	104,1	112,1	127,2

¹¹ Conform Listei Europene a Deșeurilor (HG nr. 856/2002)

Tipuri de deșuri	Cod deșeu ¹¹	2012 tone/an	2013 tone/an	2014 tone/an
DEEE	20 01 21			
	20 01 23			
	20 01 35	4,231	2,849	1,590
	10 01 36	4,47	3,736	0,350
Deșuri municipale (deșuri menajere și asimilabile din comerț, industrie, instituții) – din care:	20 03 01	3654,61	4300,4	3995,6
Deșuri municipale (menajere și asimilabile) colectate selectiv de la populație și industrie / instituții)	20 01	125,82	118,745	91,36
	15 01			

Sursa: Strategia locală privind dezvoltarea și funcționarea pe termen mediu și lung a serviciului de salubritate la nivelul Municipiului Vatra Dornei – Noiembrie 2015

Compoziția procentuală a deșeurilor municipale generate în municipiul Vatra Dornei

An	Lemn	Metal	Sticlă	Plastic și PET	Hârtie și carton	Alte tipuri (compozite, minerale, textile etc.)	Biodegradabile
2010	2.00%	2.00%	4,00%	8,50%	19,00%	29,50%	35.00%
2011	2.00%	2.00%	4,00%	8,50%	19,00%	29,50%	35.00%
2012	2.00%	2.00%	4,00%	8,50%	19,00%	29,50%	35.00%
2013	2.00%	2.00%	4,00%	8,50%	19,00%	29,50%	35.00%
2014	2.00%	2.00%	4,00%	8,50%	19,00%	29,50%	35.00%
2015	2.00%	2.00%	4,00%	8,50%	19,00%	29,50%	35.00%
2016	2.50%	2.50%	4,50%	9.00%	11,00%	20.00%	50.50%
2017	2.50%	2.50%	4,50%	9.00%	11,00%	20.00%	50.50%
2018	2.50%	2.50%	4,50%	9.00%	11,00%	20.00%	50.50%

Sursa: Strategia locală privind dezvoltarea și funcționarea pe termen mediu și lung a serviciului de salubritate la nivelul Municipiului Vatra Dornei – Noiembrie 2015

Cantități de deșuri de echipamente electrice și electronice (DEEE) colectate în municipiul Vatra Dornei 2011 - 2014

Anul	Cantitate DEEE (tone/an)
2011	6,636
2012	8,701
2013	6,585
2014	1,94

Sursa: Strategia locală privind dezvoltarea și funcționarea pe termen mediu și lung a serviciului de salubritate la nivelul Municipiului Vatra Dornei – Noiembrie 2015

Pe raza municipiului Vatra Dornei, operatorul de salubritate prestează următoarele activități:

- colectarea, transportul către stația de transfer și transportul la depozitare finală a deșeurilor menajere provenite de la populație, agenți economici și instituții publice;
- salubritatea stradală, măturatul, spălatul și stropitul carosabilului;
- deszăpezirea și menținerea în funcțiune a căilor publice pe timp de polei și îngheț.

Gradul de acoperire privind serviciul de salubritate în municipiul Vatra Dornei este de 98 % și activitățile specifice acestui serviciu sunt efectuate de către SC ECOLOGICA Vatra Dornei SRL.

În prezent există o stație de transfer care deservește municipiul Vatra Dornei, aceasta fiind finanțată și realizată prin Programului Phare 2004 – Coeziune economică și socială. Deșeurile menajere colectate de pe raza municipiului Vatra Dornei sunt duse la stația de transfer amenajată pe terenul situat în imediata vecinătate a intersecției DN 17 B (str. Chiliei) cu drumul comunal Buliceni. De aici transportul la distanță se realizează cu respectivele vehicule de mare capacitate (2 semiremorci autocompactoare de 55 mc). Sortarea deșeurilor se realizează la sursă, fiind de fapt o colectare selectivă în eurocontainere de 1,1 mc, colorate și inscripționate, câte unul pentru hârtie-carton, plastic-PET, sticlă și deșeuri biodegradabile. SC ECOLOGICA Vatra Dornei SRL predă aceste tipuri de deșeuri către SC RITMIC COM SRL Iliești și SC PĂLTINIȘ SRL Vatra Dornei.

Din necesitatea de a optimiza transportul deșeurilor, în județul Suceava s-au stabilit următoarele 7 zone de colectare a deșeurilor:

- I Rădăuți
- II Gura Humorului
- III Fălticeni
- IV Câmpulung Moldovenesc
- V Vatra Dornei
- VI Moara
- VII Pojorâta

Centrul de colectare publică Vatra Dornei, prevăzut prin proiectului *Sistem de Management Integrat al Deșeurilor din județul Suceava* este destinat stocării deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE), deșeurilor voluminoase și deșeurilor periculoase colectate din Bazinul Dornelor, atât de la populație cât și de la operatorii privați, are o capacitate de 450 t/an și va fi amplasat pe o suprafață de 2000 mp, la aproximativ 200 m de confluența râului Neagra cu râul Bistrița. Localitățile arondate Centrului de colectare publică Vatra Dornei sunt: Vatra Dornei, Poiana Stampei, Dorna Candrenilor, Dorna Arini, Crucea, Șaru Dornei, Panaci, Broșteni, Coșna, Ciocănești și Cârlibaba. Deșeurile menajere colectate de pe raza municipiului Vatra Dornei care nu fac obiectul unor proceduri de reciclare/valorificare sunt eliminate în prezent prin depozitare pe platforma de stocare temporară din Iliești, iar începând cu anul 2016 a fost prevăzut, prin proiectul *Sistem de Management Integrat al Deșeurilor din județul Suceava*, depozitarea acestora pe depozitul ecologic de la Pojorâta, în cazul în care va fi finalizat în 2016.

În data de 31.12.2008, activitatea depozitului de deșeuri neconform clasa „b” Buliceni de pe raza municipiului Vatra Dornei a fost sistată. Închiderea depozitului Buliceni este de lungă durată și se va realiza tot în cadrul proiectului județean *Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Suceava*, implementarea proiectului fiind asigurată de către Asociația de Dezvoltare Intercomunitară de Gestionarea a Deșeurilor în județul Suceava, din care municipiul Vatra Dornei face parte. Până la sfârșitul anului 2015 era prevăzută închiderea intermediară din fonduri POS Mediu urmând ca închiderea finală să se realizeze după această dată din alte fonduri. Activitățile specifice închiderii depozitului neconform din municipiul Vatra Dornei presupun: organizarea de șantier, închiderea intermediară și închiderea finală. În prezent, serviciul public de salubritate al municipiului Vatra Dornei cuprinde:

- colectarea separată și transportul separat al deșeurilor municipale și al deșeurilor similare provenind din activități comerciale din industrie și instituții, inclusiv fracții colectate separat, fără a aduce atingere fluxului de deșeuri de echipamente electrice și electronice, baterii și acumulatori;
- colectarea și transportul deșeurilor provenite din locuințe, generate de activități de reamenajare și reabilitare interioară și/sau exterioară a acestora;
- operarea/administrarea stațiilor de transfer pentru deșeurile municipale și deșeurile similare;
- măturatul, spălatul, stropirea și întreținerea căilor publice;
- curățarea și transportul zăpezii de pe căile publice și menținerea în funcțiune a acestora pe timp de polei sau de îngheț;
- colectarea cadavrelor animalelor de pe domeniul public și predarea acestora către unitățile de ecarisaj sau către instalațiile de neutralizare.

Protecția mediului și biodiversitatea

STAREA ȘI CALITATEA MEDIULUI

Analiza stării și calității mediului, în municipiul Vatra Dornei, presupune evaluarea impactului pe care activitățile antropice le-au avut asupra componentelor mediului natural și identificarea principalelor arii supuse poluării. Elementele și fenomene climatice (inversiunile termice, precipitațiile, vântul, regimul termic, etc.) urmate de ceilalți factori naturali, joacă un rol important în procesele de dispersie și propagare a poluanților în Depresiunea Dornelor.

În vederea analizării stării și calității mediului, s-au luat în considerare sursele punctiforme organizate și neorganizate de poluare a aerului, apei și solului existente la nivelul depresiunii. Printre sursele punctiforme organizate de poluare a principalelor elemente a cadrului natural se numără: firmele și societățile comerciale dezvoltate pe anumite sectoare economice (exploatarea și prelucrarea lemnului, fabricarea materialelor pentru construcții, îmbutelierea apelor minerale, etc.), exploatarea minieră. Sursele punctiforme neorganizate sunt reprezentate de instalațiile de prelucrare a lemnului, rampele de deșeuri industriale și menajere și alte activități izolate.¹²

Poluanții atmosferici sunt supuși în atmosferă unor fenomene complexe, fizice și chimice, cum ar fi procesele de dispersie, de transport atmosferic la distanță de către curenții de aer și de transformare chimică și fizică. Deoarece schimbările privind calitatea aerului pot avea loc atât în apropierea surselor de emisie cât și la distanță de acestea, iar masele de aer pot transporta poluanții în atmosferă pe distanțe foarte lungi, de mii de km față de sursele de emisie propriu-zise, poluarea aerului nu este doar o problemă locală, ci una regională și chiar la nivelul întregii emisfere nordice.

Principalele surse de poluare cu impactul cel mai mare asupra calității mediului din zona Depresiunii Dornelor, sunt fostele exploatarea minieră de la “Uzina de Preparare Iacobenii” și “Exploatarea Minieră Călimani”. Aceste exploatarea au avut un impact foarte mare asupra calității aerului, în urma analizelor de laborator demonstrându-se că, concentrațiile elementelor chimice sunt încă ridicate depășind limitele legale. Efectele acestora se pot resimți și până la distanțe de 45-60 km de unde este localizată principala sursă de poluare. Cu toate acestea, în ultimii ani, conforma monitorizării calității aerului în zona Depresiunii Dornelor cu ajutorul stației de fond EM3 situată în localitatea Poiana Stampei, s-a constatat că valorile concentrațiilor de SO₂, NO₂, O₃, PM₁₀ (pulberi în suspensie) și a metalelor din pulberile PM₁₀ se încadrează în limitele admise. Printre sursele punctiforme neorganizate de poluare a aerului se numără și gazele sau noxele emise de mijloacele de transport, de incendierea deșeurilor și a resturilor menajere, procese prin care sunt eliberați o serie de poluanți gazoși.

Apele reprezintă o resursă naturală regenerabilă, vulnerabilă și limitată, element indispensabil pentru viață și pentru societate, materie primă pentru activități productive, sursă de energie și cale de transport, factor determinant în menținerea echilibrului ecologic.¹³ Stabilirea stării ecologice a corpurilor de apă (apă de suprafață, apă subterană și apă de îmbăiere) se realizează pe baza următorilor indicatori specifici ai Agenției Europene de Mediu¹⁴:

- scheme de clasificare a cursurilor de apă;
- substanțele consumatoare de oxigen din cursurile de apă;
- nutrienții din apa dulce;
- substanțele periculoase din cursurile de apă;
- substanțele periculoase din lacuri;
- pesticidele din apele subterane;
- calitatea apelor de îmbăiere.

¹² MIHALCA, I (2015) *Țara Dornelor – Studiu de geografie regională*, Cluj-Napoca, Editura Limes

¹³ Legea nr. 310/2004 care modifică și completează Legea Apelor nr. 107/1996

¹⁴ Raport privind starea mediului în județul Suceava în anul 2014 - <http://www.anpm.ro/>

Sursele de poluare a apelor sunt surse punctiforme și difuze. **Sursele punctiforme** de ape uzate sunt reprezentate de apele menajere, industriale, pluviale și de drenaj care sunt colectate într-un sistem de canalizare și evacuate în receptor natural prin conducte sau canale de evacuare, aportul cantitativ și calitativ al descărcărilor ducând la modificarea calității apei emisarului. Principalele cauze ale poluării din acest tip de surse sunt degradarea colectoarelor de canalizare și tehnologiile învechite ale sistemelor de canalizare și epurare menajeră și pluvială¹⁵.

Sursele de poluare difuză sunt reprezentate de emisiile care nu sunt descărcate ca efluent în apele de suprafață prin intermediul unor conducte localizate într-un anumit punct. Principiul de propagare al acestor emisii este prin infiltrare în sol sau prin antrenare de către precipitații în apele de suprafață. Principalele surse de poluare cu emisii evacuate în mod dispers sunt: îngrășămintele chimice utilizate în agricultură, pesticidele utilizate pentru combaterea dăunătorilor, inexistența sistemelor de canalizare în unele aglomerări umane din mediul rural, unele activități din industrie, traficul auto etc.¹⁶

La fel ca și în cazul calității aerului, exploatările miniere au reprezentat principalii poluatori ai apei, prin apele uzate la flotație, apa deversată, scurgerile din halele de preparare, apele de carieră, de subteran și apele meteorice care spală haldele de steril încărcate cu cantități ridicate de fier și sulfați. Agenții economici precum S.C. Romanel International Group S.A. – Vatra Dornei, S.C. Dorna Lactate S.A. secția Floreni – Dorna Candreni, S.C. Coca-Cola HBC România S.R.L. – Poiana Negrii, S.C. Rio Bucovina S.R.L. – Vatra Dornei, S.C. Sinarom Mining Group S.R.L. – Iacobenii, au fost principalii poluatori economici la nivelul anului 2013, deversând în cursurile râurilor resturi rezultate în urma proceselor tehnologice. Alte surse de poluare a apei sunt reprezentate de deversarea apelor menajere direct pe sol, contaminând astfel pânza freatică situată la adâncimi reduse de aproximativ 1,5 – 2 m. Deversarea apelor menajere se realizează în aunele locului și direct în cursul râurilor determinând o poluare semnificativă a apei și mediului înconjurător. De asemenea, prin depozitarea rumegușului rezultat în urma prelucrării lemnului de-a lungul cursurilor de apă, în unele sectoare sunt perturbate ecosistemele naturale. Efectele directe ale activităților antropice s-au resfrânt, în cea mai mare parte, asupra calității cursurilor de apă, rezultând dereglarea ecosistemelor acvatice și generarea unui dezechilibru în peisajul local.

Pe teritoriul jud. Suceava, în anul 2014, au fost monitorizate 4 corpuri de apă subterană: Corpul ROSIo1 (Cârlibaba), Corpul ROSIo2 (Depresiunea Dornei), Corpul ROSIo3 (Lunca Siretului și afluenții Siretului) și Corpul ROSIo6 (Suceava-Sarmatian). Rezultatele încadrării corpurilor de apă, din punct de vedere chimic este următoarea¹⁷:

- ROSIo1 – stare bună;
- **ROSIo2 – stare bună;**
- ROSIo3 – stare bună;
- ROSIo6 – stare bună.

Solul, prin poziția, natura și rolul său, este un rezultat al interacțiunii dintre mediul biotic și abiotic, reprezentând un organism viu, în care se desfășoară o viață intensă și în care s-a stabilit un anumit echilibru ecologic.

Solurile determină producția agricolă și starea pădurilor, condiționează învelișul vegetal, ca și calitatea apei râurilor, lacurilor și apelor subterane, reglează scurgerea lichidă și solidă în bazinele hidrografice și acționează ca o geomembrană pentru diminuarea poluării aerului și a apei, prin reținerea, reciclarea și neutralizarea poluanților, cum sunt substanțele chimice folosite în agricultură, deșeurile și reziduurile organice și alte substanțe chimice. Solurile, prin proprietățile lor de a întreține și a dezvolta viața, de a se regenera, filtrează poluanții, îi absorb și îi transformă.

Activitățile antropice au condus la afectarea calității solului prin:

- depozitarea de deșeuri lemnoase, deșeuri din industria minieră, menajere;
- poluarea solului cu reziduuri și deșeuri din industria alimentară și ușoară;

¹⁵ Raport privind starea mediului în județul Suceava în anul 2014 - <http://www.anpm.ro/>

¹⁶ Raport privind starea mediului în județul Suceava în anul 2014 - <http://www.anpm.ro/>

¹⁷ Raport privind starea mediului în județul Suceava în anul 2014 - <http://www.anpm.ro/>

- poluarea cu scurgeri accidentale de produse petroliere, substanțe chimice utilizate în fluxurile tehnologice;
- defrișări masive care au condus la apariția - sau accentuarea - fenomenelor de alunecare, eroziune, acidifiere etc.

În perioada 2012 – 2014, pe terenurile cartate de către O.S.P.A. Suceava nu au fost întâlnite zone critice, cartările din zona montană punând în evidență doar mici areale cu eroziune slabă și alunecări stabilizate și semistabilizate. Problemele generale cu care se confruntă județul Suceava, și implicit municipiul Vatra Dornei, legat de deteriorarea calității solului sunt¹⁸:

- Invadarea pășunilor din zona montană cu vegetație forestieră, având ca efect degradarea compoziției floristice și acidifierea solului;
- Reactivarea alunecărilor semi-stabilizate și extinderea zonelor cu ravene, după perioade ploioase.

SPAȚII VERZI, DE RECREERE ȘI ARII PROTEJATE

Spațiile verzi se compun din următoarele tipuri de terenuri din intravilanul localităților¹⁹:

- spații verzi publice cu acces nelimitat: parcuri, grădini, scuaruri, fâșii plantate;
- spații verzi publice de folosință specializată:
 - grădini botanice și zoologice, muzee în aer liber, parcuri expoziționale, zone ambientale și de agrement pentru animalele dresate în spectacolele de circ;
 - cele aferente dotărilor publice: creșe, grădinițe, școli, unități sanitare sau de protecție socială, instituții, edificii de cult, cimitire;
 - baze sau parcuri sportive pentru practicarea sportului de performanță;
- spații verzi pentru agrement: baze de agrement, poli de agrement, complexuri și baze sportive;
- spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă;
- culoare de protecție față de infrastructura tehnică;
- păduri de agrement.
- pepiniere și sere.

Conform *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2014*, la nivelul județului Suceava în perioada 2010 – 2014 evoluția spațiilor verzi pe cap de locuitor se prezintă astfel:

Evoluția suprafețelor de spațiile verzi pe cap de locuitor (mp/locuitor)

Municipiu/Oraș	2010	2011	2012	2013	2014
Suceava	22,31	22,31	22,31	32,95	32,95
Câmpulung Moldovenesc	26	26	26	26	26
Rădăuți	26	26	26	26	26
Vatra Dornei	39,98	39,98	39,98	39,98	39,98
Fălticeni	29,63	29,63	29,63	29,63	29,63
Siret	25,39	25,39	25,39	25,39	25,39
Milișăuți	22,29	22,29	24,08	24,08	24,08
Dolhasca	29,47	29,47	29,47	29,47	29,47
Frasin	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6
Broșteni	29,28	29,28	29,28	29,28	29,28
Cajvana	3	3	3	3	3

¹⁸ Raport privind starea mediului în județul Suceava în anul 2014 - <http://www.anpm.ro/>

¹⁹ Legea nr. 24 din 15 ianuarie 2007, privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, cu modificările și completările ulterioare

Salcea	12,61	12,61	13,38	13,38	13,38
Vicovu de sus	3,0	7,8	7,8	7,8	8,8
Solca	80	80	80	80	80

Sursa: Raportul privind starea mediului în județul Suceava în anul 2014

Se poate observa, ca în municipiul Vatra Dornei suprafața spațiilor verzi pe cap de locuitori depășește cei 20 mp/locuitor prevăzuți de lege și și-a păstrat evoluția pe tot parcursul celor 5 ani luați în calcul. De asemenea, se poate constata că municipiul Vatra Dornei se află pe primul loc la nivelul județului în ceea ce privește suprafața de spații verzi pe cap de locuitor, depășind cu mult valorile celorlalte localități.

Parcul Central Municipal în suprafață de 50 ha, a fost amenajat în a doua jumătate a secolului XIX și reprezintă o zonă a localității cu o valoare peisagistică deosebită, fiind principalul loc de punere în valoare a microclimatului stațiunii, întrunind calitățile specifice de parc balnear, prin oferirea unor condiții optime de odihnă și refacere în aer liber, promenadă, divertisment și chiar cură de plimbare activă (cură de teren). Parcul este amenajat cu terenuri de sport, teren de joacă pentru copii și vestitul „Foișor”, unde în fiecare vară răsună acordurile fanfarei municipale. Cazinoul, un edificiu de mare valoare al orașului se află în parc, fiind în prezent în stadiu de consolidare și restaurare. Tot în parc, construită după 1990, se află Catedrala „Sfânta Treime”.

Parc și zona verde pe Dealul Măgura (Zona Runc) este denumită astfel datorită existenței pe dealul Măgura a cabanei și a campingului Runc. Astăzi a luat un puternic având din punct de vedere turistic, pe teritoriul ei înființându-se unități private de prestări servicii (pensiuni, cabane, baruri, restaurante).

Situația zonelor verzi în municipiul Vatra Dornei

PARCURI ȘI SCUARURI	SUPRAFAȚA (mp)
Intersecția Str. Schitului - Str. Mihai Eminescu - Str. 22 Decembrie	100,00
Parc Schitului	150,00
Scuar Dornelor	3.700,00
Parc Intus	855,00
Parc Carol	1.600,00
Parc Liceul "Ion Luca"	748,00
Parc Str. Dornelor (zona podului ce traversează traversează râul Dorna)	3.500,00
Parc Spitalul Municipal	1.250,00
Parc Str. Mihai Eminescu (vis-a-vis de Biblioteca Orășenească G.T. Kirileanu)	2.625,00
Parc Policlinică	1.492,00
Parc clădirea telefoanelor (fostul Romtelecom)	352,00
Parc Str. Dornelor - Gara Vatra Dornei Băi	577,00
Parc clădirea Întreprinderea Minieră Vatra Dornei	728,00
Parc Eroilor	780,00
Parc Oocolul Silvic	682,00
Parcul Municipal	500.000,00
TOTAL	519.140,20

Sursa: Primăria municipiului Vatra Dornei

Pe teritoriul județului Suceava se regăsesc un număr de 28 rezervații naturale:

- 25 declarate prin Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – secțiunea a III-a – zone protejate;
- 3 declarate prin H.G. nr. 1143/2007 privind instituirea de noi arii protejate.

Din aceste rezervații naturale face parte și Parcul Național Călimani, a cărui suprafață de aproximativ 10 mii ha dintr-un total de 24.041 ha, se află pe teritoriul județului Suceava. La nivelul județului Suceava au fost declarate un număr de 23 de situri de importanță comunitară (SCI), prin O.M. nr. 2387/2011 pentru modificarea O.M. nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Pe teritoriul județului Suceava se regăsesc și un nr. de 6 situri de protecție avifaunistică (SPA), declarate prin H.G. nr. 971/2011 pentru modificarea HG 1284/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a ariilor de protecție specială avifaunistică, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România. Ariile naturale protejate de pe teritoriul jud. Suceava sunt într-o stare bună de conservare.

La nivelul municipiului Vatra Dornei există două arii protejate:

- Parcul Central Municipal, amenajat la baza Delului Negru pe o suprafață de 50 ha și declarat rezervație dendrologică a Academiei Române
- Dealul Negru (1.301 m altitudine) ce oferă posibilități de scurte drumeții, iar pe timp de iarnă se pot practica sporturile specifice acestui anotimp.

Biodiversitatea este afectată de schimbările climatice, cu consecințe negative pentru umanitate. În același timp, biodiversitatea, prin serviciile de ecosistem pe care le susține, are o contribuție importantă atât la atenuarea, cât și la adaptarea la schimbările climatice. Cu alte cuvinte, conservarea și gestiunea adecvată a biodiversității este o chestiune critică în privința schimbărilor climatice.²⁰

Resurse umane și aspecte sociale

DEMOGRAFIE

Ziua de 12 octombrie 1999 a reprezentat unul din momentele importante în evoluția demografică a Terrei și anume atingerea celui de-al șaselea miliard de locuitori. Creșterea în sine a numărului populației nu constituie o problemă dacă nu este raportată la resurse, la dezvoltarea economică, la mediul înconjurător, la diversitatea biologică, căci dacă creșterea populației în unele țări este un fenomen pozitiv, stimulând creșterea economică, în altele – în marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare – o asemenea creștere exponențială, depășind frecvent rata de doi la sută anual, generează tensiuni și consecințe care pot afecta în perspectivă viitorul întregii planete.²¹

Populația (umană) reprezintă o colectivitate formată din persoane, care trăiesc într-o anumită perioadă de timp și într-un teritoriu bine delimitat. Principalele caracteristici ce definesc populația sunt: numărul (efectivul), repartiția, dinamica și structura. În funcție de dimensiunea teritoriului de referință se disting: populația unei localități (sat, oraș), populația unei unități administrative din interiorul unei țări (comună, raion, județ, district,

regiune, provincie etc.), populația unei țări (populația națională), populația unei regiuni a lumii (mai multe țări), populația continentelor, populația mondială.²²

Diversitatea și complexitatea factorilor naturali, sociali și economici în care trăiește populația impun pentru studierea acesteia utilizarea unei metodologii de cercetare care să-i evidențieze particularitățile în timp și spațiu, iar în final să permită ierarhizarea, clasificarea și regiionarea așezărilor umane. Recensămintele populației (sau înregistrările similare acestuia) asigură cu precădere informații privind numărul și structura populație oferind o

²⁰ Ghid de elaborare a Raportului anual privind starea mediului conform cerințelor SOER

²¹ VERT, Constantin (2001) *Geografia Populației – Teorie și Metodologie*, Timișoara, Editura Mirton

²² VERT, Constantin (2001) *Geografia Populației – Teorie și Metodologie*, Timișoara, Editura Mirton

imagine secvențială a acesteia la un moment dat și într-un anumit loc. Este o înregistrare de tip static, cea mai veche în istoria omenirii.

În perioada 1966 - 2002, evoluția populației din municipiul Vatra Dornei a avut următoarele caracteristici:

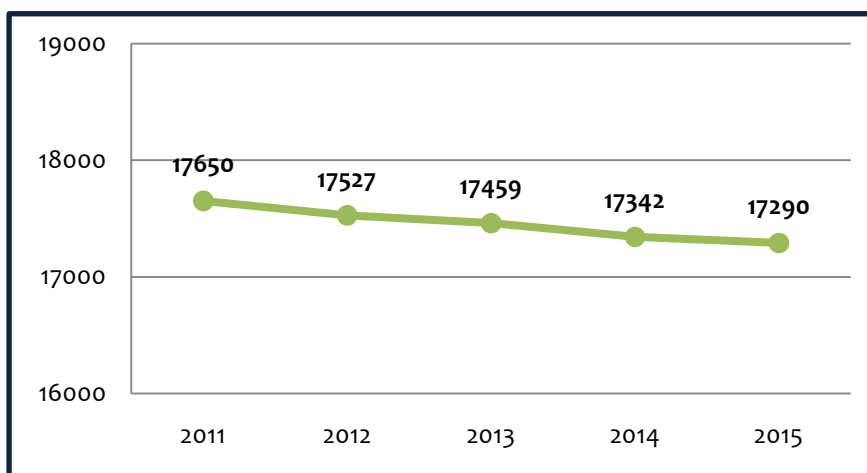
- mediul urban (municipiul Vatra Dornei) a cunoscut cel mai mare indice de creștere, de 1,25 ori față de anul 1966;
- în comparație cu mediul rural (satele componente) care realiza un indice de creștere mult mai ponderat (0,70), explicabil prin atracția pe care o reprezenta municipiul;
- toate localitățile rurale (Argestru, Roșu, Todireni) realizau un indice de creștere negativ.

Din punctul de vedere al populației stabile, municipiul Vatra Dornei se situa, în 2011, pe a cincea poziție între cele 16 localități urbane din județul Suceava, reprezentând 5,5% din populația urbană a județului, respectiv 14.429 de locuitori, valoare în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 16.321 de locuitori. Regresul existent în municipiul Vatra Dornei este superior scăderii demografice din județul Suceava (-7,8%), din Regiunea Nord - Est (-10,8%) sau de la nivel național (-7,2%). Valoarea densității populației la nivelul teritoriului administrativ al municipiului Vatra Dornei este de 99,9 loc./km².

În comparație cu anul recensământului, numărul populației stabile a crescut cu aproximativ 10 procente, revenind la situația din 2002, când numărul de persoane era asemănător.

Datele cele mai recente privind populația municipiului Vatra Dornei sunt cele referitoare la populația după domiciliu, din fișa localității pe anul 2015, furnizată de către Direcția Județeană de Statistică – Suceava. Comparativ cu anii anteriori se poate observa că valoarea se menține constantă.

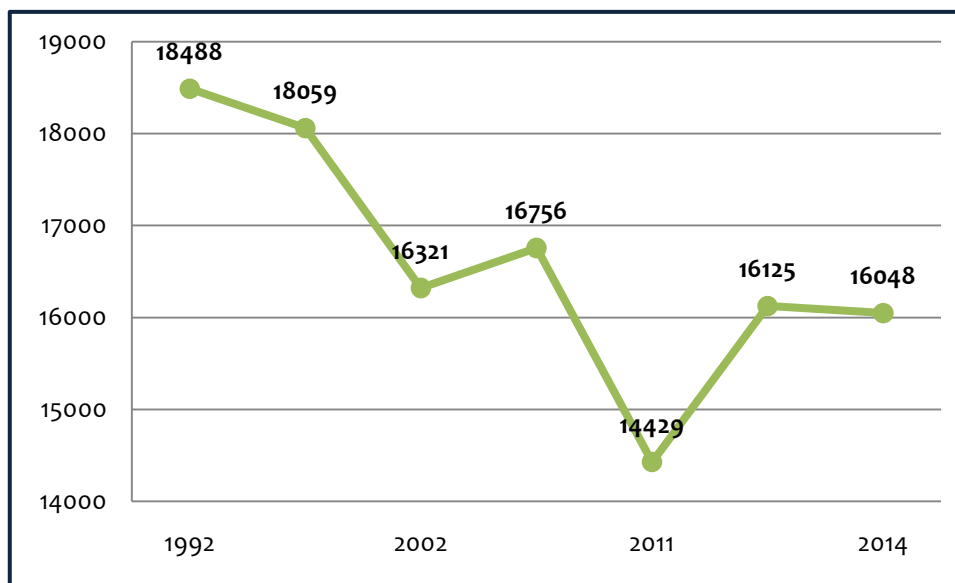
Evoluția populației după domiciliu în municipiul Vatra Dornei

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei – Direcția Județeană de Statistică - Suceava

În ceea ce privește populația stabilă, datele furnizate sunt până la începutul anului 2014, când numărul populației stabile înregistra valoarea de 16.048. În comparație cu anul recensământului, numărul populației stabile a crescut cu aproximativ 10 procente, revenind la situația din 2002, când numărul de persoane era asemănător.

Evoluția populației în municipiul Vatra Dornei, în perioada 1992 - 2014

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei – Direcția Județeană de Statistică Suceava, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

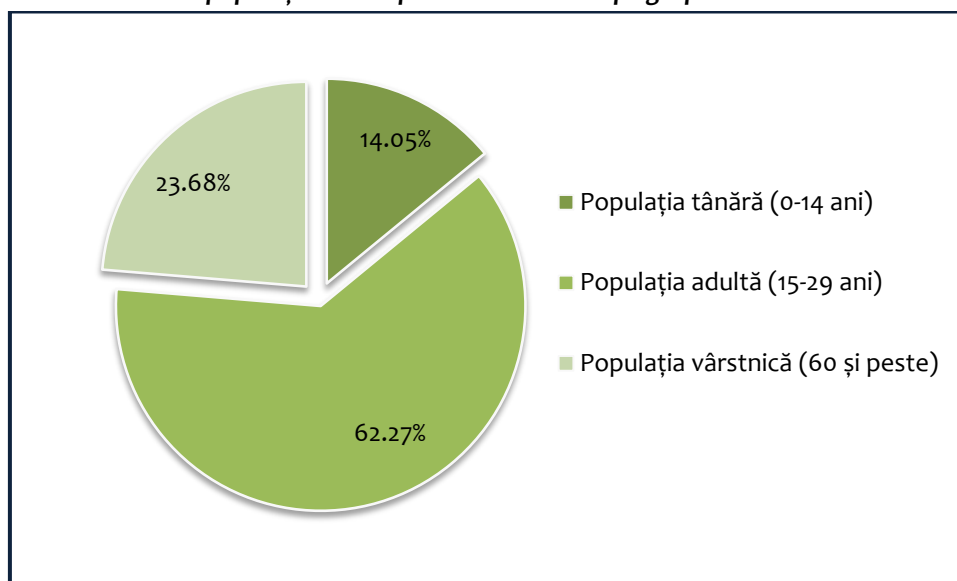
Structura pe sexe a populației relevă preponderența persoanelor de sex feminin la nivelul municipiului, astfel ponderea populației feminine este de 52% și a celei masculine de 48% față de situația în județ unde cele două ponderi nu diferă foarte mult.

	2011	2012	2013	2014
Feminin	7.525	8.447	8.390	8.342
Masculin	6.904	7.805	7.735	7.706

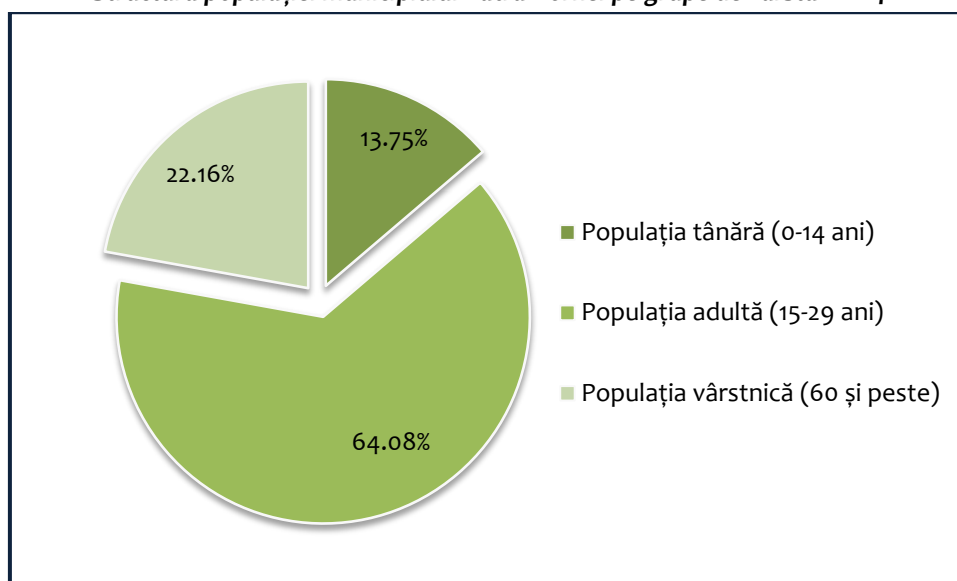
Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei – Direcția Județeană de Statistică – Suceava

La nivelul anului 2011, **organizarea pe grupe de vârstă** a județului Suceava evidențiază ponderi aproximativ egale deținute de populația adultă (59,18%) atât față de situația la nivelul Regiunii Nord – Est (59,22), cât și față de cea la nivelul țării (62,82%). Populația adultă este urmată de cea vârstnică cu o pondere de 21,56%, respectiv populația tânără: 19,26%. În anul 2014 se înregistrează aproximativ aceleași valori la nivelul județului.

Structura populației municipiului Vatra Dornei pe grupe de vârstă, în anul 2011, a relevat ponderea cea mai ridicată deținută de populația adultă (62,27%), fiind urmată de cea vârstnică (23,68%), populația tânără având cel mai mic procent: 14,05%. Ponderea populației adulte a municipiului Vatra Dornei este mai ridicată decât cea înregistrată la nivelul județului, regiunii și țării în același an. Procente mai mari s-au înregistrat și în cazul populației vârstnice, unde valoarea înregistrată la nivelul municipiului (23,68%) este mai mare față de ponderea consemnată la nivelul județean – mediul urban (19,6%). În cazul populației tinere, s-au înregistrat ponderi mai mici față de Regiunea Nord – Est (18,62%) și România (15,85%).

Structura populației municipiului Vatra Dornei pe grupe de vârstă - 2011

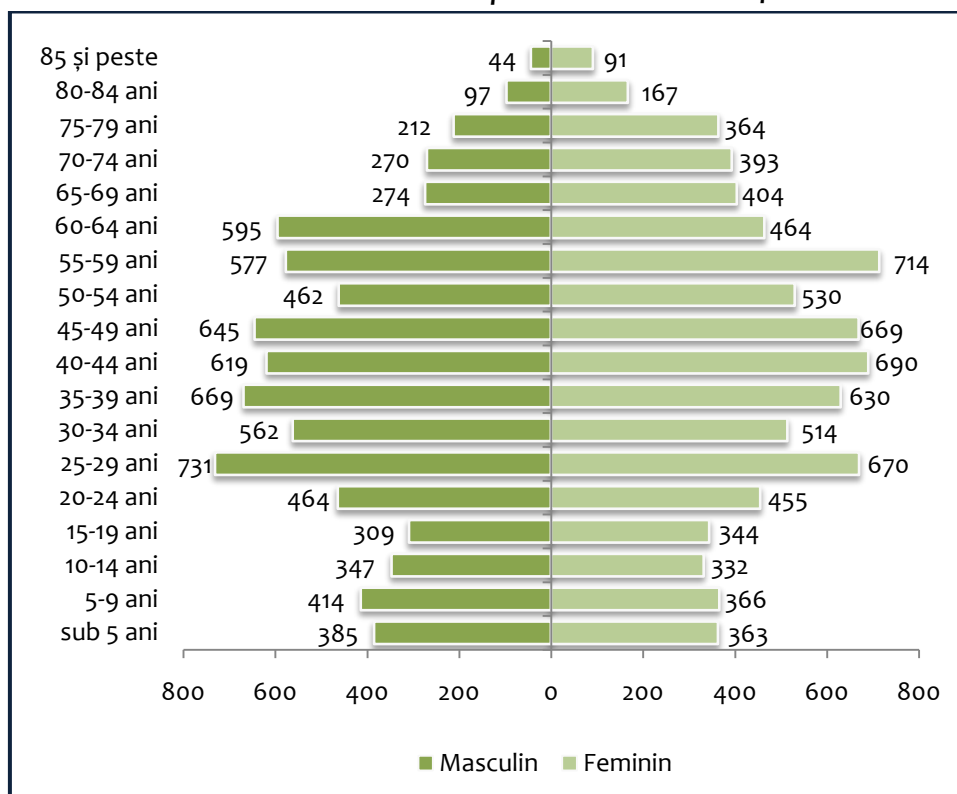
Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

Structura populației municipiului Vatra Dornei pe grupe de vârstă - 2014

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei 2014 – Direcția Județeană de Statistică – Suceava

Piramida vârstelor evidențiază creșterea efectivelor de persoane vârstnice în cadrul municipiului Vatra Dornei. Astfel, la nivelul anului 2014, indicele de îmbătrânire al municipiului este de 1,61%. Din cauza faptului că indicele de îmbătrânire al municipiului Vatra Dornei este supraunitar, adică populația tânără nu depășește populația vârstnică, municipiul nu are capacitatea de regenerare. În cazul municipiului Vatra Dornei, populația vârstnică reprezintă 22,16% din totalul populației, iar în mod convențional, se apreciază că o pondere a populației vârstnice mai mare de aproximativ 12% corespunde populației îmbătrânite demografic. Astfel, există riscul de creștere a populației din această categorie datorită numărului ridicat al persoanelor adulte în municipiu (64,08%), crescând și indicele de îmbătrânire, cu numeroase implicații în toate sferile activității umane.

Piramida vârstelor municipiului Vatra Dornei - 2014

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei 2014 – Direcția Județeană de Statistică – Suceava

Proгноza demografică realizată (în 2005) pe baza datelor furnizate de INS pentru anul 2025 indică o scădere continuă atât pentru întreaga Regiune Nord – Est, cât și pentru județul Suceava. Conform acestor estimări, populația județului în anul 2025 va fi de 695.000 de persoane. Situația actuală subliniază menținerea tendinței descendente, însă la un ritm mult mai alert decât cel estimat, în 2011 populația numărând deja 634.810 locuitori, cu 8,6% mai puțin față de estimarea numărului populației pentru 2025.

Evoluția populației în perioada 2005 – 2025 pe grupe mari de vârstă (mii de persoane)

	Anul 2015	Anul 2020	Anul 2025
Județul Suceava	707,0	702,0	695,0
0-14 ani	123,0	118,0	112,0
15-64 ani	482,0	477,0	470,0
65 ani și peste	102,0	108,0	113,0

Sursa: INS, Proiectarea populației României în profil teritorial

Reducerea populației va impune pe termen lung provocări pentru dezvoltarea sustenabilă a județului Suceava. În ceea ce privește municipiul Vatra Dornei, se înregistrează cu aproximativ 12% mai puțin locuitori față de anul 2002.

Deși, în perioada 1992 – 2014 s-a înregistrat o tendință de scădere a populației în județ, se observă o ușoară dinamică pozitivă a ponderii populației din mediul urban și o scădere a populației rurale.

Evoluția populației pe medii în județul Suceava, conform recensămintelor

Mediul de rezidență	Anul 1992	Anul 2002	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
Urban	35,7%	33,3%	41,3%	41,2%	41,1%	40,9%
Rural	64,3%	66,7%	58,7%	58,8%	58,95	59,1%
TOTAL	701.830	688.435	634.810	632.985	631.866	631.326

Sursa: INS, Recensămintele din anii 1992, 2002 și 2011

Densitatea populației din municipiul Vatra Dornei în 2011 era de 100,0 loc./km², cu aproape 16 locuitori mai mulți pe km² decât la nivel național (84,4 loc./km²). La nivelul județului, municipiul Vatra Dornei are o densitate a populației mai ridicată. În ceea ce privește densitatea urbană a populației din municipiul Vatra Dornei, în anul 2011 la 1 km² de teren intravilan reveneau 1.012,6 persoane. Celelalte localități din județ sunt mai aglomerate decât Vatra Dornei, densitatea urbană de la nivelul acestora fiind de 1.621,13 persoane.

Datele înregistrate la recensământul populației din 2011 relevă preponderența persoanelor de **etnie română** (92,7%) și existența unei comunități importante de persoane de etnie romă la nivelul județului (1,9%). La nivelul municipiului Vatra Dornei nu se disting diferențe semnificative ale structurii etnice (92,8% români, 0,7% romi, 0,2% germani, 0,2% maghiari). Aproximativ 6% din locuitori nu și-au declarat etnia în cadrul recensământului.

Distribuția populației pe religii în municipiul Vatra Dornei în anul 2011

Ortodocși	89.0%
Romano-catolici	2.2%
Advențiști de ziua a șaptea	0.7%
Penticostali	0.6%
Bapțiști	0.6%
Reformați	0.1%
Greco-catolici	0.1%
Martorii lui Iehova	0.1%
Creștini de rit vechi	0.1%
Alte religii	0.2%

Sursa: INS, Recensământul 2011

Mișcarea naturală și migratorie a populației

Populația umană reprezintă un sistem dinamic supus în permanență schimbărilor, ca urmare a influenței mișcării naturale (nașterile și decesele) și a mișcării migratorii (imigrările și emigrările).

Mișcarea naturală a populației exprimă în modul cel mai expresiv caracterul dual al fenomenelor demografice: biologic și social. În mod corespunzător analiza mișcării naturale trebuie să recurgă la scheme complexe, la modele și teorii sociologice și economice care să ajute la explicarea relațiilor complexe, ce se formează între variabilele demografice și cele sociale.²³

Situația născuților vii în municipiul Vatra Dornei

Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
168	138	152	139	115

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei – Direcția Județeană de Statistică – Suceava

²³ VERT, Constantin (2001) *Geografia Populației – Teorie și Metodologie*, Timișoara, Editura Mirton

Situația deceselor în municipiul Vatra Dornei

Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
197	184	190	208	190

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei – Direcția Județeană de Statistică – Suceava

Sporul natural al populației municipiului Vatra Dornei

Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
-29	-46	-38	-69	-75

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei – Direcția Județeană de Statistică – Suceava

Populația municipiului Vatra Dornei, precum multe localități din țară, înregistrează un **spor natural** negativ în comparație cu situația la nivel județean, unde acesta înregistrează valori pozitive. Scăderea natalității, asociată cu creșterea constantă a speranței de viață, au avut un impact direct asupra încetării creșterii numărului populației și îmbătrânirii acesteia.

Un trend puternic descendent a fost înregistrat și de numărul **căsătoriilor** din municipiu. Astfel, dacă în jurul anilor 1990 numărul căsătoriilor era de aproximativ 200 pe an, în 2014 s-au înregistrat 113. **Rata nupțialității** din municipiul Vatra Dornei era, în anul 2013, de 6%, ceea ce presupune că la fiecare 1.000 locuitori s-au produs 6 căsătorii. Această valoare este egală cu cea la nivelul județului Suceava, dar inferioară ratei natalității din Regiunea de Nord – Est (5,1%), dar și a celei la nivel național (5,0%). În ceea ce privește numărul divorțurilor, acestea au avut un trend destul de fluctuant în ultimii ani. **Rata divorțialității** din municipiul Vatra Dornei a fost, în anul 2012, de 2,5%, valoare superioară nivelului județean (1,8%), regional (1,5%), dar și național (1,5%).

Mișcarea migratorie a populației

Evoluția în timp a numărului și structurii populației este și rezultatul mișcării migratorii. Mișcarea migratorie desemnează forma de mobilitate geografică, care constă în schimbarea statutului rezidențial.

Mișcarea migratorie în municipiul Vatra Dornei

Municipiul Vatra Dornei	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
Stabiliri de reședință	312	326	264	298	271
Plecări cu reședință	289	239	240	256	233
Soldul schimbărilor de reședință	23	87	24	42	38

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei – Direcția Județeană de Statistică – Suceava

FORȚA DE MUNCĂ

Restructurarea economică care s-a desfășurat după anul 1990 are consecințe importante asupra structurii pieței de muncă în cadrul județului Suceava. Privatizarea sectorului industrial, mai ales în anii '90, a dus la concedieri masive, în sectoarele industriale locale (în special cel minier). Lipsa angajărilor în industrie a fost acompaniată de o considerabilă direcționare a persoanelor în jurul sectorului agricol.

În județul Suceava, în anul 2014, populația activă număra 246.400 de persoane, în timp ce resursele de muncă constituie 60,2% din populația totală la nivelul județului.

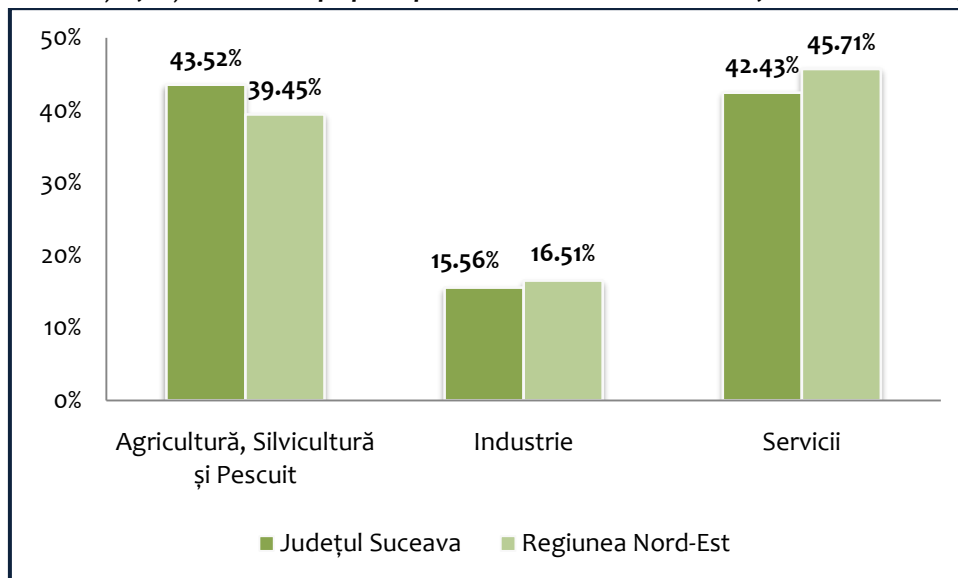
Îmbătrânirea demografică a populației determină o creștere a raportului de dependență, echivalând cu sporirea presiunii pe care o exercită populația inactivă asupra populației active, cu consecințe directe asupra veniturilor și cheltuielilor bugetare și implicit a nivelului de trai.²⁴ Raportul de dependență la nivelul anului 2011 pentru municipiul

²⁴ LAZĂR C., LAZĂR M., (2012) *Analiza statistico-economică*, București, Editura Economica

Vatra Dornei a fost de 61, însemnând că existau 61 de persoane în vârstă de dependență la fiecare 100 de persoane în vârstă de muncă.

În anul 2014, populația ocupată din județul Suceava avea următoarea distribuție pe sectoare de activitate:

Distribuția forței de muncă pe principalele sectoare de activitate în jud. Suceava - 2014

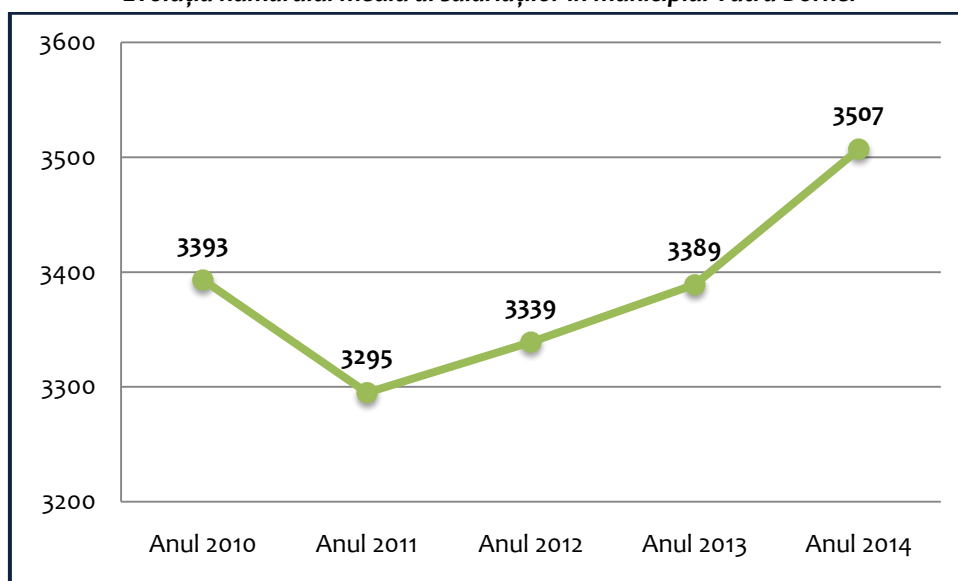

Sursa: Institutul Național de Statistică

Nu se remarcă diferențe semnificative în județ față de situația la nivel regional, existând o pondere mai mare doar a persoanelor ocupate în agricultură față de Regiunea Nord-Est. La nivelul județului Suceava, aproximativ 100,1 mii de persoane își obțineau principala sursă de venit din sectorul primar, unde se înregistrează cele mai mari ponderi (aprox. 44%).

Din populația totală a municipiului Vatra Dornei (16.048 de locuitori în 2014 – conform Fișei localității) 3.507 erau salariați. În ultimii ani, numărul de salariați a suferit fluctuații înregistrându-se și o ușoară creștere.

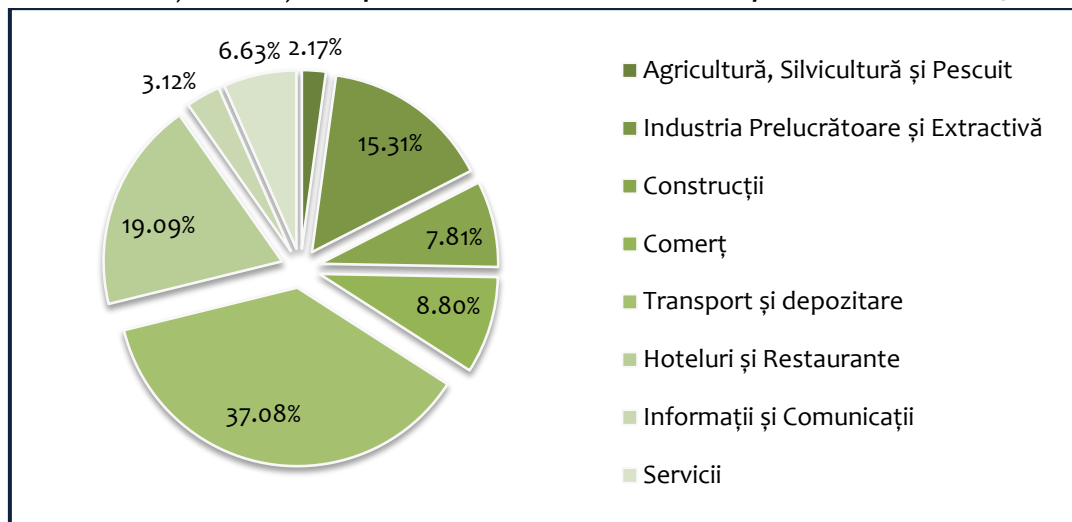
Evoluția numărului mediu al salariaților în municipiul Vatra Dornei

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei – Direcția Județeană de Statistică – Suceava

Din analizele realizate, s-a constatat că în municipiul Vatra Dornei, în anul 2014, cea mai mare parte a salariaților au fost încadrați în IMM-uri din sectorul terțiar, iar la polul opus s-au aflat salariații din sectorul primar.

Distribuția salariaților după domeniul de activitate în municipiul Vatra Dornei - 2014

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei – Direcția Județeană de Statistică – Suceava

Rata șomajului în județul Suceava a fost în anul 2012 de 5,5%, cei mai mulți șomeri având doar nivelul de educație minim (școala primară, gimnazială sau profesională): 68% respectiv 7% șomeri care au studii universitare. În anul 2011 rata șomajului (4,9%) a scăzut cu 33% față de anul anterior (7,3%), urmând ca în 2012 (5,5%) să crească cu 12%.

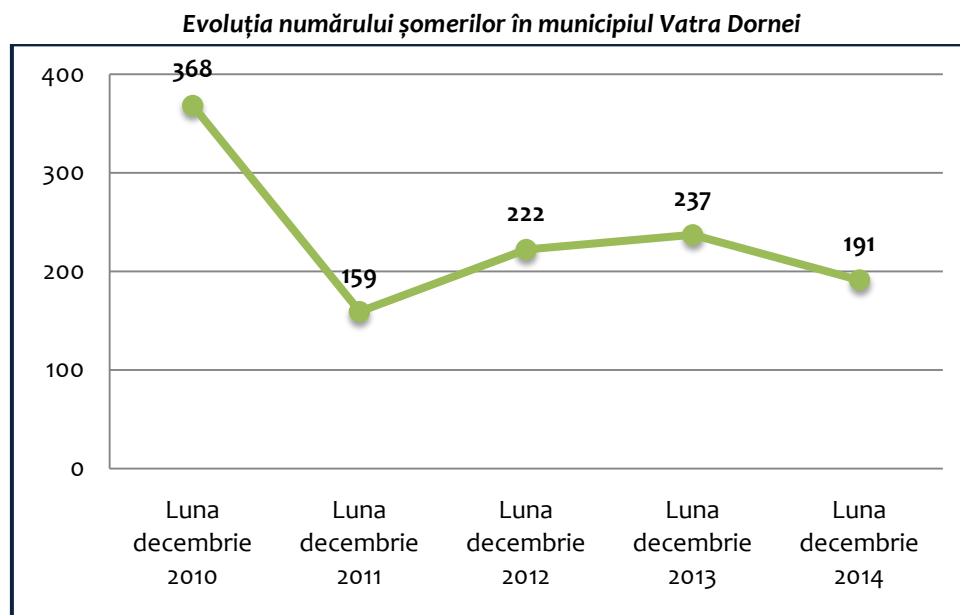
Conform Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de muncă Suceava, rata șomajului era în februarie 2014 de 6,83%, înregistrându-se o creștere de peste un procent față de anul 2012.

Situația șomajului la 28.02.2014 pe zone ale județului Suceava

ALOF/Plcu localitățile arondate	Persoane beneficiare de ind. de șomaj 75%	Din care femei	Persoane beneficiare de ind. De șomaj 50%	Din care femei	Șomeri neindemnizați	Din care femei	Total șomeri indemnizați	Din care femei	Total șomeri IND+NEIND	Din care femei
Suceava	1997	657	526	301	3223	1196	2523	988	5746	2184
Fălticeni	1091	463	496	221	2447	1000	1587	684	4034	1684
Câmpulung Molodovenesc	598	261	129	71	465	189	727	332	1192	521
Gura Humorului	355	160	122	66	1352	499	477	226	1829	725
Rădăuți	1104	464	362	213	1954	767	1466	677	3420	1444
Vatra Dornei	538	250	128	55	317	127	666	305	983	432
TOTAL	5683	2285	1763	927	9758	3778	7446	3112	17204	6990

Sursa: AJOFM, feb 2014

La nivelul municipiului Vatra Dornei numărul șomerilor în ultimii ani a oscilat între 159 și 368, crescând din anul 2011.

Sursa: Institutul Național de Statistică

ASPECTE SOCIALE, EDUCAȚIONALE ȘI CULTURALE

Accesul la **serviciile de sănătate** socio-economice, culturale sau de mediu reprezintă elemente ce influențează starea de sănătate a populației. Calitatea serviciilor sanitare este condiționată de infrastructura specifică, de numărul personalului specializat, dar și de nivelul de salarizare din domeniu. Accesul la serviciile medicale este inegal ca urmare a diferențelor economice (costul tratamentului și al transportului), de așezare geografică (distanța față de unitățile medicale) și de calitatea serviciilor sanitare.

Structura unităților sanitare în Regiunea Nord-est și în județul Suceava, în anul 2014, se prezenta astfel:

Categoriile de unități sanitare	Regiunea Nord-Est	Județul Suceava
Spitale	81	10
Ambulatorii de specialitate	16	1
Ambulatorii integrate spitalului	47	8
Policlinici	9	-
Dispensare medicale	26	6
Centre de sănătate	2	1
Centre de sănătate mintală	14	3
Sanatoare balneare	4	-
Preventorii	1	-
Unități medico-sociale	17	5
Centre de diagnostic și tratament	4	-
Centre medicale de specialitate	16	1
Cabinete medicale de medicină generală	84	14
Cabinete medicale școlare	165	39
Cabinete medicale studențești	10	1
Cabinete medicale de familie	1700	311
Societate medicală civilă	86	1

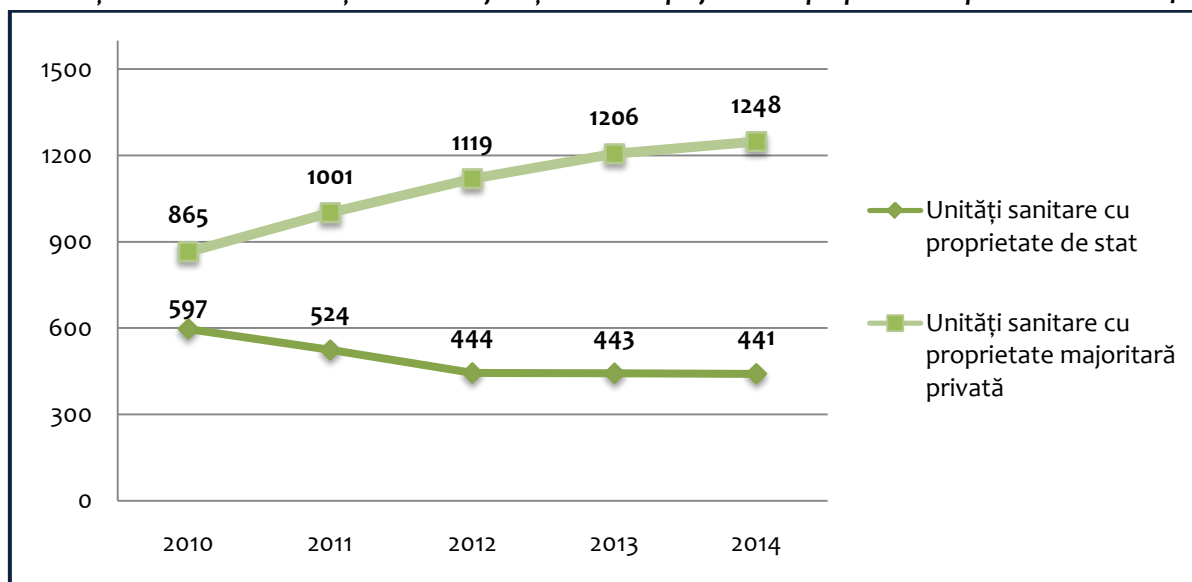
Cabinete stomatologice	1883	366
Cabinete stomatologice școlare	53	12
Cabinete stomatologice studențești	7	-
Societate stomatologică civilă medicală	120	-
Cabinete medicale de specialitate	1425	413
Societate civilă medicală de specialitate	120	2
Farmacii	1293	252
Puncte farmaceutice	225	55
Depozite farmaceutice	33	5
Creșe	35	2
Laboratoare medicale	554	72
Laboratoare de tehnică dentară	373	105
Centre de transfuzie	6	1
Alte tipuri de cabinete medicale	107	5

Sursa: Institutul Național de Statistică

Se poate observa că la nivelul județului Suceava cele mai multe unități sanitare sunt reprezentate de cabinetele de specialitate și cele stomatologice, iar numărul total de paturi se ridică la 2.914. În organizarea unităților sanitare se remarcă că județul Suceava este unul din cele trei județe (împreună cu Bacău și Iași) din Regiunea Nord-Est unde există ambulatorii de specialitate. De asemenea, în județ funcționează și 3 unități SMURD (în cadrul Detașamentului de Pompieri Suceava, Detașamentul de Pompieri Vatra Dornei și Gărzii de Intervenție Siret).

Analizând evoluția numărului de unități sanitare din județul Suceava, se observă că din anul 2010 până în anul 2014 numărul unităților private a crescut semnificativ (numărul cabinetelor medicale private de specialitate a crescut de la 236 la 377).

Evoluția numărului de unități sanitare în județul Suceava pe forma de proprietate în perioada 2010-2014

Sursa: Institutul Național de Statistică

În municipiul Vatra Dornei există un singur spital, Spitalul Municipal Vatra Dornei ce dispune de un număr de 183 de paturi repartizate pe 5 specializări: Chirurgie Generală, Medicină Internă, Pediatrie, Obstetrică – Ginecologie și Boli Infecțioase. Spitalul a fost inaugurat la 1 ianuarie 1952, sub denumirea de Spital Raional Vatra Dornei, desfășurându-și activitatea în două clădiri. În clădirea din strada Mihai Eminescu nr. 1 funcționau și 3 cabinete de consultații medicale: interne, obstetrică-ginecologie și chirurgie. Treptat, în perioada 1953-1956, numărul de paturi a ajuns la

140. În anul 1956, spitalul s-a mutat în actuala clădire (str. Mihai Eminescu nr. 12) cu secțiile actuale, numărul de paturi crescând la 210. La 01.01.1970, denumirea unității se schimbă din Spitalul raional Vatra Dornei în Spitalul Unificat Vatra Dornei. În 1973 se preiau circumscripțiile sanitare rurale și Spitalul Broșteni cu 70 de paturi și se schimbă denumirea unității în Spitalul Orășenesc Vatra Dornei.

În ceea ce privește celelalte unități de sănătate, situația se prezintă astfel:

Structura unităților sanitare în municipiul Vatra Dornei

Categoriile de unități sanitare	Forme de proprietate	Anul 2014
Spitale	Proprietate publică	1
Dispensare medicale	Proprietate publică	1
Cabinete medicale școlare	Proprietate publică	1
Cabinete medicale de familie	Proprietate publică	3
	Proprietate privată	7
Cabinete stomatologice	Proprietate publică	2
	Proprietate privată	10
Cabinete medicale de specialitate	Proprietate publică	5
	Proprietate privată	39
Farmacii	Proprietate publică	1
	Proprietate privată	8
Creșe	Proprietate publică	1
Laboratoare medicale	Proprietate publică	5
	Proprietate privată	2

Sursa: Institutul Național de Statistică

Personalul medico-sanitar pe categorii, forme de proprietate

Personal medico-sanitar	Forme de proprietate	Anul 2014
Medici	Proprietate publică	30
	Proprietate privată	16
Din total: medici de familie	Proprietate publică	3
	Proprietate privată	1
Stomatologi	Proprietate publică	2
	Proprietate privată	10
Farmaciști	Proprietate publică	1
	Proprietate privată	11
Personal sanitar mediu	Proprietate publică	79
	Proprietate privată	75

Sursa: Institutul Național de Statistică

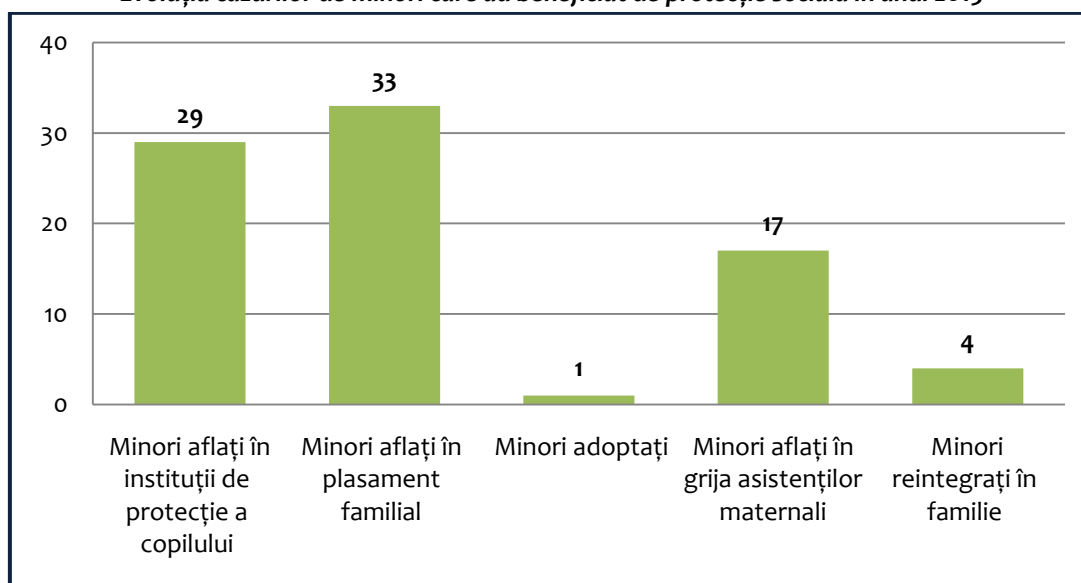
Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) este instituția publică de la nivel județean care are rolul de a asigura aplicarea politicilor, măsurilor și strategiilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror persoane sau grupuri aflate în nevoie sau vulnerabile. Conform datelor furnizate de Primăria Municipiului Vatra Dornei, **Serviciul Public de Asistență Socială** al municipiului Vatra Dornei, cuprinde următoarele servicii:

Serviciul de informare, consiliere, evaluare și suport a categoriilor defavorizate din municipiul Vatra Dornei. Măsurile de ocrotire aplicate în cadrul serviciului sunt:

- pentru persoanele fara venituri – aplicare a Legii 416/2001 – privind venitul minim garantat;
- protecția copilului și a familiei;
- Asistența socială a persoanelor adulte cu handicap;
- Aplicarea prevederilor Legii 277/2010 privind acordarea alocației pentru susținerea familiei;
- OUG 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece.

Printre beneficiarii serviciului se numără: persoane vârstnice , adulți , copii 0-18 ani, familii, persoane cu handicap.

Evoluția cazurilor de minori care au beneficiat de protecție socială în anul 2015

Serviciul de sprijin comunitar – Cantina de ajutor social. Persoanelor fără venituri sau cu venituri reduse care se încadrează în prevederile Legii 208/1997 privind cantinele de ajutor social li se acordă o masă la Cantina de ajutor social Vatra Dornei. Numărul beneficiarilor este de 125 persoane.

Serviciul de asistență și suport a persoanelor vârstnice - Centrul de primire, îngrijire și asistare a persoanelor vârstnice Vatra Dornei și Centrul de Îngrijire socio-medicală la domiciliu. Beneficiarii de ocrotire în cadrul Centrului de Primire, Ocrotire și Asistare a Persoanelor Vârstnice sunt persoanele cu vârsta de peste 50 de ani din municipiul Vatra Dornei care nu au locuință, au probleme deosebite de sănătate, nu au familie sau sunt abandonați de aceasta. Aceștia sunt identificați prin medicii de familie, prin sesizările Spitalului municipal, ale preoților, ale vecinilor care cunosc astfel de persoane. În prezent sunt asistate 22 persoane vârstnice iar în cadrul Serviciului de asistare la domiciliu sunt asistate 5 persoane vârstnice care au locuință dar sunt singure, fără ocrotirea familiei sau fără familie, cu probleme deosebite de sănătate fiind incapabili să se îngrijească și să se administreze singure. Acestea sunt vizitate periodic și sunt ajutate la efectuarea menajului, la cumpărături și săptămânal li se transportă hrană de la Cantina de ajutor social - evitând astfel internările repetate în spital sau la căminul de bătrâni. Persoanele vârstnice sunt ajutate să trăiască decent în mediul lor.

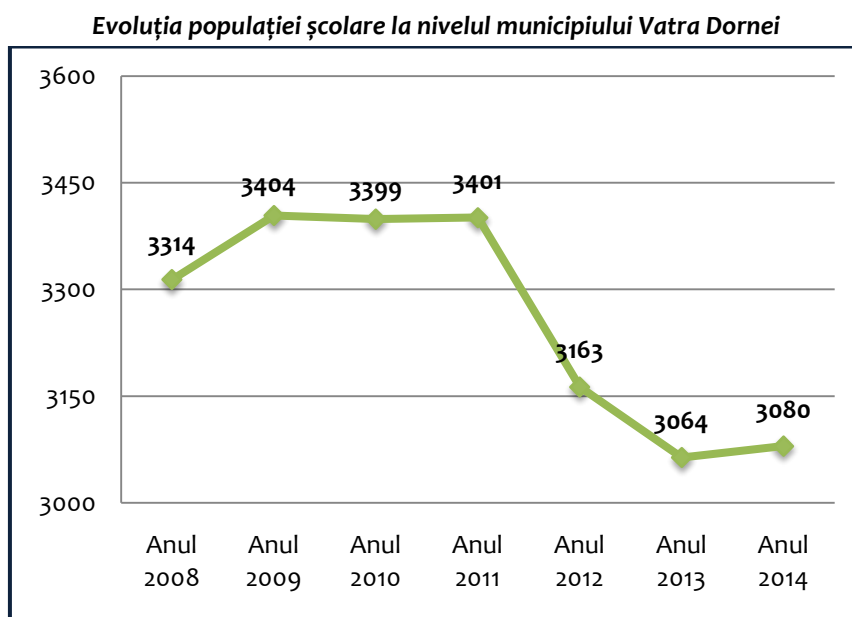
Conform Ministerului Educației Naționale, **infrastructura școlară** din municipiul Vatra Dornei este reprezentată prin 10 unități de învățământ și 4 structuri de învățământ:

- Liceul Teoretic “Ion Luca”
- Liceul Economic “Țara de Sus” Vatra Dornei
- Liceul Tehnologic “Vasile Deac” Vatra Dornei

- Școala Gimnazială nr. 1 Vatra Dornei
- Școala Gimnazială Nr. 2 Vatra Dornei
- Școala Gimnazială Nr. 4 Vatra Dornei
- Grădinița cu Program Normal “Căsuța Poveștilor” Vatra Dornei
- Grădinița cu Program Normal nr. 8
- Grădinița cu Program Normal “Licuricii”
- Grădinița cu Program Prelungit “Alba ca Zăpada” Vatra Dornei
- Grădinița cu Program Prelungit “Bamby”
- Grădinița cu Program Prelungit “Scufița Roșie”
- Clubul copiilor Vatra Dornei
- Clubul Sportiv Școlar Vatra Dornei

Învățământul universitar este reprezentat în municipiul Vatra Dornei prin secția Facultății de Psihologie și Științe ale Educației din cadrul Universității “Babeș Bolyai” Cluj Napoca. Aceasta funcționează în incinta Casei de Cultură “Platon Pardău”.

În evoluția din anii 2008 - 2014 se observă o scădere a numărului populației școlare, în anul 2012 fiind cu 4,56% mai puține persoane înscrise în sistemul de învățământ față de anul 2008. În următorii 2 ani numărul populației școlare a continuat să scadă ajungându-se ca în anul 2014 să fie înregistrat un număr de 3080 de persoane reprezentând populația școlară.

Sursa: Institutul Național de Statistică

Se remarcă, însă, că numărul elevilor înscriși în învățământul postliceal este de peste 3 ori mai mic în anul 2012 față de anul 2008, iar numărul elevilor înscriși în școli profesionale este doar cu 4% mai mare în aceeași perioadă de referință.

Populația școlară pe niveluri de educație în municipiul Vatra Dornei

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Copii înscriși în grădinițe	482	522	560	544	467	459	494
Elevi înscriși în învățământul preuniversitar	2689	2761	2788	2754	2609	2494	2431
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	1229	1206	1149	1130	1227	1243	1202
Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământul special)	594	608	570	547	642	663	659
Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special)	635	598	579	583	585	580	543
Elevi înscriși în învățământul liceal	1229	1342	1388	1453	1278	1093	1010
Elevi înscriși în învățământul profesional	186	142	115	171	56	98	137
Elevi înscriși în învățământul postliceal (inclusiv învățământul special)	45	71	136	103	48	60	82
Studenti înscriși – licență	143	121	51	103	87	111	135
Studenti înscriși învățământul public – licență	143	121	51	544	87	111	135

Sursa: Institutul Național de Statistică

Abandonul școlar rămâne o preocupare a sistemului educațional, indiferent de nivelul de educație. Din ultimile date disponibile pentru anul 2013, rata cea mai mare a abandonului școlar în județul Suceava se regăsea în cazul unităților de învățământ postliceal – 6,8%, valoare ce a crescut cu aproximativ 2 procente față de anul 2011. La nivel regional sai național, rata abandonului din județ se află sub medie, 7,4% și respectiv 7,9%. Pentru învățământul profesional, ultimile date disponibile sunt din anul 2010, când rata abandonului era de 19%, fiind și cea mai mare valoare înregistrată (peste media regională de 18,1%).

Județul Suceava deține 512 monumente de interes internațional, național și local, acestea incluzând situri arheologice, clădiri de interes istoric și arheologic, case memoriale. Majoritatea vizitelor la obiectivele turistice sunt de preferință orientate către monumentele religioase. Municipiul Vatra Dornei se subscrive **arealului cultural bucovinean**, având un bogat fond etnografic și folcloric reprezentat de meșteșugurile locale (prelucrarea lemnului, țesături și împletituri), gastronomia, cântecele, dansurile și arta portului popular. **Acțiunile culturale** se desfășoară sub patronajul primăriei municipiului sau a consiliului local (festivaluri, expoziții, seminarii, simpozioane), în colaborare cu instituțiile de cultură aflate în subordinea acestora, respectiv Casa de Cultură Platon Pardău, Biblioteca G.T. Kirileanu, Muzeul de Științele Naturii și Cinegetică și Muzeul de Etnografie și Folclor.

Numărul vizitatorilor înregistrați în muzeele din municipiu, era de 8053 în anul 2014, adică o medie de 22 de persoane pe zi. **Muzeul de Științele Naturii și Cinegetică** apare ca instituție culturală de interes public în anul 1957, când a fost deschis pentru vizitatori. Muzeul este constituit din 2 secții: Secția de Faună și Floră din zona Dornelor și Secția de Cinegetică din Județul Suceava. Exponatele de faună și floră sunt prezentate redând aspecte din mediul lor natural ceea ce dă un plus de atractivitate pentru publicul vizitator. Colecția **Muzeului de Etnografie și Folclor** cuprinde exponate legate de meșteșugurile tradiționale ale dornenilor, porturi populare și obiceiurile de sărbătoare. O mare parte a exponatelor au valoare de unicat, ținând cont de faptul că unele obiceiuri și meșteșuguri au dispărut în timp (ex. plutăritul – una din ocupațiile de baza ale dornenilor). Principala zonă de atracție este sala unde sunt prezentate costumele și măștile populare care provin din toată zona Dornelor.

Conform *Fișei localității*, în municipiul Vatra Dornei în 2014 funcționau 8 biblioteci, din care una singură publică. **Biblioteca publică G.T. Kirileanu** din Vatra Dornei a fost înființată în 1901, odată cu inaugurarea Palatului Național Român (actuala clădire a bibliotecii). Biblioteca are un personal format din 2 persoane și cuprinde:

- Secția de împrumut pentru cititorii adulți;
- Secția de împrumut pentru cititorii copii;
- Depozitul sălii de împrumut pentru adulți și cel al sălii de lectură;
- Biblioteca stațiunii, ca filială a bibliotecii municipale;
- Sala memorială „Ion Luca”, amenajată în anul 1994, cu prilejul centenarului nașterii dramaturgului Ion Luca;
- Sala memorială „Platon Pardău”, amenajată în 2003;
- Fondul documentar dornean, format din două săli: Salonul oamenilor de seamă dornei și Sala Teodor Varahil Moraru și Gavril Cacina.
- Galeria de artă contemporană a bibliotecii municipale, ce găzduiește expoziții de pictură, de fotografie, expoziții itinerante, expoziții cu caracter istoric etc.

Numărul de volume existente în bibliotecile din Vatra Dornei era de 171.947 de unități în anul 2014, cu aproximativ 2000 de volume mai mult față de anul 2012. Cu toate acestea, numărul de cititori activi (persoana fizică care a împrumutat pentru acasă sau a consultat în sediul bibliotecii cel puțin o dată într-un an calendaristic o carte, broșură sau o altă publicație aparținând unei biblioteci) a scăzut față de anul 2012 când erau 4.159 de cititori, iar în 2014 au fost înregistrați 3.962. Pe de altă parte, numărul volumelor eliberate a crescut față de anul 2012 (60.892) la 62.521 în anul 2014.

În cadrul **Căminului Cultural „Platon Pardău”** se desfășoară majoritatea activităților culturale din municipiu: expoziții, spectacole de teatru, spectacole folclorice, vernisaje, etc. În Casa de Cultură funcționează din luna februarie 2002 o sală multifuncțională „Salonul Alb”, în care au loc simpozioane, dezbateri, ședințe, microconcerte, expoziții de pictură, grafică, sculptură, ceramică, artă fotografică. La începutul anului 2015, clădirea a intrat în proces de renovare, finalizându-se în ianuarie 2016. Tot în cadrul Căminului Cultural funcționează, din toamna anului 2015, Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Vatra Dornei (CNIPT Vatra Dornei).

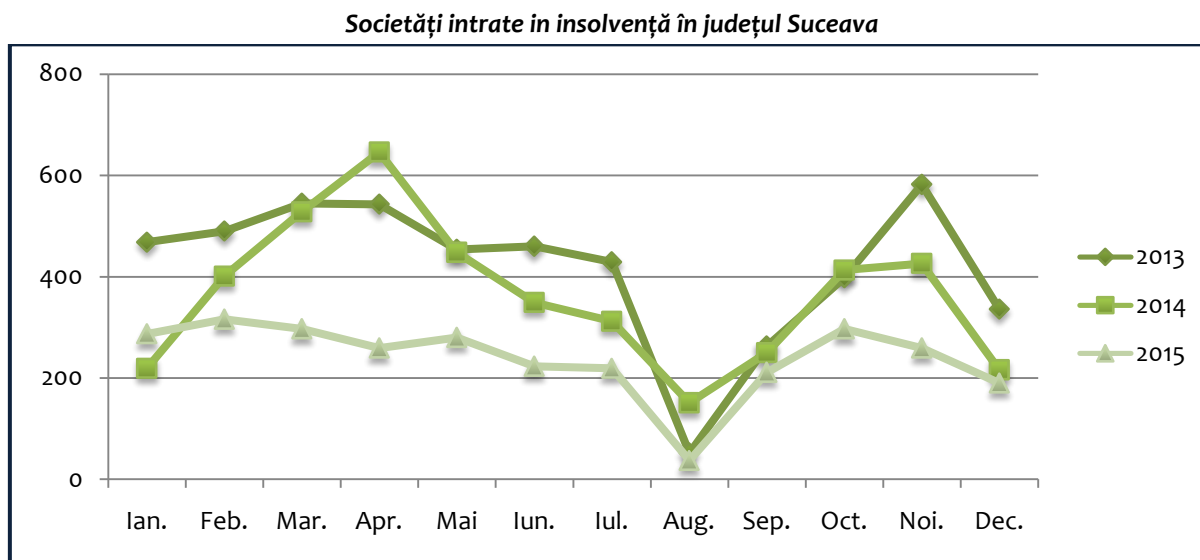
La nivelul municipiului Vatra Dornei există mai multe monumente istorice importante, precum:

- Clădirea Izvorului "Santinela" din Parcul Orășenesc, 1896;
- Gara Băi, anul 1910;
- Casa Vladimir, azi Întreprinderea Minieră Vatra Dornei, sfârșitul sec. XIX;
- Hotel în str. Mihai Eminescu 15, anul 1896;
- Primărie în str. Mihai Eminescu 17, anul 1897;
- Poșta în str. Mihai Eminescu 24, anul 1929;
- Zona veche comercială a orașului, sec. XIX;
- Biblioteca orășenească, anul 1901;
- Casa de lemn Aurora Negrea, prima jumătate a sec. XIX;
- Gară, anul 1902;
- Clădirea băilor, anul 1898;
- Clădirea Izvorului "Unirea", anul 1896;
- Cazinoul Băilor, anul 1898;
- Hotel Carol (Fosta Vila 1), anul 1896;
- Grup statuar: Eminescu, Caragiale, Sadoveanu, Enescu, Porumbescu, Kogălniceanu, Negri, Russo, anul 1964-2000.

Din patrimoniul cultural al municipiului Vatra Dornei fac parte și **festivalurile** ce se desfășoară aici pe toată durata anului, precum: Serbările Zăpezii, Spectacol literar-muzical “Dor de Eminescu”, Festivalul Concurs de Poezie pentru Tinerii Creatori “Nichita în luna lui marte”, Expoziții de ouă încondeiate, Festivalul Județean de Folclor “Flori de mai”, Festivalul interjudețean de muzică ușoară „Muzritm”, Zilele municipiului, Zilele teatrale de vară „Ion Luca”, Festivalul Național de Datini și Obiceiuri de Iarnă “Poniți Plugul, Feți Frumoși!”.

Economia municipiului

În anul 2013, economia județului Suceava era caracterizată de preponderența firmelor în sectorul de servicii. Cu toate acestea, turismul reprezintă un important sector economic cu potențial insuficient dezvoltat în comparație cu importanța acestuia, care poate conduce, cu accent pe exploatarea specificului regional, la obținerea unor venituri.

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC)

În ultima perioadă s-a produs o industrializare a județului în scopul redresării situației economice, fapt ce a determinat crearea unei culturi industriale mult prea diversificată, fără a se ține cont de condițiile specifice și de resursele naturale și de mediu existente în județ. Cu toate că agricultura face parte din activitățile de bază, majoritatea persoanelor care își desfășoară activitatea în acest sector nu sunt și angajați. Se practică agricultura de subzistență, neputându-se asigura baza pentru procesul de standardizare a pieței și controlul de calitate a produselor.

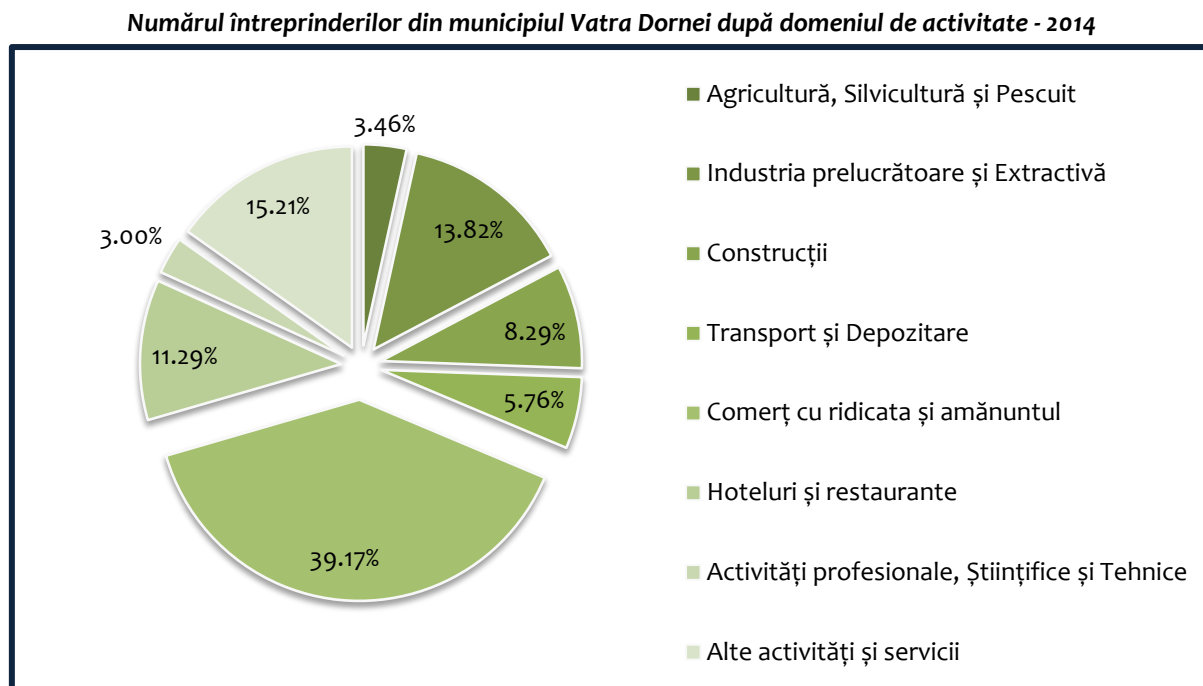
O caracteristică generală a activității economice desfășurate în municipiul Vatra Dornei este aceea că se bazează pe valorificarea resurselor proprii:

- resurse forestiere (conifere), în proporție de 37% din fondul total forestier al județului;
- pajiști naturale de calitate superioară (graminee și leguminoase), ceea ce permite dezvoltarea zootehniei;
- resurse de substanțe minerale utile (mangan, sulf, fier și alte minereuri);
- resurse de ape minerale cu calități terapeutice, folosite în scop terapeutic, în cură internă și externă, în bazele de tratament ale stațiunii Vatra Dornei, precum și pentru îmbuteliere, ca ape de masă și băuturi răcoritoare cu caracter de unicat pe teritoriul județului.

Valorificarea propriilor resurse se reflectă în faptul că turismul reprezintă ocupația principală a locuitorilor, fiind funcția de bază a orașului. Dezvoltarea serviciilor turistice în stațiune este o componentă importantă atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere social. De asemenea, structurarea industriei pe diferite ramuri precum: industrializarea laptelui și a cărnii, industria lemnului, exploatarea resurselor miniere, industria construcțiilor de mașini pentru exploatarea și prelucrarea lemnului, exploatarea zăcămintelor de ape minerale carbogazoase, reprezintă valorificarea propriilor resurse.

La nivelul municipiului Vatra Dornei, numărul întreprinderilor la sfârșitul anului 2014 a fost de 434. Activitățile economice sunt majoritar concentrate în sectorul terțiar – servicii, ocupând 72,42% din sectoarele economice,

sectorul secundar – industrii și construcții – are o pondere de 22,12%, pe când restul de întreprinderi de 3,46% își desfășoară activitatea în sectorul primar – agricultură, silvicultură și pescuit.

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei 2014

În ultimii ani, potrivit datelor statistice, ponderea cea mai mare în economia municipiului o dețin micro-întreprinderile, unde majoritatea activează în domeniul comerțului cu ridicata și amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor. În economia municipiului nu se regăsesc întreprinderi mari.

În anul 2014, în municipiul Vatra Dornei numărul întreprinderilor din sectorul **Agricultură, Silvicultură și Pescuit** reprezenta 3,46% din totalul activităților economice, astfel numărul de salariați din acest sector este limitat.

Sectorul primar al economiei: Agricultură, Silvicultură și Pescuit - 2014

Agricultură, Silvicultură și Pescuit	Nr. de întreprinderi	Nr. de salariați
Agricultură	3	5
Silvicultură	10	48
Pescuitul și Acvacultura	2	2
TOTAL	15	55

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei 2014

Suprafața agricolă județeană (347.632 ha) în anul 2014, reprezintă aproximativ 40% din totalul suprafeței județului Suceava (855.350 ha), iar suprafața arabilă reprezintă 51,76% (179.954 ha) din totalul suprafeței agricole. Suprafața cu păduri și alte vegetații forestiere ocupau 453.661 ha, reprezentând 36,82% din suprafața totală de păduri a regiunii Nord-Est.

În 2010, suprafața agricolă utilizată era de 330.213 ha, reprezentând 39% din suprafața totală a județului, suprafața agricolă reprezenta sub 1% din totalul suprafeței agricole.

Agricultura are un rol important în economia județului Suceava, județul având cea mai mare contribuție la formarea *Valorii Adăugate Brute* regionale în agricultură, vânătoare, silvicultură și pescuit. De asemenea, la nivel regional, județul Suceava are cel mai mare aport la producția agricolă vegetală. Însă, productivitatea sectorului este modestă.

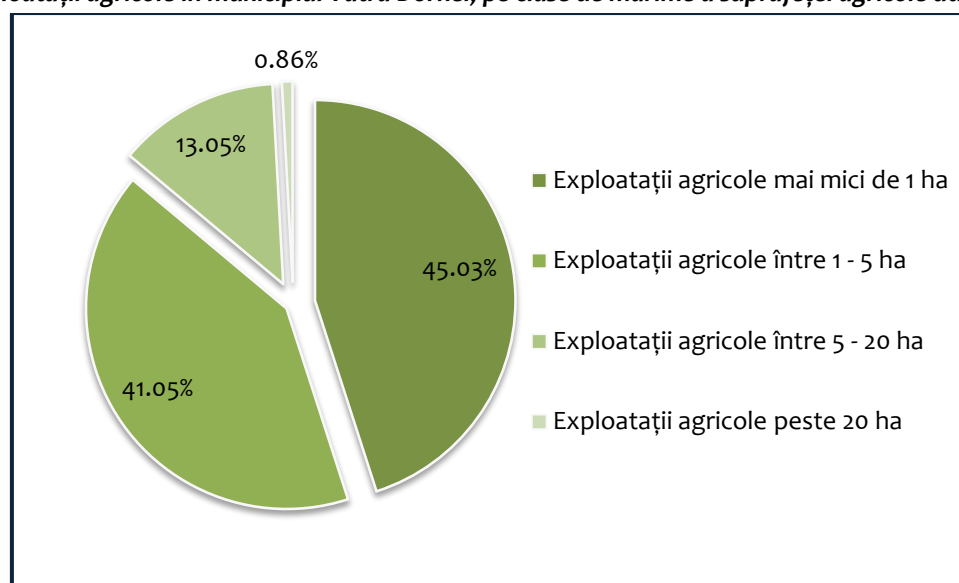
Productivitatea scăzută este determinată de o agricultură de tip tradițional cu un număr mare de exploatări de subzistență sau semi-subzistență²⁵.

În municipiul Vatra Dornei suprafața agricolă reprezintă 22,4% (3.232 ha) din totalul suprafeței (14.434 ha), iar suprafața arabilă înseamnă 7,83% din totalul suprafeței agricole. Ponderea cea mai ridicată din suprafața agricolă este destinată pășunilor și fânețelor (92,17%). Pădurile și alte vegetații forestiere ocupă 75,21% din suprafața municipiului (INS).

În ceea ce privește municipiul Vatra Dornei, conform Recensământului Agricol General, în anul 2010 existau 1.157 de exploatații agricole, din care:

- 41,10% utilizau suprafața agricolă și aveau efective de animale (511)
- 55,90% utilizau numai suprafața agricolă (646)
- Nu existau exploatații care să aibă numai efective de animale.

Exploatații agricole în municipiul Vatra Dornei, pe clase de mărime a suprafeței agricole utilizate

Sursa: Recensământul Agricol General, 2010

În structura agriculturii municipiului Vatra Dornei, în anul 2010, existau 2 exploatații cu suprafețe mai mari de 100 de hectare.

Silvicultura este pentru județul Suceava, dar și pentru regiunea Nord – Est, un sector important în economie, cu o tradiție îndelungată. Precum multe ramuri ale activităților economice, schimburile de după 1989 au avut un impact puternic asupra silviculturii, exporturile crescând într-un mod dezorganizat. Regiunea Nord- Est este cel mai mare furnizor de masă lemnoasă (5.333,7 mc³ recoltați în 2012) din România, iar cea mai mare contribuție o are județul Suceava, ce asigură 13,6% din masa lemnoasă recoltată a României. În județul Suceava, după o scădere marginală în 2010, se remarcă o creștere ușoară a volumului de lemn exploatat în următorii doi ani. Rășinoasele au ponderea cea mai mare în volumul de lemn exploatat (85%). Anul 2014 prezintă o scădere semnificativă a volumului de lemn exploatat, ajungând până la 1892,3 mii mc³ recoltați.

²⁵ PDR-NE 2014-202-, Februarie 2014

Evoluția volumului de lemn recoltat pe specii – mii mc³ județul Suceava

	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
Rășinoase	1889,8	2113,7	2198,3	2108	1524,8
Fag	327,2	334,3	320,7	312,5	298,7
Stejar	8,9	7,6	6,6	4,8	4,9
Diverse specii tari	54,8	57,3	53,1	49,4	48,8
Diverse specii moi	18,9	18	16,6	14,9	15,1
TOTAL	2299,6	2530,9	2595,3	2489,6	1892,3

Sursa: Institutul Național de Statistică

Municipiul Vatra Dornei are o suprafață acoperită cu **păduri și altă vegetație forestieră** de 10.856 ha, fiind în totalitate proprietate privată.

Potrivit datelor publicate de Direcția pentru Agricultură a județului Suceava, în anul 2011 față de anul 2010, efectivele de bovine, porcine, păsări și cabaline au scăzut, în timp ce cele de ovine, caprine, iepuri și familii de albine au avut o evoluție crescătoare.

În municipiul Vatra Dornei, situația efectivelor de animale pentru anul 2010 se prezenta astfel:

- Bovine – 1201
- Ovine – 651
- Caprine – 101
- Porcine – 223
- Păsări – 4706
- Cabaline – 127
- Iepuri de casă - 71
- Amilii de albine – 273

Începând cu anii '90, **sectorul secundar** al Depresiunii Dornelor a suferit schimbări majore în urma restructurărilor și privatizărilor apărute în domeniul exploatării și prelucrării resurselor minerale de subsol. Astfel, pentru a supraviețui pe pe piața economică, s-a recurs la dezvoltarea către un profil mixt de activitate. Numărul cel mai mare de salariați se regăsește în industria alimentară, a prelucrării lemnului sub diferite forme și a fabricării băuturilor. Industria alimentară este orientată către activități de fabricare a produselor lactate și brânzeturilor, panificației și produselor de morărit., dulciurilor, cărnii etc. Prima fabrică de prelucrare a laptelui a fost înființată în anul 1926 în localitatea Roșu (localitate ce aparține de municipiul Vatra Dornei), aici fiind preparate o serie de specialități de brânzeturi precum: ementaler, petit gruyere, camembert etc. Din anul 1998 industria produselor lactate și a brânzeturilor, din zona Depresiunii Dornelor, a fost recunoscută la nivel național prin S.C. Dorna Lactate S.A., care sub brandul LaDorna procesează peste 80 de sortimente de produse lactate și angrenează peste 700 de salariați. În prezent, societatea a fost preluată de grupul francez Lactalis. Alături de aceasta alte firme mici sau asociații familiale susțin și promovează produsele tradiționale dornene la diferite târguri, festivaluri, expoziții.²⁶

Industria exploatării și prelucrării lemnului reprezintă o activitate cu tradiție în zona Dornelor, după anii 1990 începând să aibă o evoluție ascendentă datorită retrocedării pădurilor și a acțiunii de privatizare. De asemenea, o dezvoltare accentuată a înregistrat și subramura industriei băuturilor, fiind reprezentată de cele trei mari unități de producție și îmbuteliere a apelor minerale: Rio Bucovina cu brandul Bucovina – Vatra Dornei, Coca-Cola HBC cu cele trei branduri renumite Dorna, Izvorul Alb și Poiana Negrii, Carpathian Springs cu brandul Aqua Carpatica. Acestea oferă în cadrul regiunii peste 400 de locuri de muncă.

²⁶ MIHALCA, I (2015) *Țara Dornelor – Studiu de geografie regională*, Cluj-Napoca, Editura Limes

Industria extractivă a avut cel mai mult de suferit începând cu anii 1990, în prezent această activitate desfășurându-se doar în trei localități din Depresiunea Dornelor (Vatra Dornei, Ciocănești și Poana Stampei) prin intermediul exploatareii pietrei.

Cu toate că a suferit cele mai multe modificări după perioada de tranziție la economia de piață, sectorul secundar de activitate este încă bine reprezentat în cadrul teritoriului prin prezența numeroaselor microîntreprinderi și a întreprinderilor mici, mijlocii dar și mari.²⁷

În ceea ce privește **sectorul secundar** (industrii și construcții), în municipiul Vatra Dornei, în anul 2012, se concentrau un număr de 78 de întreprinderi, iar 59% din totalul întreprinderilor erau active în domeniul industriei prelucrătoare. În cadrul industriei prelucrătoare (46 de întreprinderi), dominante sunt industria lemnului și a mobilei (industrie cu tradiție) și industria alimentară. La nivelul construcțiilor (29 de întreprinderi) se remarcă sectorul de clădiri și alte lucrări special de construcții. În 2014, situația întreprinderilor din municipiul Vatra Dornei se prezenta astfel:

Sectorul secundar al economiei: industrii și construcții - 2014

Industrii și Construcții	Nr. de întreprinderi	Nr. de slariați	Cifra de afaceri (Lei)
Industria Extractivă	4	88	6.947.519
Industria Prelucrătoare	47	611	166.692.865
din care:			
Industria alimentară, a băuturilor și tutunului	11	343	133786207
Industria textilă, a îmbrăcăminte și a încălțăminte	2	28	607655
Industria metalurgică	1	1	35099
Industria lemnului și a mobilei	30	235	32015062
Alte activități industriale	3	4	248842
Construcții	34	198	31.910.199
din care:			
Construcții de clădiri	23	130	20129405
Alte lucrări speciale de construcții	11	68	11780794
TOTAL	85	897	205.550.583

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei- 2014

Sectorul serviciilor reprezenta 765 din întreprinderile municipiului Vatra Dornei, în anul 2012, iar cea mai mare pondere o au firmele din sectorul comerțului cu ridicata și cu amănuntul (58%). Alte subsectoare de activitate importante sunt hotelurile și restaurantele (15%) și alte activități de servicii economice cu o pondere de 8% din totalul întreprinderilor din sectorul de servicii. La nivelul anului 2014, în municipiul Vatra Dornei s-a înregistrat o ușoară creșterea a cifrei de afaceri din sectorul terțiar.

²⁷ MIHALCA, I (2015) Țara Dornelor – Studiu de geografie regională, Cluj-Napoca, Editura Limes

Sectorul terțiar: Servicii – 2014

Servicii	Nr. de întreprinderi	Nr. de slariați	Cifra de afaceri (Lei)
Comerț din care:	170	663	271.730.553
Autovehicule și Motociclete	14	43	4.885.716
Comerț cu ridicata și amănuntul	156	620	266.844.837
Hoteluri și restaurante din care:	49	484	31.571.355
Restaurante și alte servicii de alimentație	23	84	4.245.414
Hoteluri și alte facilități de cazare	26	400	27.325.941
Transport și depozitare din care:	30	299	43.943.876
Transporturi terestre și transporturi prin conducte	21	168	31.608.922
Activități poștale și de curier	4	3	214.022
Depozitare și activități auxiliare pentru transport	1	8	2.379.050
Energie electrică, termică, gaze și apă	1	22	4.324.487
Salubritate, Gestionarea deșeurilor, Decontaminare	3	98	5.417.395
Informații și Comunicații din care:	9	78	8.865.264
Comunicații/Telecomunicații	6	12	1.449.194
Activități de editare cărți, ziare etc.	3	66	7.416.070
Invățământ	2	3	352.197
Sănătate și asistență socială	5	68	9.186.977
Activități profesionale, Științifice și Tehnice	7	17	716.894
Alte activități de servicii ale economiei din care:	20	34	2.673.909
Servicii administrative și servicii suport	4	4	434.905
Intermedieri financiare	2	1	147.752
Tranzacții imobiliare	8	18	1.056.169
Alte activități de servicii	6	11	1.035.083
TOTAL	272	1.646	369.041.025

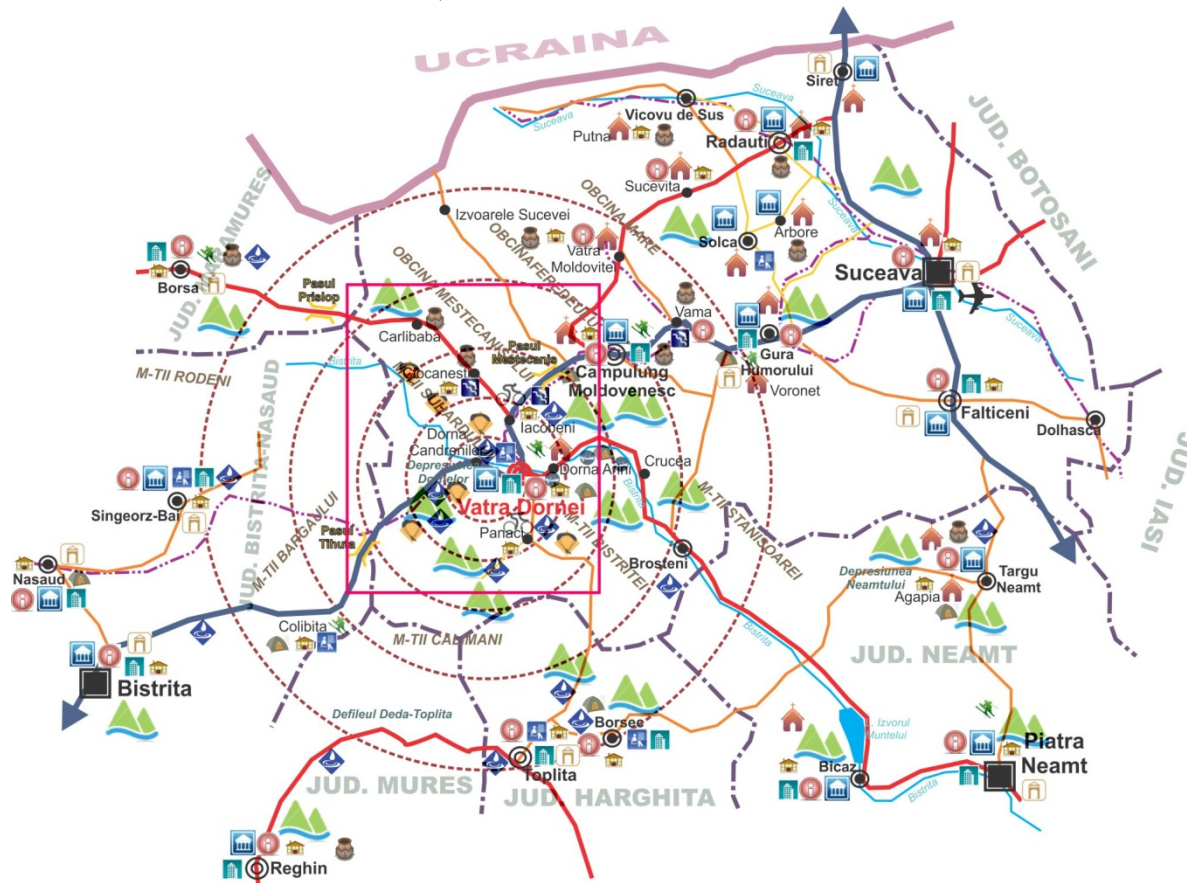
Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei 2014

Analiza principalelor sectoare de activitate din Depresiunea Dornelor a reliefat faptul că cea mai mare pondere a firmelor este concentrată în municipiul Vatra Dornei, acest fapt întărind poziția și rolul centrului în cadrul sistemului regional. Municipiul Vatra Dornei angrenează în jur de 70% din salariații încadrați în subsectorul comerțului. Sectorul serviciilor angrenează cea mai mare pondere a salariaților datorită tranziției către o economie de piață și disponibilizărilor din sectorul mineritului, fiind printre cele mai accesibile alternative ale locuitorilor.

Turismul și Infrastructura Turistică²⁸

La baza organizării turistice a municipiului Vatra Dornei au stat varietatea și unicitatea resurselor natural și antropice ale sistemului teritorial dornean. Acestea sunt secondate de dispinerea principalelor axe de comunicație care dirijează fluxurile și circulația turistică, starea fizică a structurilor de primire și calitatea serviciilor oferite. Municipiul Vatra Dornei face parte din cunoscutul culoar transcarpatic Bârgău – Vatra Dornei – Câmpulung Moldovenesc – Gura Humorului, aspect ce favorizează dezvoltarea anumitor tipuri de turism.

Influența turistică a municipiului Vatra Dornei

	GRANIȚĂ		AREALUL "ȚARA DORNELOR" REȘEDINȚĂ DE JUDEȚ		MUZEU		SPORTURI DE IARNĂ
	LIMITA DE JUDEȚ		MUNICIPII		MĂNĂSTIRI ȘI BISERICI		PARAPANTĂ
	DRUM EUROPEAN		ORAȘE		LOCURI ISTORICE		RIVER RAFTING
	DRUM NAȚIONAL		COMUNE		REZERVAȚII ȘI MONUMENTE ALE NATURII		MONTAINBIKE
	DRUM JUDEȚEAN		AEROPORT		IZVOARE CU APĂ MINERALĂ		HOTEL
	CALE FERATĂ		INFLUENȚĂ TURISTICĂ		STAȚIUNI BALNEARE		VILE ȘI PENSIUNI TURISTICE
	RĂURI				PĂSTRĂVĂRII		CAMPING
	PASURI				ARTĂ TRADIȚIONALĂ		INFORMAȚII TURISTICE

²⁸ Majoritatea informațiilor au fost preluate din *Studiu de fundamentare pentru reatestarea Orașului Vatra Dornei ca Stațiune Turistică de interes național*, Georgeta Maiorescu, București, 2007. Datele au fost adaptate perioadei de analiză 2010-2015.

TURISMUL BALNEAR

Potențialul balnear al localității se remarcă printr-o deosebită bogăție și varietate care o încadrează în rândul celor mai renumite stațiuni din România, dar și în afara granițelor, însă nu îndeajuns de cunoscut pentru cât de miraculoase sunt efecte curative asupra organismului. Varietatea factorilor naturali de cură balneară este mare, iar numărul afecțiunilor care beneficiază de eficiența tratamentelor balneo-fizio-terapeutice, este pe măsură.

Apele minerale din stațiunea Vatra Dornei sunt utilizate fie în cură internă, prin buvetele amenajate în Parcul balnear, fie în cură externă, în cele trei baze de tratament, care au amenajate secții de băi carbogazoase și de hidroterapie. Principalele proceduri aplicate în bazele de tratament ale stațiunii sunt:

Tratamente cu factori naturali

- băi carbogazoase cu apă minerală
- inhalații cu ape sulfuroase
- mofete cu gaz CO₂ natural
- tratamente ginecologice cu nămol
- împachetări și cataplasme cu nămol de turbă

Hidroterapie

- băi de plante medicinale
- băi parțiale, afuziuni alternante
- duș subacval

Electroterapie

- curenți diadinamici
- iono-galvanizări
- curenți interferențiali, exponențiali
- ultrasunete
- laser terapeutic
- solux simplu sau cu filtru
- ultraviolete generale și în doze eritem
- băi galvanice și faradice
- magnetodiaflux

Kinetoterapie și recuperare

- masaj uscat, reflexogen și presopunctură
- cultură fizică medicală la sală, elongații vertebrale, bicicletă ergometrică
- bazin kinetoterapie
- cura de teren

Pneumoterapie

- aerosoli și inhalații cu ape minerale și substanțe medicamentoase

Mofetă artificială

Capacitatea bazelor de tratament din stațiune a permis, în anul 2006, efectuarea a peste 2900 de proceduri pe zi, din care mai mult de jumătate sunt proceduri majore constând în băicu apă carbogazoasă. Consumul mediu de apă minerală utilizată în bazele de tratament (total 22.239 m³, din care baza Intus - 3.284 m³, baza Sind Rom – 9090 m³) înseamnă mai puțin de jumătate din cantitatea de apă minerală carbogazoasă pompată, respectiv 39,7%, diferența reprezentând pierderi pe instalații, acestea fiind vechi și în stare avansată de uzură.

Pe lângă aceste proceduri aplicate în baza de tratament, turistul mai poate beneficia și de alte amenajări și modalități de repunere în formă a organismului, cum ar fi piscina, sauna, sala de gimnastică, trasee de cură de teren, climatoterapie - favorizată de climatul plăcut al stațiunii, înconjurată de păduri de rășinoase, de puritatea aerului, aeroionizarea ușor negativă, variațiile moderate ale presiunii atmosferice.

Din cele prezentate mai sus se desprinde diversitatea resurselor balneare din stațiune și a indicațiilor lor terapeutice. Prin urmare, structurile de primire turistică cu funcțiuni de tratament și implicit de cazare și alimentație destinate practicării turismului s-au dezvoltat în decursul timpului conform profilului eterogen al stațiunii, oferind condiții prielnice practicării unor variate forme de turism: balnear, de odihnă și recreere și week-end. Tratamentul balnear în stațiunea Vatra Dornei este asigurat în prezent în trei baze de tratament: Călimani, Intus și Ozon.

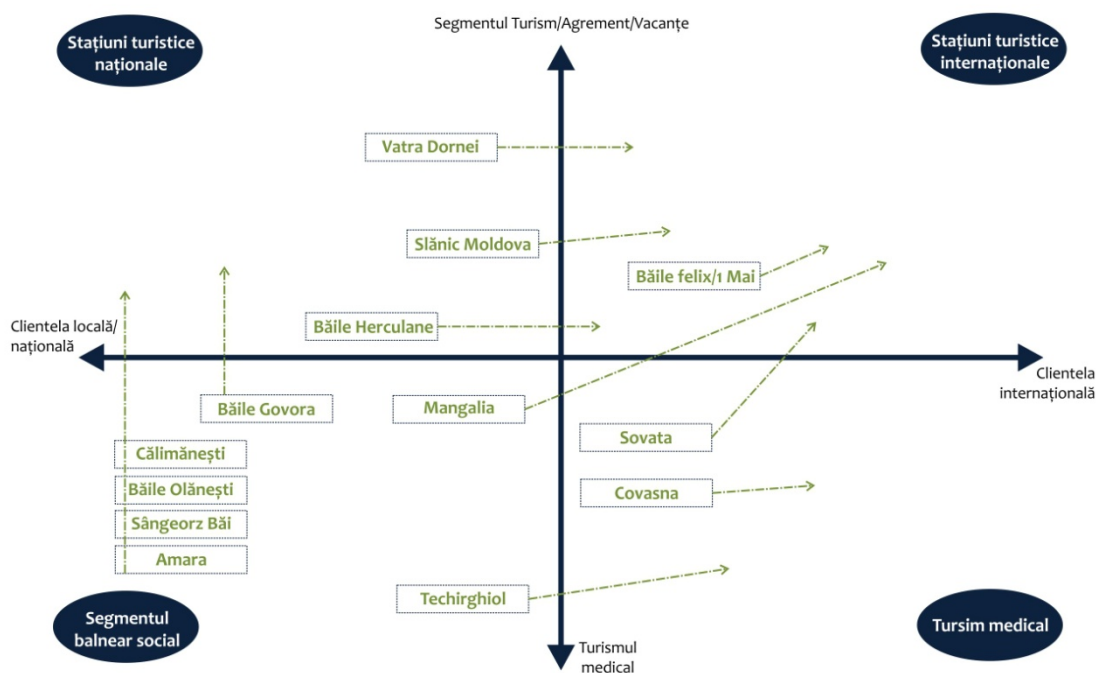
Importanța stațiunii balneo-climaterice Vatra Dornei²⁹

criterii	Nota	Coeficient	Vatra Dornei	Sângeorz Bâi	Sovata	Praid	Turda	Govora	Olănești	Călimănești	Covasna	Băile Felix	Techirgîol	Mangalia	Băile Herculane
Accesibilitate	De la 1 la 3 (foarte accesibil)	2	2	2	6	6	6	2	2	2	6	6	6	6	4
Notorietatea stațiunii	De la 1 la 3 (foarte cunoscută)	1	3	3	3	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3
Atractivitatea turistică	De la 1 la 3 (notorietate puternică)	3	6	3	9	6	3	6	6	3	9	9	9	9	9
Patrimoniu	De la 1 la 3 (patrimoniu important)	2	4	2	4	2	2	4	2	2	4	6	2	2	6
Calitatea serviciilor	De la 1 la 3 (foarte bună)	3	9	3	9	3	3	6	3	3	9	9	6	9	6
Claritatea situației funciare	De la 1 la 3 (situație cadastrală clară)	3	6	9	3	3	6	9	3	3	6	6	9	9	3
Investiții în amenajări publice necesare	De la 1 la 3 (slabe investiții)	3	3	3	3	3	6	3	3	3	3	3	3	3	3
Existența piețelor de proximitate	De la 1 la 3 (piețe importante)	2	4	2	4	4	4	4	4	4	4	6	4	4	4
Animația stațiunii	De la 1 la 3 (animată)	2	4	2	4	2	2	4	2	2	4	6	2	2	2
			41	29	45	31	34	40	27	25	48	54	44	47	40

²⁹ Master Plan pentru Dezvoltarea Turismului Balnear Faza 2 - <http://turism.gov.ro/wp-content/uploads/2013/05/Masterplan-turism-balnear.pdf>

Metodologie: Pentru fiecare criteriu, stațiunile au primit o notă. Această notă a fost multiplicată cu un coeficient propriu fiecărui criteriu (coloana 3). Acești coeficienți definesc importanța relativă a fiecărui criteriu în nota finală (coeficientul 1 fiind minim, 3 maxim). Exemplu: pentru criteriu accesibilitate, la Sângeorz Băi nota primită a fost 1 care multiplicată cu coeficientul acestui criteriu, adică 2, rezultă nota finală 2.

Matricia Mac Kinsey: Poziționare strategică a stațiunii balneo-climaterice Vatra Dornei³⁰

TURISMUL MONTAN

Pe lângă resursele terapeutice balneare, municipiul Vatra Dornei beneficiază de condiții speciale pentru practicarea sporturilor de iarnă (domeniu schiabil, condiții climatice favorabile). Așadar, la profilul predominant balnear al stațiunii s-a mai adăugat în ultimul deceniu, prin amenajarea a două pârtii de schi și transportul pe cablu aferent + o pârtie de săniuș și profilul de stațiune pentru sporturile de iarnă, cu implicații benefice asupra prelungirii sezonului turistic. Se poate afirma că municipiul Vatra Dornei este o stațiune bivalentă, consacrată atât pentru tratament balnear, cât și pentru sporturile de iarnă.

Vatra Dornei, datorită așezării sale, reprezintă destinația ideală pentru amatorii de turism montan:

- **schi alpin**- Pârția Telescaun și Pârția Parc;
- **schi fond** - pârția Runc;
- **drumeție montană** - există 17 trasee turistice montane omologate, care au ca punct de plecare zona Vatra Dornei: 5 trasee în Masivul Giupalău, 2 trasee în Munții Bistriței, 4 trasee în Munții Suhard și 6 trasee în Munții Călimani (traseele montane sunt întreținute de primăria Vatra Dornei prin formația de Salvamont).
- **trasee montane parcurse cu snowmobile** – în Țara Dornelor se pot organiza excursii pe diverse trasee în masivele Suhard și Giupalău sau pe drumuri forestiere.

³⁰ Master Plan pentru Dezvoltarea Turismului Balnear Faza 2 - <http://turism.gov.ro/wp-content/uploads/2013/05/Masterplan-turism-balnear.pdf>

Activitatea de agrement și sport în municipiul Vatra Dornei**TURISM ACTIV**

Bucovina reprezintă locul ideal pentru practicarea turismului activ, de aventură, datorită factorilor naturali și a poziției geografice. Turismul extreme se poate desfășura într-un cadru geografic specific, iar Munții Bucovinei oferă condiții excelente pentru practicarea unor activități recreative ce aparțin acestei forme de turism: snowboarding, rafting, zbor cu parapanta, mountain-biking, alpinism, off-road, etc.

Zborul cu parapanta se poate practica la Vatra Dornei datorită condițiilor deosebite oferite de Munții Suhardului; zona Vârful Oușorul este considerată a fi una dintre cele mai prielnice zone pentru practicarea sporturilor aeronautice, în special a zborului cu parapanta și cu deltaplanul. Alpinismul este practicat mai ales în Călimani, Rarău – Giumalău, Suhard, atât vara, cât și iarna. Turnul ascuțit al Pietrelor Doamnei reprezintă unul din bastioanele necucerite încă de alpinismul românesc. Chiar dacă peretele nu este la fel de mare ca în alte zone de cățărare din țară, este de departe unul dintre cele mai spectaculoase.

În afară de alpinism se mai pot practica: *rapel* (coborâre autocontrolată pe stâncă sau structură artificială), *tiroliană* (coborâre pe o coardă întinsă între doi copaci sau două stânci) sau *via ferrata* (traversarea râului Dorna pe două cabluri paralele în plan vertical). „Atelierele” de via ferrata și tiroliană sunt montate chiar în centrul stațiunii.

Iarna se poate face *cățărare pe gheață* pe Cascada Moara Dracului din Cheile Zugreni.

Rafting-ul se practică pe *Valea Bistriței*. Râul Bistrița este considerat unul dintre cele mai bune râuri repezi de munte pentru practicarea acestui sport, întrucât are grade de dificultate diferite, atât pentru agrement turistic, pentru începători, cât și pentru profesioniști. Cele mai dificile locuri sunt în Cheile Zugreni, la 20 de km în aval de Vatra Dornei și la Toance - 35 de km în aval de Vatra Dornei.

Multe dintre masivele montane din Carpați se pretează la practicarea *mountain-biking-ului*, la toate nivelele de dificultate, de la trasee ușoare pe drumuri auto forestiere până la lungi ture de creastă, pe poteci mai accidentate. Există numeroase trasee, de la cele mai ușoare, la adevărate ture de forță. O plimbare cât se poate de lejeră și de frumoasă, de 2-3 ore, este pe Drumul Tătarilor, de lângă Vatra Dornei. O tură mult mai lungă și epuizantă, impune

urcarea în masivul Suhard, traversarea culmii și coborârea pe la turbăria de la Poiana Stampei. Pentru amatorii de *down-hill*, pârtia Dealul Negru reprezintă o variantă interesantă.

TURISM RURAL

Turismul rural deține o pondere considerabilă în Bucovina, fiind concentrat în jurul zonelor Vatra Dornei, Câmpulung Moldovenesc, Putna, Gura Humorului și, în general, în localitățile învecinate mănăstirilor, unde există numeroase sate pitorești, păstrătoare de tradiții. Această formă de turism este favorizată și de calitatea deosebită a peisajului natural, a aerului curat, a vestitelor izvoare de apă minerală din Bazinul Dornelor și, nu în ultimul rând, de existența numeroaselor obiective turistice de factură religioasă. Un element cheie pentru turismul rural este ospitalitatea oamenilor, o trăsătură definitorie pentru ținuturile bucovinene.

ALTE FORME DE TURISM

La inițiativa Parcului Național Călimani a fost amenajat un Centru de echitație în Vatra Dornei, astfel dezvoltându-se *turismul ecvestru*. Unul dintre traseele ecvestre urmărește catena vestică a calderii vulcanice din Masivul Călimani, cea mai mare calderă vulcanică din Europa (diametru de 10 km) și se desfășoară prin rezervația "12 Apostoli" trecând prin vârful Lucaciu (1.760 m).

Turismul de afaceri (congrese și reuniuni) este reprezentat prin structuri turistice de cazare care oferă posibilitatea organizării de întâlniri de afaceri, fiind dotate cu săli de conferințe.

În ceea ce privește turismul de veniment, în Vatra Dornei se organizează anual o serie de evenimente la care se strâng numeroși amatori de astfel de manifestări. Festivalurile Bucovinene au crescut în notorietate în ultimii ani aducând din ce în ce mai mulți turiști. Sunt organizate evenimente cu tradiție, festivaluri ce se petrec din creasta Munților Călimani până jos în albia Bistriței Aurii sau evenimente care adună tineri pentru a îmbrățișa natura și toate cele ce vin cu ea, cu festivaluri de muzică și film sau concursuri și tabere de sporturi extreme - Serbările Zăpezii, Festivalul Folcloric Internațional – Întâlniri Bucovinene, Festivalul Național al Teatrelor Municipale "Ion Luca", Festivalul Internațional de Datini și Obiceiuri de Iarnă - Porniți plugul Feți-Frumoși!

Alte forme de turism practicate în municipiul Vatra Dornei și Depresiunea Dornelor sunt:

- *turism de odihnă și recreere* (formă de turism favorizată de microclimatul localității);
- *turism de tranzit și de sfârșit de săptămână* (derivă din amplasarea stațiunii și din apropierea de obiective turistice de interes istoric, cultural, etnografic etc.);
- *turism științific* (facilitat de existența ariilor protejate);
- *turism de vânătoare și pescuit sportiv* – se pot organiza partide de vânătoare prin organizațiile de profil.

STRUCTURI TURISTICE

Desfășurarea activității turistice presupune existența, alături de elementele de atracție, a unor mijloace (resurse) materiale adecvate, capabile să asigure satisfacerea cerințelor turiștilor pe durata și cu ocazia realizării voiajului. Aceste mijloace, cunoscute sub denumirea generică de structuri de primire turistică (unități de cazare și alimentație, agrement, instalații de tratament balnear etc.) sunt adaptate specificului nevoilor turiștilor, funcțiilor economice și sociale ale turismului.

Conform datelor statistice, structurile de cazare din stațiunea Vatra Dornei au urmat o tendință crescătoare, tendință susținută de creșterea numărului de pensiuni turistice.

Evoluția structurilor de cazare în municipiul Vatra Dornei

Tipul unității	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hoteluri	7	10	11	13	13	13
Hosteluri	1	3	2	1	1	1
Moteluri	-	1	1	1	2	2
Vile turistice	12	10	9	7	7	7
Campinguri	2	2	2	2	2	2
Pensiuni turistice urbane	17	14	16	16	22	22
TOTAL	39	40	41	40	47	47

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei, INS

Pentru perioadă 2010-2015, situația locurilor de cazare se prezintă astfel:

Evoluția locurilor de cazare în municipiul Vatra Dornei

Tipul unității	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hoteluri	1.095	1.284	1.365	1.431	1.429	1.429
Hosteluri	18	87	66	12	12	12
Moteluri	-	39	39	39	98	98
Vile turistice	447	253	237	169	179	161
Campinguri	148	148	148	148	134	134
Pensiuni turistice urbane	315	325	365	385	397	445
TOTAL	2.023	2.136	2.220	2.184	2.249	2.279

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei, INS

Se constată o creștere a numărului de locuri de cazare, concomitent cu creșterea numărului de structuri turistice. Modificări importante ale numărului de locuri de cazare înregistrează vilele turistice și pensiunile, acestea din urmă prezentând o creștere importantă a numărului locurilor de cazare.

Principalele structuri de cazare în municipiul Vatra Dornei

Conform datelor analizate în municipiul Vatra Dornei în anul 2015 existau 47 de unități de cazare clasificate, cu 2.279 de locuri. Raportat la informațiile referitoare la structurile de cazare din județul Suceava, Vatra Dornei înregistrează 22,46% din totalul celor aferente județului, iar ca număr de locuri de cazare, un procent de aproape 15%. Prin urmare, un sfert din locurile de cazare din județ se regăsesc în stațiunea Vatra Dornei.

Structuri turistice la nivelul județului Suceava – 2015

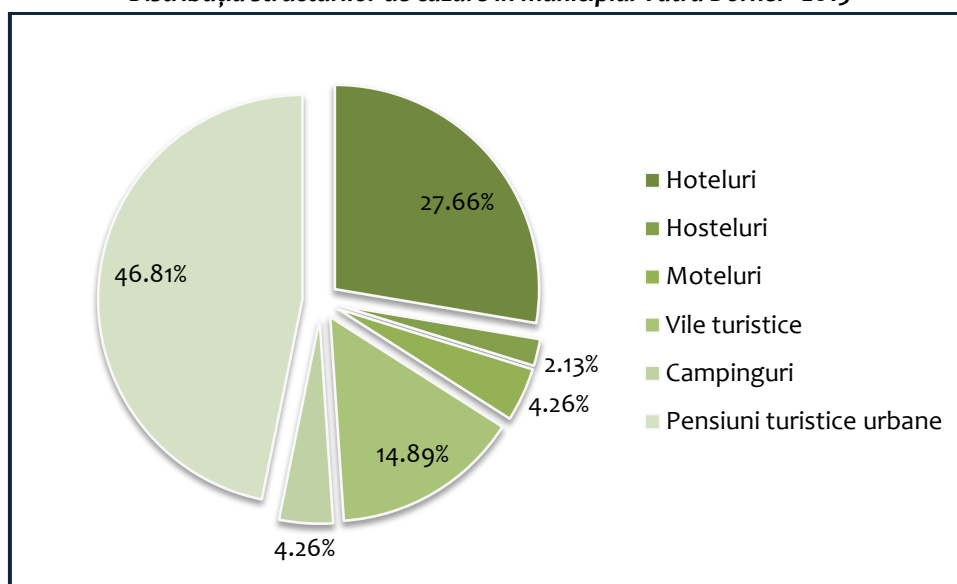
	Nr. structuri de cazare	Nr. locuri de cazare
Municipiul Suceava	21	1.003
Municipiul Câmpulung Moldovenesc	21	470
Oraș Gura Humorului	35	110
Municipiul Vatra Dornei	47	2.279
TOTAL	124	3.862

Sursa: Institutul Național de Statistică (INS)

Din punct de vedere al categoriei de confort, cele mai multe structuri de cazare din municipal Vatra Dornei sunt de 2 stele (respectiv flori pentru pensiunile turistice), mai exact, 72%. La o distanță destul de mare se plasează unitățile de 3 stele, cu 21%, în timp ce structurile de 1 stea și de 4 stele înregistrează procente sub 5%. Nu există unități clasificate la categoria 5 stele.

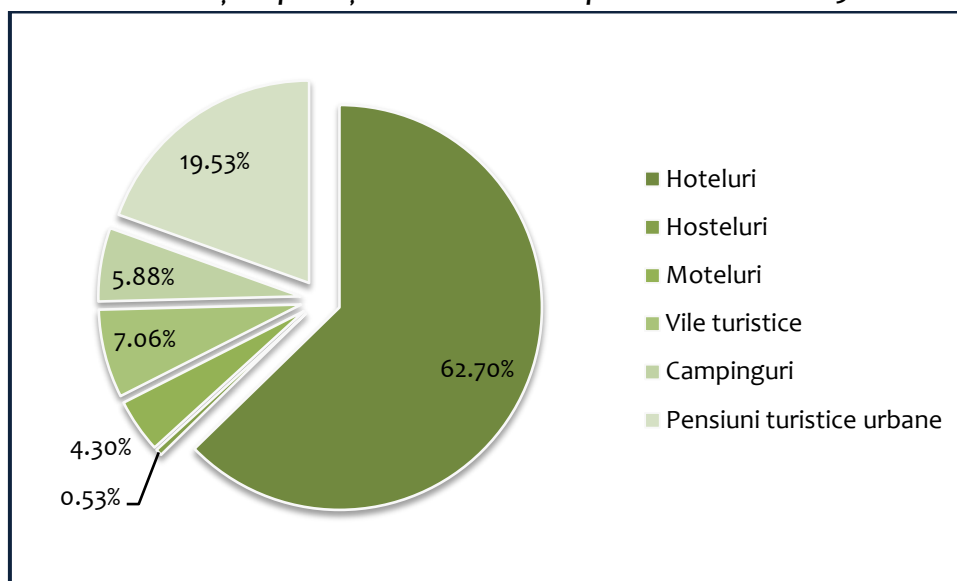
Referitor la structurarea pe tipuri de unități, predomină pensiunile turistice – 46,81% din totalul structurilor, în timp ce hotelurile înregistrează doar 27,66%. Mai relevantă este însă situația locurilor de cazare, știut fiind faptul că pensiunile turistice sunt structuri turistice de primire de dimensiuni mai mici.

Distribuția structurilor de cazare în municipiul Vatra Dornei - 2015

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei, INS

Distribuția capacității de cazare în municipiul Vatra Dornei – 2015

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei, INS

Deși la capitolul unități de cazare domină pensiunile, în ceea ce privește locurile de cazare ponderea cea mai importantă, de aproape 63%, o dețin hotelurile. Pensiunile, vilele și campingurile cumulează 32,47%, în timp ce hotelul pentru tineret (hostel) deține doar 0,53% din totalul locurilor de cazare din Vatra Dornei.

O componentă importantă a bazei turistice o reprezintă structurile de alimentație, care în majoritatea lor, se adresează atât turiștilor, cât și rezidenților. Acestea sunt grupate în mai multe categorii, în funcție de apartenența lor la o unitate de cazare, în funcție de specific sau de serviciile oferite. Conform Autorității Naționale pentru Turism, în 2015 funcționau în stațiunea Vatra Dornei 48 de structuri de alimentație, de tip restaurant clasic, bar de zi sau bufet-bar. Din cele 3.817 locuri de alimentație publică, 2.750 sunt aferente restaurantelor clasice (circa 72%), restul de 1.067 de locuri fiind cumulate de baruri și bufete. Din totalul locurilor la mese cele mai multe sunt cele din saloane, doar 10% dintre locuri regăsindu-se pe terase. Raportul dintre numărul locurilor la masă și numărul locurilor de cazare este de 1,6 - dacă se iau în considerare atât baza de date a ANT, cât și cea a primăriei Vatra Dornei. În acest context, cererea pentru serviciul de alimentație este relativ satisfăcută, raportul optim fiind de 1,7 locuri la masă pentru un loc de cazare.

Din punct de vedere al categoriei de clasificare predomină unitățile de 2 stele (21 unități), de 3 stele existând 17 unități și 10 unități de 4 stele. De asemenea campingul Autoturist dispune de o terasă cu 20 de locuri, cu funcționare sezonieră.

Desfășurarea activităților de tratament balnear și a celor profilactice este legată în mod direct nu doar de existența factorilor naturali terapeutici, ci și de cea a structurilor specifice tratamentului, care se constituie ca elemente definitorii ale stațiunilor balneoturistice. În majoritatea cazurilor, **structurile de tratament** din localitățile care dispun de factori naturali terapeutici sunt amplasate în cadrul unor unități de cazare, respectiv hoteluri și vile turistice.

Din datele puse la dispoziție de primăria Vatra Dornei rezultă un număr de 3 baze de tratament existente în stațiune și 2 centre SPA: *Baza de tratament a Complexului Bradul – Călimani*, *Bază de tratament (Hotel Intus)*, *Baza de tratament Sind România (Vila Ozon)*, *Hotel Dorna (Centru SPA)*, *Hotel Carol (Centru SPA)*.

Structurile turistice cu funcțiuni de agrement reprezintă o componentă importantă și bine definită în cadrul activității de turism. Aceste echipamente au ca obiectiv crearea condițiilor optime pentru distracție și recreere, pentru petrecerea plăcută a timpului liber, fiind indispensabile pentru realizarea unui turism de sejur modern și în special pentru atragerea unor segmente tot mai mari de turiști.

Pârții de schi

Pârția de schi alpin Parc

- pârție omologată;
- diferență de nivel – 150 m;
- lungime – 850 m;
- instalații de transport ce deservește pârția: 2 teleschiuri și un baby schi.

Pârția de schi alpin Veverița

- pârție omologată;
- diferență de nivel – 180 m;
- lungime – 850 m;
- instalații de transport ce deservește pârția: 1 teleschi

Pârția de schi alpin Telescaun

- pârție omologată;
- diferență de nivel – 400 m;
- lungime – 3000 m;
- instalații de transport ce deservește pârția: un telescaun.

Pârția de schi fon Runc: lungime – 2000-5000m.

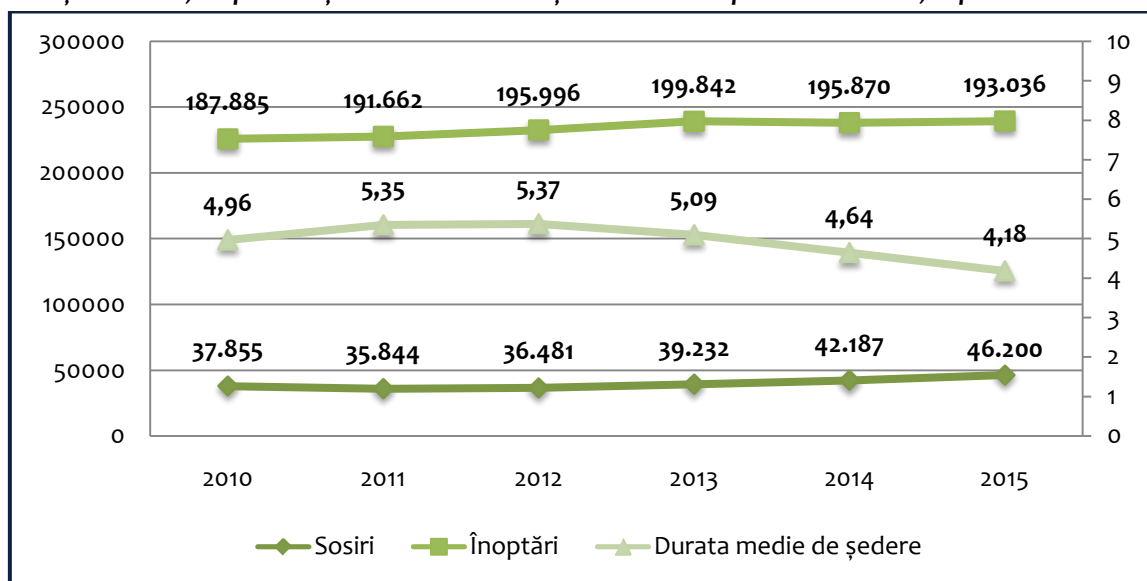
Parcul municipal reprezintă o zonă cu valoare peisagistică deosebită, fiind principalul loc de punere în valoare a microclimatului stațiunii, întrunește calitățile specifice de parc balnear, prin oferirea unor condiții optime de odihnă și refacere în aer liber, de divertisment și chiar cură de teren. Parcul este amenajat cu terenuri de sport, teren de joacă pentru copii și vestitul „Foișor” unde, în fiecare vară, răsună acordurile fanfarei municipale.

Alte structuri: **patinoar** amenajat în parcul stațiunii (vara teren de sport), **stadionul municipal**, **terenuri de tenis**– 3, **sală de sport**, **facilitățile aferente structurilor de cazare** – saune, piscine, săli de fitness, cluburi etc.

Circulația turistică trebuie analizată prin prisma a trei indicatori principali: sosirile de turiști, înnoptările în structurile de cazare și durata medie a sejurului. Evoluția fiecăruia dintre acești indicatori va fi analizată pentru perioada 2003-2006. De asemenea va fi studiată proveniența turiștilor, români sau străini.

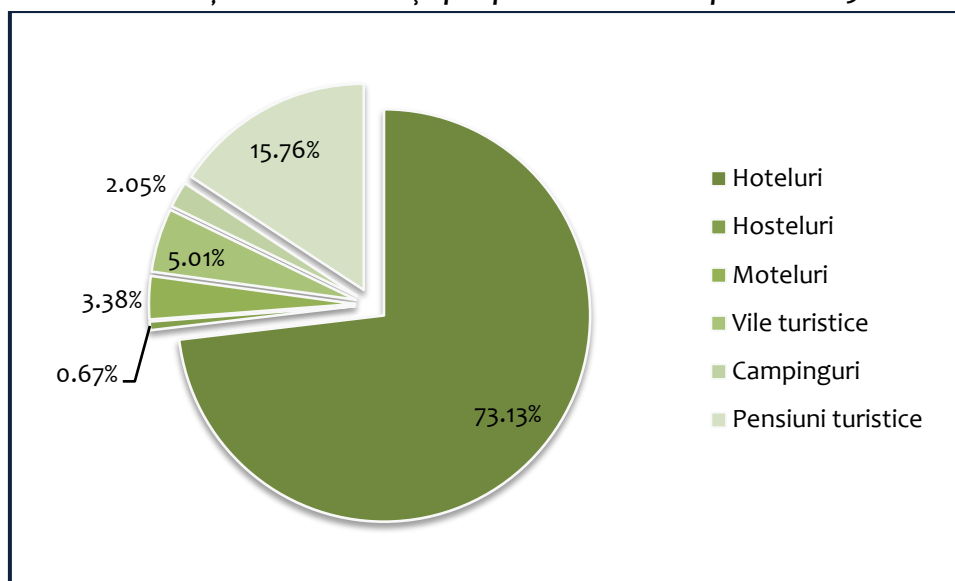
În perioada 1990-1997 turismul dorean a cunoscut o perioadă de regres în ceea ce privește volumul investițiilor, gradul de ocupare a structurilor de cazare și, implicit, cifra de afaceri. După anul 1997 se înregistrează o dezvoltare ascendentă, susținută și de diversificarea componentelor sale: turism balnear, turism montan și turism activ, iar în perioada 2000-2002, s-au înregistrat anual circa 60.000 de turiști.

În intervalul 2010-2015 s-a constatat o ușoară evoluție a numărului de turiști înregistrați statistic. De la 37.855 de turiști în 2010, în anul 2015 se ajunge la 46.200 de sosiri, ceea ce înseamnă o creștere cu 22,04%.

Evoluția sosirilor, înoptărilor și a duratei medii de ședere în municipiul Vatra Dornei, în perioada 2010-2015

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei, INS

Repartiția sosirilor relevă o pondere covârșitoare a cazării turiștilor în hoteluri, dar această situație este posibilă și datorită numărului mult mai ridicat al locurilor de cazare în hoteluri comparativ cu cele aferente altor structuri turistice de cazare.

Distribuția sosirilor de turiști pe tipuri de structuri de primire - 2015

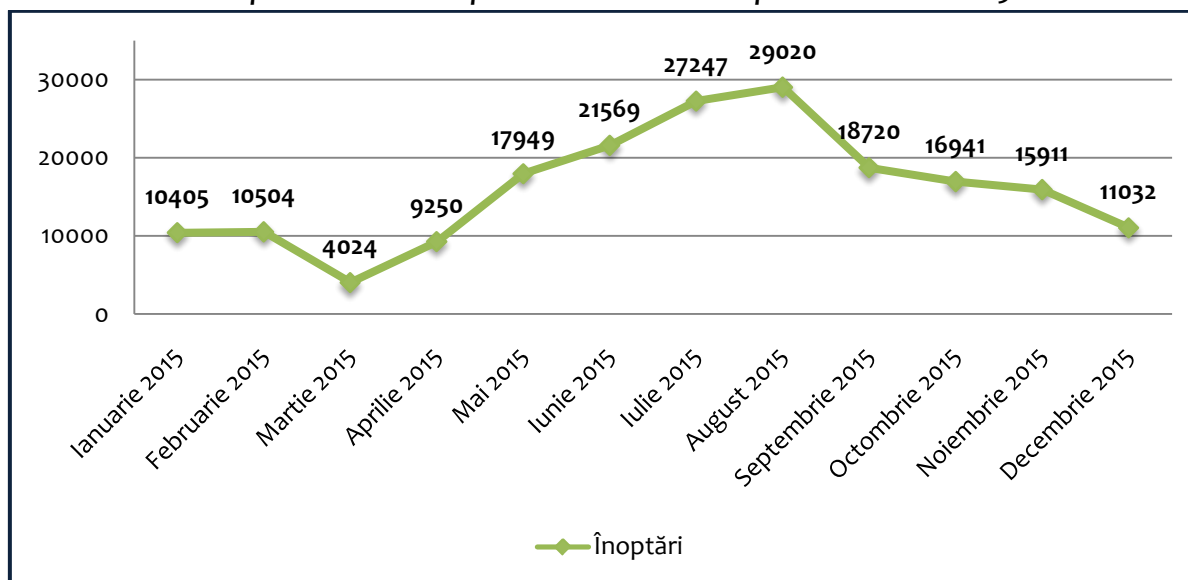
Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei, INS

Vile turistice înregistrează 5,01% din totalul sosirilor, în timp ce pensiunile au găzduit 15,76% din totalul turiștilor stațiunii. Structurile de tip camping și hoteluri pentru tineret (hosteluri) înregistrează ponderi reduse de sub 4%. Preferința pentru hoteluri se constată atât la turiștii români, cât și la cei străini.

În perioada 2010-2015, indicatorul sosiri de turiști a cunoscut o tendință pozitivă, cu creșteri în ritmuri susținute de la an la an. Această situație este justificată de creșterea interesului turiștilor pentru o stațiune complexă ce oferă un pachet turistic bogat: sănătate, munte și o vacanță activă. Diversitatea formelor de turism ce pot fi practicate în Vatra Dornei în condiții foarte bune a atras segmente diverse de turiști, de la adulți și persoane de vârstă a treia pentru turism balnear, până la tineri de toate vârstele, împătimiți ai sporturilor montane și ai aventurii.

Sosirile și înnoptările turistice din Vatra Dornei înregistrează o evoluție lunară destul de fluctuantă, fapt ce denotă că practicarea turismului are încă un pronunțat caracter sezonier. Astfel, lunile martie-aprilie sunt lunile cu cele mai puține înnoptări turistice, în timp ce lunile de vară au cel mai ridicat număr de înnoptări turistice. Diferența dintre cele două perioade este destul de mare, numărul minim lunar de înnoptări turistice variind în jurul a 4.000 de înnoptări, în timp ce maxima este de circa 30.000 de înnoptări pe lună. Astfel, în municipiul Vatra Dornei, se observă că cele mai multe înnoptări se produc în lunile iunie, iulie, august și septembrie.

Înnoptări în structuri de primire turistică în municipiul Vatra Dornei - 2015

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei, INS

Durata sejurului cunoaște o scădere pe total circulație turistică, dar și în structură, atât pentru turiștii români, cât și pentru cei străini. Un sejur de circa 4,5 zile sugerează o îmbinare a formelor de turism practicate în stațiune, turismul balnear fiind susținut și de alte forme de turism precum turism montan, turismul activ sau cel de week-end care presupun șederi mai scurte.

Pentru a surprinde importanța stațiunii Vatra Dornei pentru activitatea turistică din județul Suceava este relevantă ponderea deținută de cererea turistică a stațiunii în totalul celei din județ.

Importanța stațiunii Vatra Dornei pentru jud. Suceava, 2015

	Nr. sosori	Nr. înnoptări
Jud. Suceava	310.548	699.491
Municipiul Vatra Dornei	46.200	193.036
% Municipiul Vatra Dornei în jud. Suceava	14,87	27,59

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei, INS

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică și de Direcția Județeană de Statistică ponderea stațiunii Vatra Dornei în circulația turistică a județului Suceava este de circa 15% pentru sosiri și de aproximativ 30% din înnoptări. Se constată faptul că atât sosirile, cât și înnoptările românilor dețin ponderi peste valoarea corespunzătoare totalului. Prin urmare stațiunea Vatra Dornei deține un loc important pentru activitatea turistică din județul Suceava. Indicele de utilizare a capacității reflectă gradul în care capacitatea de cazare disponibilă este utilizată și se determină prin raportarea înnoptărilor la numărul de locuri disponibile în stațiune.

Evoluția indicelui de utilizare a capacității de cazare în municipiul Vatra Dornei

Tipul unității	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hoteluri	39,05	38,24	40,98	37,86	35,68	35,68
Hosteluri	10,03	13,70	16,07	7,94	7,51	7,08
Moteluri	-	4,05	2,57	4,31	6,25	6,44
Vile turistice	20,60	23,58	13,46	15,36	13,37	10,94
Campinguri	5,81	5,65	10,44	14,28	5,95	10,58
Pensiuni turistice urbane	14,31	12,58	11,03	11,91	18,93	18,32
TOTAL	31,47	30,93	32,47	30,80	29,29	28,69

Sursa: Fișa localității municipiului Vatra Dornei, INS

Se constată o evoluție oscilantă a gradului de ocupare în municipiul Vatra Dornei, dar tendința generală este descrescătoare. Cel mai ridicat indice este cel aferent anului 2010, când se înregistrează un grad de ocupare de 31,47%. În anul 2015 se ajunge la o rată a ocupării de 28,69%. În structură, hotelurile înregistrează un grad de ocupare peste medie, campingurile și motelurile fiind structurile cu indicii cel mai scăzut, dar justificat de sezonalitatea activității acestor structuri.

Făcând o comparație, în anii 2003-2006 indicii de utilizare netă a capacității de cazare în funcțiune din Vatra Dornei era mult mai ridicat, valorile înregistrate fiind apropiate de 40%. Odată cu crearea de noi structuri de cazare și creșterea capacității de cazare în funcțiune de la nivel local, indicii a început să descrească treptat, până la valoarea actuală.

ANALIZA PRODUSELOR CONCURRENTE³¹

În domeniul ofertei turistice, concurența dintre diferite zone (obiective) turistice este influențată de natura obiectivelor/atracțiilor turistice și/sau natura formei de turism practicabile. Astfel, intensitatea concurenței este diminuată datorită specificității obiectivelor/atracțiilor turistice din fiecare zonă. Raportându-ne la arealul turistic Țara Dornelor, concurența directă este reprezentată de zonele/locațiile turistice ce oferă, în special, posibilitatea practicării uneia dintre următoarele forme de turism:

- turism balnear – formă a turismului în care motivația destinației este păstrarea sau redobândirea sănătății;
- turism activ și montan - drumeții, mountain-bike, echitație, schi, river-rafting, alpinism, etc.
- turism rural, agroturism - formă de turism motivată de dorința de întoarcere la natură, la viața și obiceiurile tradiționale și presupune șederea în gospodăria țărănească (fermă sau pensiune agroturistică) sau într-un han, pensiune; turistul poate fi implicat, mai mult sau mai puțin, în activitățile tradiționale ale respectivei zone sau gospodării; atractivitate dată de păstrarea datinilor și obiceiurilor străvechi, folclor bogat și variat, elemente originale de etnografie și artizanat și de un cadru natural pitoresc, nepoluat.

Turismul Balnear

Concurența, în cazul acestei forme de turism, este reprezentată de stațiunile balneo-climaterice, din Regiunea Nord Est, cum ar fi: Slănic Moldova, Târgu Ocna, stațiunea Bălțătești, stațiunea Durău, Oglinzi, Negulești, Cacica. De asemenea, în județul Maramureș se remarcă stațiunile balneo-turistice Ocna Șugatag și Borșa.

Slănic Moldova are un potențial balnear datorat în special de resursele hidrominerale – 22 izvoare de ape minerale terapeutice utilizate în cura internă și externă (carbonatate, bicarbonatate, ușor sulfuroase, clorate, sodice, hipertonică, hipotonice și oligominerale) și de gazele terapeutice (utilizate pentru tratamentul bolilor cardiovasculare).

³¹ Informații preluate din Planul de Marketing pentru promovarea arealului turistic Bazinul Dornelor, 2010

Potențialul turistic al **stațiunii Târgu Ocna** este determinat în special de resursele hidrominerale în exploatare în cadrul Centrului de tratament balnear Parc Măgura (7 izvoare minerale de ape clorurate, sodice, bicarbonate, magnezice) și de Salina Târgu Ocna care beneficiază de un microclimat specific cu efecte terapeutice deosebit de valoroase pentru tratarea afecțiunilor respiratorii.

Apele minerale din **stațiunea Bălățești** sunt indicate în tratamentul unor afecțiuni ale aparatului locomotor, afecțiuni vasculare periferice, afecțiuni ale sistemului nervos, afecțiuni respiratorii.

Climatul subalpin tonic-stimulant al **stațiunii Durău**, aerul curat, fără praf și particule alergice, atmosfera ozonată sunt principalii factori naturali de cură.

Apele minerale din **stațiunea Oglinzi** sunt clorosodice, de mare concentrație. Are un microclimat specific zonei colinare, cu o circulație atmosferică moderată și fără temperaturi excesive. Aerul este bogat în ioni negativi, este ozonat și are un efect tonifiant asupra organismului.

Apele de **Negulești** (10 izvoare) sunt ape clorosodice, magnezice, iodurate. Substanța uscată variază în funcție de perioada anului 26-40g/l. În apropierea izvoarelor sărate există un izvor cu apă dulce ce conține elemente oligoradioactive, calitate care le indică în tratamentul conjunctivitelor alergice și nespecifice cât și al blefaroconjunctivitelor. **Centrul balnear la Ghermănești**, situat la aproximativ 25 de kilometri de Huși, captează apa de la izvoarele minerale sulfuroase aflate în apropiere.

Localitatea **Ocna Șugatag** este și stațiune balneară, datorită izvoarelor minerale clorosodice și lacului sărat, format prin prăbușirea unor mine vechi de exploatare a sării. Apele minerale sunt recomandate în tratarea unor afecțiuni reumatismale, ale sistemului nervos periferic, ginecologice sau ale aparatului locomotor. Stațiunea dispune de facilități de tratament: bazine cu apă minerală caldă sau rece, fizioterapie, electroterapie, aerosoli, gimnastică medicală, etc.

Turism Montan și Activ

În Regiunea Nord Est, practicarea turismului montan are condiții foarte bune de dezvoltare datorită potențialului oferit de Carpații Orientali. Se pot practica drumețiile montane, sporturi de iarnă, dar și activități specifice turismului de aventură și sportiv: alpinismul, escalada, mountain-bike, zboruri cu parapanta. Pot fi amintite zonele montane Vânători – Neamț, Ceahlău, Cheile Bicazului – Hășmaș și Călimani care prezintă un ridicat potențial pentru acest tip de turism.

Stațiunea turistică Gura Humorului

Prin Hotărârea Guvernului nr.114/2005 s-a aprobat atestarea localității Gura Humorului, județul Suceava, ca stațiune turistică de interes național. Începând cu luna ianuarie 2010, Pârția de schi "Șoimul", a fost dată în folosință, fiind dotată cu instalație de nocturnă pe toată lungimea de 1.350 metri, telescaun și cu o instalație de produs zăpadă. De asemenea la baza pârtiei există parcare pentru 360 autoturisme și 9 autocare. În zona de agrement "Ariniș" a fost construită o piscină acoperită, de dimensiuni olimpice, un bazin de înot destinat copiilor, și au fost amenajate și construite opt terenuri de sport, plus o nocturnă, precum și un patinoar artificial.

Piatra Neamț

Municipiul Piatra-Neamț a fost atestat, în octombrie 2009, drept stațiune de interes național. Principalele atracții turistice:

- Pârție schi pe dealul Cozla (Piatra Neamț): lungimea pârtiei = 965 m; diferența de nivel = 260 m; telescaun, instalație nocturnă;
- Telegondola este cel mai simplu și rapid mijloc de transport pentru a ajunge la pârtia de schi de pe dealul Cozla, și modul ideal prin se poate admira orașul și împrejurimile de la o înălțime considerabilă;
- Baza hipică "Virgil Bărbuceanu" Piatra Neamț oferă posibilitatea practicării turismului ecvestru pe traseul Batca Doamnei (1 zi), agrement cu sania trasă de cai, practicarea echitației de agrement etc.;

- Complexul Turistic de Agreement – oferă facilități de cazare, bazin olimpic, bazin pentru copii, patinoar, terenuri sportive etc.;
- Rezervația paleontologică Cozla-Pietricica-Cernegura. Munții Cozla (679 m), Pietricica (530 m) și Cernegura (852 m) străjuiesc orașul Piatra Neamț la nord, est și, respectiv, sud, oferind posibilitatea realizării de a numeroase drumeții montane. Pe Muntele Cozla, plecând de la locul numit "Trei coline"(stația de sus a telegondolei) la o jumătate de oră de mers spre NV pe culme, printr-o pădure de fag, se poate ajunge la monumentul natural numit "Trei căldări" (sau "Căldările uriașilor" potrivit legendei). Este vorba de trei marmite de eroziune formate într-un monolit de gresie datorită erodării exercitate de vânt sau de ape.

Tîrgu Neamț

Una dintre principalele atracții turistice este Rezervația de Zimbri Dragoș Vodă care se întinde pe aproximativ 11.500 ha și este una dintre cele patru arii protejate incluse în Parcul Natural Vânători-Neamț. În prezent rezervația cuprinde, pe lângă populația de zimbri, și exemplare de cerbi carpatini, cerbi lopătari, căpriori, vulpi, urși, lupi, precum și o diversitate de specii de păsări. În rezervație se mai găsesc și câteva iazuri, special amenajate pentru pescuit, cu frumoase exemplare de crap, caras, șalău, știucă sau biban, cel mai atractiv fiind "Lacul Zimbrărie" situat chiar la intrarea în rezervație, pe partea stângă, și care este foarte bine îngrijit.

Depozitul de Armăsari Dumbrava are un efectiv important făcând parte din 8 rase deosebite. Oferă posibilitatea de practicare a turismului ecvestru: plimbări călare pentru agreement ,plimbări cu trăsura, lecții de călărie, lecții de sărituri peste obstacole. În împrejurimile orașului se pot face drumeții, mountain-bike, ATV.

Durău

Situată la 100 km de Piatra Neamț și la 6 km SV de comuna Ceahlău (de care aparține din punct de vedere administrativ), la o altitudine de 780-800 m la poalele faimosului masiv Ceahlău (în partea de NV)- renumit pentru legendele sale și tradițiile magice - stațiunea se află într-o regiune montană frecventată încă din secolul al XVIII-lea. Stațiunea ,deschisă în toate anotimpurile anului, este recomandată pentru odihnă și tratament al nevrozelor astenice, a stărilor de slăbiciune, a anemiei, pentru refacerea după eforturi psihice sau intelectuale. Există posibilitatea de a efectua excursii pe Ceahlău (Ocolașu Mare-1907 m și Toaca-1904 m) și de a practica sporturile de iarnă (pârtie de schi, cu diferite grade de dificultate).

Stațiunea Borșa, județul Maramureș dispune de un relief foarte variat, din punct de vedere morfologic și geologic, fiind compus din trei unități: Munții Rodnei, munții Maramureșului și Depresiunea Maramureș. Acestea conservă creste înguste, căldări glaciare cu pereți abrupti, văi alpine, văi sălbatice cu povârnișuri foarte înclinate, oferind cadrul ideal pentru cei ce practică un astfel de turism. Se remarcă prin:

- varietate de trasee montane în Munții Rodnei și în munții Maramureșului - poarta de intrare în Parcul National al Munților Rodnei;
- practicarea sporturilor de iarnă; infrastructura de schi este dezvoltată, 4 pârtii dispunând de telescaun și teleschi;
- în stațiune se află prima trambulină, natural amenajată, de sărituri cu schiurile (50 m înălțime);
- posibilitatea practicării cicloturismului, mountainbike, rafting, pescuit sportiv etc.

Turism Rural și Agroturism

Concurența pentru arealul Țara Dornelor este reprezentată de către alte zone în care se păstrează nealterate obiceiuri, tradiții, elemente originale de etnografie și artizanat etc. La nivelul Regiunii Nord Est se remarcă zonele etnografice Neamț și Suceava.

Zona etnografică **Neamț** este remarcabilă prin frumusețe, valoare și autenticitatea produselor de artă populară meșteșugărească. Asociația de artă populară meșteșugărească Nemțeană din Tg. Neamț prezintă produse ca: port popular pentru bărbați, port popular pentru femei, ștergere și fețe de masă, obiecte casnice din lemn, obiecte decorative din lemn sculptat, goblenuri, măști, broderii, cusături, scoarțe, carpete și lăicere. Muzeul „Neculai Popa”,

din satul Târpești, adăpostește colecțiile: etnografică, arheologică, numismatică, de artă religioasă, artă naivă, precum și curtea bogată în sculpturi în piatra și lemn, galeria de artă etc. Casa muzeu Vasile Găman din satul Lunca, comuna Vânători, județul Neamț, cuprinde exponate numeroase și diverse: picturi în lemn, manuscrise vechi, unelte pentru agricultură, pentru ocupații casnice, costume populare, exponate din ceramică. Arta prelucrării lemnului este complet reprezentată prin atelierul, uneltele de prelucrare a lemnului, dălțile pentru sculptat lemnul, obiectele de uz casnic confecționate din lemn.

În **județul Suceava** se remarcă și alte zone cu atractivitate ridicată pentru această formă de turism. Tradiția în olărit, străvechi meșteșug, practicat pe aceste meleaguri din cele mai vechi timpuri este continuat de renumiții meșteri olari de la Rădăuți și de meșterii olari de la Marginea, care sunt renumiți prin ceramica neagră și cea roșie utilitară. Vasele de Rădăuți se disting prin fondul alb cu desene cu maro, verde, galben sau fondul roșu sau verde cu desene geometrice sau florale stilizate, cu alb, verde, maro, cărămiziu. Printre localitățile, din afara arealului Țara Dornelor, consacrate deja în practicarea acestui tip de turism pot fi amintite: Sucevița, Vama, Moldovița, Putna, Mănăstirea Humorului, Sadova, Lucina, Cacica, Poiana Șarului, Brodina, Râșca, Marginea, Argel. **Județul Bacău** se remarcă printr-un tezaur etnografic și folcloric de mare originalitate, prezentat în cadrul centrelor etnografice Balcani, Brusturoasa – important centru de țesături, cojocărie și prelucrarea lemnului; Fundu Răcăciuni, Berzunți; muzeul etnografic Prăjești cu țesături, cusături, obiecte din lemn din satele de la poalele culmii Pietricica; muzeu etnografic Doftana; Oituz - important centru de olărit și împletituri din ramuri de alun, arta decorării Prăjești; manifestări etnoculturale și religioase tradiționale; târguri și expoziții muzeale etnografice în aer liber sau pavilioane etc. Sunt celebre obiceiurile tradiționale de Crăciun din comunele de pe Valea Muntelui : Dărmănești, Comănești, Agaș, Asău, Brusturoasa.

În **județul Botoșani**: pot fi amintite localitatea Vorona constituie un centru cu vechi tradiții etno-folclorice, Tudora este un centru etnografic cu elemente de artă populară, tradiții și obiceiuri bine păstrate care are o renumită echipă de dansuri populare; Comuna Ștefănești în județul Botoșani este centru de ceramică neagră păstrătoare a tradițiilor meșteșugărești populare.

Principalele atracții ale **județului Maramureș** pentru turismul rural o reprezintă zonele etnografice ale Maramureșului și meșteșugurile specifice zonei. Țara Maramureșului, Țara Chioarului, Țara Lăpușului și Țara Codrului se deosebesc prin specificul lor folcloric, tradiții și meșteșuguri ce se mai păstrează și în ziua de astăzi.

Guvernanța locală³²

Din punctul de vedere al organizării administrativ-teritoriale, teritoriul României este format din 41 de județe în cadrul cărora se regăsesc 103 municipii, 320 și 2859 de comune. Acestea li se adaugă alte diviziuni precum sate și sectoare în cazul municipiului București. La nivel regional teritoriul este împărțit în 8 regiuni de dezvoltare, dar fără personalitate juridică.

La data de 7 iulie 2000 orașul Vatra Dornei a fost declarat municipiu prin Legea 123/2000 și este localizat în județul Suceava, județ ce face parte din Regiunea de Dezvoltare Nord-Est.

Conform legii administrației publice locale (215/2001), *administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se organizează și funcționează în temeiul principiilor autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.*

Municipiul Vatra Dornei, este unitate administrativ teritorială, alcătuită din localitățile – Vatra Dornei, Rosu, Argeștru și Todireni. Acesta este persoană juridică de drept public cu capacitate juridică deplină, care deține un patrimoniu

³² Informații preluate din Statutul Municipiului Vatra Dornei aprobat prin HCL 164/30.09.2014

propriu format din domeniul public și domeniul privat, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea pe teritoriul anume delimitat prin lege. Localitatea este clasificată ca făcând parte din categoria municipiilor de rangul II, potrivit prevederilor Legii nr.351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități și este subiect juridic de drept fiscal, titular al codului de înregistrare fiscală și al conturilor deschise la unitatea teritorială de trezorerie, precum și la unitățile bancare. Municipiul este titular al drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat în care acestea sunt parte, precum și din raporturile cu alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii. În justiție, municipiul Vatra Dornei este reprezentat de primar. Acesta poate împuternici o persoană cu studii superioare juridice de lungă durată din cadrul aparatului de specialitate al primarului sau un avocat, care să reprezinte interesele municipiului.

Municipiul Vatra Dornei poate intra în raporturi juridice cu alte autorități sau instituții și persoane fizice, în condițiile legii iar la nivel administrativ, documentațiile de aprobare a bugetului de venituri și cheltuieli prezentate Consiliului local, cuprind forma consolidată a bugetelor componente.

Structural, bugetul consolidat al municipiului Vatra – Dornei cuprinde:

- bugetul local al municipiului Vatra – Dornei;
- bugetul instituțiilor publice finanțate din venituri proprii sau subvenții de la bugetul local;
- bugetul instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii;
- bugetul împrumuturilor externe și interne.

Instituțiile publice care gestionează bugetul public al municipiului Vatra – Dornei, ai căror conducători au calitatea de ordonatori terțiari ai bugetului local, sunt următorii:

- unitățile de învățământ preuniversitar;
- Spitalul Municipal Vatra – Dornei.

Evoluția veniturilor bugetului public al municipiului Vatra – Dornei pe perioada 2010 – 2014, este următoarea:

- 2010 – 41.974.000 lei;
- 2011 – 29.927.559 lei;
- 2012 – 35.451.744 lei;
- 2013 – 35.346.591 lei.

Veniturile bugetului municipal pentru anul 2014 au fost de 32.761.630 lei.

Consiliul Local în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege, hotărăște cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau străine, în vederea finanțării sau realizării în comuna unor acțiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public local. De asemenea, acesta poate hotărâ, înfrățirea cu alte localități din alte țări, sau asocierea, cooperarea cu alte unități administrativ – teritoriale din alte țări precum și aderarea la asociații naționale și internaționale ale administrației publice locale în vederea promovării unor interese comune.

Consiliul Local al Municipiului Vatra – Dornei, este înfrățit cu următoarele localități:

- Kozięglowy – Polonia – din data de 06.12.2006;
- Florești – Republica Moldova – din data de 29.06.2006;
- Yasinya – Ucraina – din data de 26.09.2007.

Acțiunile desfășurate în colaborare cu localitățile înfrățite au avut caracter cultural, schimburi de experiență privind implementarea proiectelor europene (localitatea Kozięglowy Polonia) și acțiuni de tip “ people to people ”.

EVALUAREA EFICIENȚĂ A MEDIULUI URBAN EXISTENT

Principalele probleme identificate la nivelul municipiului VATRA DORNEI

Municipiul Vatra Dornei este situat în nord-estul României, în partea sud - vestică a Bucovinei, aparținând de județul Suceava și având următoarele coordonate 47°21' latitudine nordică și 25°22' longitudine estică.

Municipiul Vatra Dornei are o suprafață de 14.434 ha și este situat la o altitudine de 804m, la confluența râurilor Dorna și Bistrița, în depresiunea Dornelor, cuprinsă pe două laturi între Obcina Mare și Obcina Mestecănișului și pe latura nord-vestică de Munții Bistriței.

Localitatea Vatra – Dornei este traversată de șoseaua europeană E 58 (DN 17), importantă cale rutieră care leagă Bucovina de Transilvania. Distanțele din Vatra – Dornei până la cele mai apropiate orașe pe această șosea sunt următoarele: 110 km până în municipiul Suceava (reședința județului), 43 km până în municipiul Câmpulung Moldovenesc, 84 km până în municipiul Bistrița, 74 km până în orașul Gura – Humorului.

Altă cale rutieră importantă care străbate municipiul Vatra – Dornei este șoseaua națională DN 17 B, care asigură legătura cu județul Neamț. Pe această șosea, Vatra-Dornei se află la 156km de municipiul Piatra – Neamț, 52 km de orașul Broșteni și 130km de orașul Bicz.

Având o așezare prielnică, Depresiunea Dornei este un ținut populat, fiind legată printr-o rețea de cale ferată cu toată țara. Municipiul Vatra – Dornei este conectat la sistemul de căi ferate române prin magistrala feroviară Suceava – Vama – Floreni – Ilva Mică, care traversează centrul municipiului. Există două stații C.F.R. aflate la mică distanță una de cealaltă: Gara Vatra – Dornei (construită în 1902) și Gara Vatra – Dornei Băi (construită în 1910). Aeroportul cel mai apropiat este cel de la Salcea situat în apropierea municipiului Suceava și se află la o distanță de circa 120 km.

Cu o bogată istorie în dezvoltarea culturală și urbană, ș.a data de 17 decembrie 1907, Vatra – Dornei este declarat oraș al Imperiului Austro – Ungar, iar prin Legea 123 din 7 iulie 2000, orașul Vatra Dornei a fost declarat municipiu.

Vatra Dornei este înconjurată de munți înalți, acoperiți cu păduri de brazi și molid, care adăpostesc regiunea în timpul verii de curenți și iarna de viscole. Localitatea se remarcă în primul rând prin apele minerale cu efecte terapeutice, fiind un important centru balnear, prin facilitățile deosebite practicării turismului sportiv: *pârțile de schi, trasee montane, dar și prin resursele naturale deosebite: arii protejate*. Cultura și tradițiile locului sunt conservate în cadrul Muzeului etnografic și Muzeului de Științe ale Naturii.

Cunoscută stațiune balneară, Vatra Dornei dispune de Baze de tratament ce au la bază remedii naturiste, cu precădere apa minerală. Bazele de tratament aflate în stațiune au o capacitate zilnică ridicată de proceduri terapeutice: băi calde în cada cu ape minerale, împachetări cu nămol și parafină, electroterapie, hidroterapie, masaj, gimnastică medicală, saună, mofete artificiale, kinetoterapie. Există izvoare speciale pentru cură internă cu apă minerală.

În urma unei analize detaliate asupra contextului actual în municipiul Vatra Dornei, au fost identificate principalele probleme în dezvoltarea acestuia:

Municipiul Vatra Dornei, situat în Depresiunea Dornelor la confluența râurilor Dorna și Bistrița, este accesibil rutier, feroviar și aerian prin căi de comunicație moderne. Dar cu toate acestea, municipiul întâmpină **dificultăți în domeniul infrastructurii rutiere locale. Străzile locale** se află într-o **stare avansată de degradare**, un procent mic dintre ele aflându-se în proces de reabilitare. În cadrul infrastructurii tehnice se simte **lipsa unui sistem de alimentare cu gaz metan**.

Datorită **traversării orașului de către calea ferată și șoseaua destinată traficului greu**, ele aflându-se în imediata apropiere a râului Dorna, se înregistrează un grad ridicat de **disconfort atât vizual cât și olfactiv sau fonc**. Traversarea la nivelul căii ferate pentru pietoni, din centrul orașului nu este amenajată corespunzător, aceasta realizându-se direct și înregistrându-se un risc mare de accidente, (la un interval de 2-3 ore trenul staționează în Gara Băi).

Zona centrală remarcabilă prin prezența unei străzi cu caracter pietonal și a **fondului clădit cu valoare de patrimoniu arhitectural** este caracterizată printr-o **stare a clădirilor precară** iar la nivel de imagine urbană unele dintre ele au fost **renovate fără să se țină cont de normele urbanistice** în ceea ce privește aspectul exterior al clădirilor din acea zonă. Un **fond clădit aflat în stare avansată de degradare** se regăsește și în stațiune, unde restaurarea cazinoului orașului nu a fost finalizată. Alături de acestea se numără și fostele vile ale sindicatului care necesită să treacă printr-un proces de renovare, ele reprezentând elemente de potențial în dezvoltarea infrastructurii turistice. Tot elemente de potențial sunt și **zonele industriale** specifice confecțiilor metalice și prelucrării lemnului, din partea de nord și de est a orașului. Deși au un **fond clădit aflat în stare rea**, ele pot fi valorificate aducând beneficii profilului economic al orașului. O situație similară, cu un **fond construit degradat**, o prezintă și zonele de **locuințe colective**.

Infrastructura turistică este bine reprezentată de hoteluri, vile și pensiuni turistice, dar sunt **greu accesibile** datorită rețelei de drumuri locale aflate în proces de reabilitare sau într-o **stare avansată de degradare**. Infrastructura turistică este completată de prezența a 4 pârtii: 3 pentru schii alpin, una dintre ele dotată cu telescaun, iar celelalte cu teleschi. A patra pârtie este pentru schi fond și se află în Parcul Runc.

Promovarea turistică se realizează în prezent prin organizarea diferitelor evenimente pe parcursul întregului an, evenimente care promovează tradițiile locale din arealul Turistic „Țara Dornelor”. Procesul de promovare este îngreunat de **lipsa unei infrastructuri turistice de calitate** care să răspundă cerințelor actuale și moderne ale unui turism competitiv pentru staținea balneo-climaterică Vatra Dornei.

Sistemul de învățământ profesional și tehnic are un impact asupra ratei șomajului. **Rata ridicată a șomajului tinerilor** din grupa de vârstă 15 – 24 ani și ponderea ridicată a acestora în numărul total al șomerilor sugerează o **problemă serioasă** a sistemului de pregătire în raport cu finalitățile obținute în plan ocupațional. **Riscul de șomaj crește** și șansele de ocupare se reduc cu cât nivelul de educație este mai scăzut.

Dezvoltarea economică este încă **defectuoasă**, datorită lipsei unei strategii de dezvoltare a întreprinderilor, a managementului, a resurselor de menținere a investițiilor, împreună cu pierderea piețelor de desfacere și reducerea nivelului de competitivitate al produselor.

Analiza SWOT

MEDIUL INTERN

Puncte TARI

Specific geografic și resurse

- Peisaje naturale deosebite;
- Relief muntos – favorabil practicării turismului activ și de recreere, pe toată perioada anului;
- Climatul montan nepoluat favorabil organismului;
- Perioada lungă de zile cu zăpadă în timpul sezonului de iarnă (120 zile);
- Existența exemplarelor protejate rare (floare de colț, turba roșie, etc.);
- Existența unui număr impresionant de izvoare minerale;
- Prezența factorilor naturali de cură;

Protecția mediului și biodiversitatea

- Existența ariilor naturale protejate;
- Raportările anuale ale APM Suceava nu indică, pentru zona stațiunii, valori crescute ale concentrațiilor maxime admise pentru poluanții monitorizați, în apă, aer, sol, vegetație;
- Diversitatea florei și faunei corelată cu existența unor habitate, în special forestiere și acvatice, parte din ele nealterate;
- Existența unor acțiuni de protejare a vânatului și de sancționare a braconajului;
- Suprafața mare a spațiilor verzi amenajate din Vatra Dornei.

Puncte SLABE

Specific geografic și resurse

- Risc geomorfologic reprezentat prin curgeri de noroi, torențialitate, alunecări de teren;
- Poluarea solului, apei și aerului datorită activităților miniere, deversărilor sau depozitarea anumitor deșeuri/resturi materiale direct în mediul înconjurător;
- Inversiuni termice;
- Ploi torențiale, vânturi tari și vijelii;
- Producerea formațiunilor de gheață pe râurile Bistrița Aurie și Dorna;
- Fertilitatea slabă spre medie a solurilor ce influențează modul de utilizare al terenurilor agricole;
- Defrișări masive de-a lungul timpului;
- Scoaterea unor suprafețe de teren din circuitul silvic și degradarea acestora.

Protecția mediului și biodiversitatea

- Existența unei zone de 1.303 ha cu deficit de vegetație forestieră și disponibilități de împădurire;
- Situri contaminate datorită activității antropice;
- Poluarea solului, apei și aerului datorită activităților miniere, deversărilor sau depozitarea anumitor deșeuri/resturi materiale direct în mediul înconjurător;
- Defrișări masive de-a lungul timpului;
- Lipsa unei educații adecvate în ceea ce privește protecția mediului înconjurător și dezvoltarea durabilă.

Puncte TARI

Dezvoltare urbană

- Poziționarea la intersecția unor importante căi de comunicație ce fac legătura între Bucovina și Transilvania (prin Drumul European E58 – DN 17) sau Bucovina și Moldova (prin Drumul Național DN 17B);
- Municipiul se află pe traseul TENT-T feroviar;
- Aeroportul de la Salcea (lângă municipiul reședință de județ Suceava), aflat la o distanță de 130 km de Vatra Dornei;
- Aerodromul de la Floreni se află la o distanță de aprox. 12 km;
- Existența unui fond clădit cu valoare de patrimoniu arhitecturală;
- Creșterea semnificativă a fondului de locuințe de la nivel local în perioada 2008-2012;
- Creșterea suprafeței locuibile medii per locuință și a suprafeței medii locuibile pe persoană, față de anii precedenți;
- Ponderea ridicată a gospodăriilor racordate la rețeaua de apă și canalizare;
- Ponderea ridicată a rețelei de distribuție a apei potabile cu o vechime de 0-5 ani (65%);
- Existența stației de tratare a apelor uzate;
- Existența rețelei de distribuție a energiei termice;
- Ponderea ridicată a locuințelor racordate la rețeaua de energie electrică.
- Existența operatorilor economici pentru colectarea și transportul deșeurilor.

Puncte SLABE

Dezvoltare urbană

- Infrastructură rutieră nemodernizată (număr mic de străzi care au fost modernizate în ultimii 5 ani);
- Traversarea municipiului de către calea ferată și două artere principale (Drumul European E58 – DN17 și șoseaua destinată traficului greu);
- Gradul de uzură foarte ridicat a rețelelor tehnico-edilitare;
- Gradul ridicat de uzură fizică și morală a infrastructurii de canalizare;
- Ponderea ridicată a rețelei cu o vechime de peste 25 ani, care prezintă disfuncționalități (30%);
- Existența unor dificultăți în ceea ce privește tratarea apei potabile în perioada sezonului rece;
- Existența dificultăților în funcționare a sistemului de alimentare cu energie termică a municipiului – grad ridicat de uzură a Centralei Termice pe Biomasă;
- Sistem de iluminare public învechit;
- Scăderea numărului de spații publice amenajate pentru depozitarea deșeurilor, față de anii anteriori.
- Stare avansată de degradare a fondului construit cu valoare de patrimoniu arhitecturală;
- Planul Urbanistic General (PUG) neactualizat din anul 1998;
- Imagine urbană neadecvată datorită nerespectării normelor urbanistice prevăzute prin lege.

Puncte TARI

Resurse umane și aspecte sociale

- Densitatea urbană a populației inferioară celei înregistrate la nivel județean;
- Ponderea populației adulte a municipiului Vatra Dornei este mai ridicată decât cea înregistrată la nivelul județului, regiunii și țării;
- Valoarea ridicată a ratei de dependență demografică;
- Rata inferioară a mortalității infantile, în comparație cu situația din județ, regiune sau din țară;
- Rata pozitivă a soldului schimbărilor de reședință;
- Numărul mare de unități și structuri de învățământ;
- O ușoară creștere a numărului de salariați, în ultimii ani;
- Ponderea populației fără nicio școală absolvită este inferioară valorii înregistrate la nivel național;
- Existența *Clubului Copiilor Vatra Dornei* și a *Clubului Sportiv Școlar Vatra Dornei*;
- Numărul mai scăzut de locuitori ce revin la un medic, medic stomatolog, farmacist sau personal sanitar mediu decât la nivel județean, regional sau național;
- Existența în cadrul Primăriei Municipiului Vatra Dornei a Serviciului de Asistență Socială;
- Numărul ridicat de evenimente culturale artistice de la nivel local;
- Existența Muzeului de Științele Naturii și Cinegetică și a Muzeului de Etnografie și Folclor;
- Numărul mare de monumente istorice de interes național și local.

Puncte SLABE

Resurse umane și aspecte sociale

- Populație îmbătrânită demografic neavând capacitatea de regenerare;
- Sporul natural al populației este negativ;
- Dezechilibrul ușor al distribuției populației pe sexe;
- Asimetria piramidei vârstelor în cadrul grupelor de vârstă peste 60 de ani; supramortalitatea populație masculine;
- Gradul ridicat de îmbătrânire a populației;
- Valoarea scăzută a ratei de înlocuire a forței de muncă;
- Lipsa forței de muncă calificate și a cursurilor de formare profesională;
- Scăderea numărului de cadre didactice față de anii anterior;
- Trendul descendent al populației școlare în ultimii ani;
- Starea precară a unor unități educaționale;
- Numărul mare de locuitori ce revin la un medic de familie, în comparație cu situația de la nivel regional sau național;
- Numărul foarte mic al medicilor specialiști și a unui personal medical calificat în cadrul Spitalului Municipal Vatra Dornei;
- Starea precară a echipamentelor din sistemul sanitar.

Puncte TARI

Economia municipiului

- Rețea specifică comerțului cu ridicata și amănuntul bine dezvoltată;
- Trendul descendent al numărului de șomeri înregistrați în perioada ianuarie 2010 – aprilie 2014;
- Apariția în ultimi ani, a asociațiilor agricole familiale și a societăților agricole private, dezvoltate îndeosebi pe baza fondurilor europene accesate;
- Diversitatea culturilor existente;
- Interes ridicat față de certificarea ecologică a suprafețelor agricole;
- Industrie alimentară bine dezvoltată, fapt demonstrate prin existența unor branduri cunoscute la nivel național dar și internațional (Dorna, LaDorna, Bucovina, Aqua Carpatica);
- Practicarea ocupațiilor tradiționale: păduritul, lemnăritul, tâmplăria, fabricarea produselor casnice de dimensiuni reduse și a instrumentelor muzicale tradiționale, culesul fructelor de pădure, al ciupercilor și plantelor medicinale, piscicultura;
- Sectorul serviciilor bine dezvoltat prin prezența numeroaselor tipuri de activități specifice acestui sector;
- Concentrarea principalelor sectoare de activitate economică în municipiul Vatra Dornei, ceea ce întărește poziția și rolul său în cadrul sistemului regional.

Puncte SLABE

Economia municipiului

- Lipsa unor întreprinderi mari din sectorul secundar sau primar, care să ofere locuri de muncă;
- Lipsa unor zone dedicate dezvoltării industriei ușoare;
- Concentrarea economică la nivel local doar spre trei tipuri de activități economice: comerț, industria prelucrătoare și hoteluri și restaurant;
- Colaborare redusă între instituțiile de învățământ și mediul de afaceri pentru formarea resurselor umane în funcție de nevoile pieței muncii locale;
- Necorelarea cerere – ofertă;
- Scăderea puterii de cumpărare a membrilor comunității;
- Scăderea numărului mediu de salariați din ultimii ani, datorită crizei economice și plecării unui procent mare din populația locală în străinătate;
- Infrastructura de susținere a afacerilor slab dezvoltată;
- Existența unei presiuni antropice puternice asupra terenurilor agricole, arabile și împadurite;
- Municipiul Vatra Dornei deține un procent mic de suprafață agricolă (aprox. 22 %) la nivelul regiunii Țara Dornelor ceea ce duce la o suprafață cultivată redusă în comparație cu celelalte localități învecinate;
- Inexistența suprafețelor certificate ecologic sau aflate în process de conversie;
- Lipsa spiritului antreprenorial în rândul tinerilor și al persoanelor disponibilizate.

Puncte TARI

Turismul și Infrastructura Turistică

- Ofertă diversificată în ceea ce privește structurile de cazare: hoteluri, pensiuni, vile, campinguri;
- Existența unor baze de tratament balnear modernizată;
- La nivelul județului Suceava, municipiul Vatra Dornei deține numărul cel mai mare de structuri de cazare;
- Stațiunea Vatra Dornei deține un loc important pentru activitatea turistică din județul Suceava, fapt demonstrat prin sosirile, cât și înnoptările românilor ce dețin ponderi peste valoarea corespunzătoare totalului;
- Durata medie de cazare a turiștilor în stațiune peste valoarea medie de la nivel național;
- Posibilitatea practicării unei palete largi de activități turistice.
- Existența ghizilor pentru trasee și activități montane;
- Existența specialiștilor pentru inițierea în activități sportive specifice: schi, alpinism, escală, etc.;
- Existența pârtiilor de schi omologate;
- Organizarea festivalurilor cu impact național ce promovează cultura locală;
- Păstrarea și conservarea tradițiilor și obiceiilor locale;
- Obiective turistice naturale care atrag turiști din toată țara;
- Numărul mare de trasee turistice montane omologate;
- Existența Centrului Național De Informare și Promovare Turistică și a Serviciului de Salvamont.

Puncte SLABE

Turismul și Infrastructura Turistică

- Valorificarea insuficientă a potențialului turistic al zonei;
- Pregătire de specialitate insuficientă în rândul operatorilor de turism (personal structuri se primire turistică);
- Infrastructura pentru drumeții (drumuri forestiere, cărări de munte) nesemnificate și neîntreținute corespunzător (marcaje corespunzătoare);
- Vârsta înaintată a instalațiilor de telescaun;
- Slaba dezvoltare a infrastructurii turistice, lipsa magazinelor cu articole de specialitate pentru turiști (suveniruri, hărți, ghiduri, pliante, articole sportive, etc.);
- Insuficiența materialelor informative despre arealul turistic Țara Dornelor, și disponibilitatea scăzută a acestora în limbi de circulație internațională;
- Existența unei sezonality destul de ridicate ale turiștilor în ceea ce privește sosirile și înnoptările de la nivel local;
- Indicele destul de scăzut de utilizare a capacității de cazare în funcțiune;
- Numărul scăzut de unități de cazare care oferă turiștilor pachete all-inclusive;
- Nivel scăzut a duratei medii de ședere.

Puncte TARI

Guvernanța locală

- Existența parteneriatelor și acordurilor de colaborare cu unități administrativ – teritoriale din țară și străinătate;
- Apartenența la asociații de dezvoltare (municipiul Vatra Dornei face parte AJAC – Asociația Județeană Apă – Canal);
- Implicarea activă a factorilor de decizie în aplicarea politicilor și a planurilor de acțiune economico-socială și sectoriale;
- Interesul crescut al autorității administrației publice locale pentru tehnologiile informațiilor și comunicării și societatea informațională;
- Existența instituțiilor și a infrastructurii necesare furnizării serviciilor publice;
- Experiența recentă în implementarea de proiecte cu finanțare nerambursabilă.

Puncte SLABE

Guvernanța locală

- Resurse financiare limitate și insuficiente;
- Lipsa unei resurse umane bine formată din aparatele administrației publice locale;
- Lipsa unor instrumente de motivare pentru personalul din administrația publică locală, fiind afectat actul de politică publică.
- Participarea redusă la programe de perfecționare și de pregătire a personalului de la nivelul administrației publice.

MEDIUL EXTERN

OPORTUNITĂȚI

Specific geografic și resurse

- Situația municipiului Vatra Dornei într-o regiune încadrată în categoria celor cu climat specific depresiunilor intramontane și munților;
- Situat într-o zonă cu importante resurse hidrice, datorită caracteristicilor geologice, morfometrice și elementelor climatice;
- Valorificarea și promovarea tipurilor de ape minerale existente în stațiune;
- Folosirea potențialului crescut a celor a surselor pentru cură externă și izvoarelor pentru cură internă;
- Adoptarea unor măsuri de extindere a fondului forestier prin împăduriri, ce conduc la diminuarea efectelor deșertificării, degradării terenurilor agricole, eroziunii eoliene și pluviale.

Protecția mediului și biodiversitatea

- Conservarea biodiversității reprezintă o temă de interes la nivel național și European;
- Fondurile comunitare prevăzute pentru perioada de programare 2014-2020 dedicate prevenirii/combaterii schimbărilor climatice, creșterii eficienței energetice, protecției mediului;
- Realizarea rapoartelor lunare și anuale județene privind starea mediului;
- Perspectiva punerii în funcțiune a sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor în curs de finalizare;
- Implicarea populației în activitățile de educație ecologică.

AMENINȚĂRI

Specific geografic și resurse

- Extinderea zonelor predispuse la dezastre naturale (alunecări de teren, inundații, eroziune);
- Dispariția unor specii de plante sau animale;
- Defrișări masive în zonele împădurite din vecinătatea municipiului.

Protecția mediului și biodiversitatea

- Creșterea economică poate avea ca rezultat creșterea presiunii asupra biodiversității;
- Dependența unei mari părți a economiei de piața lemnului;
- Lipsa unei variante ocolitoare, deoarece tranzitarea municipiului a traficului greu are un efect negativ asupra calității aerului;
- Dezinteresul operatorilor economici în a dezvolta investiții specifice valorificării, reciclării deșeurilor;
- Reducerea suportabilității de plată a populației pentru serviciile de salubritate, alimentare cu apă și canalizare.

OPORTUNITĂȚI**Dezvoltare Urbană**

- Derularea proiectelor ce vizează lucrări de reabilitare/extindere/construcție rețea alimentare apă potabilă/ canalizare/ stații de tratare/ stații de epurare, rețehnologizare sisteme de producer și distribuție a agentului termic prin cofinanțarea asigurată din Fondul de Coeziune, prin Programul Operațional Sectorial de Mediu din perioada 2007-2013;
- Opțiunile strategice privind structurarea și dezvoltarea rețelelor teritoriale în contextul Strategiei Europa 2020 plasează municipiul Vatra Dornei la nivelul de pol local;
- Apartenența la Asociația de dezvoltare intercomunitară “Asociația Județeană pentru apă și Canalizare Suceava”;
- Existența unei conducte majore de gaz (Câmpulung Moldovenesc);
- Obligatorietatea de reciclare impusă de legislația din domeniu contribuie la reducerea impactului asupra mediului și valorificarea parțială a unor resurse
- Realizarea campaniilor locale informare și încurajare a reciclării selective;
- Extinderea și reabilitarea infrastructurii rutiere prin intermediul finanțărilor europene nerambursabile;
- Programele de reabilitare termică a clădirilor care pot duce la o îmbunătățire a aspectului general al municipiului;
- Existența terenurilor neexploatate în prezent, oportune pentru desfășurarea unor investiții străine;
- Existența unor strategii și planuri de dezvoltare la nivel regional și județean.

AMENINȚĂRI**Dezvoltare urbană**

- Capacitatea scăzută a populației din regiune de a prelua costuri specifice de utilizare și întreținere a infrastructurii reabilitate, modernizate sau nou construite datorită nivelului de sărăcie existent;
- Grad insuficient de mentenanță pentru drumurile realizate/reabilitate;
- Deplasarea traficului de pe sectorul transportului feroviar spre cel rutier;
- Slaba gestionare a deșeurilor poate genera efecte negative asupra stării de sănătate a populației;
- Tendința de expansiune necontrolată a locuințelor către zone lipsă de rețele tehnico-edilitate;
- Lipsa unui program/regulament care să stabilească, la nivelul întregului oraș, direcții și metode de reabilitare, prin intermediul căruia să se obțină o imagine coerentă a fondului constructiv;
- Interesul investitorilor privați străini în dobândirea de terenuri și imobile fără a investi propriu-zis;
- Reducerea veniturilor populației și imposibilitatea plății serviciilor de utilități publice;
- Incapacitatea financiară a agenților economici de a implementa rețele proprii de valorificare energetică și materială a deșeurilor (co-procesare, reciclare, reutilizare);
- Lipsa de control asupra noilor construcții ce alterează mediul tradițional și lipsa documentațiilor de urbanism cu reglementări de intervenție în zonele istorice protejate, aflate în sarcina autorităților publice locale.

OPORTUNITĂȚI

Resurse umane și aspecte sociale

- Obiective tematice aferente Strategiei Europa 2020 sunt dedicate capitalului uman: ocupare, educație și formare profesională, incluziune socială și combaterea sărăciei;
- Existența structurilor parteneriale regionale destinate dezvoltării educației, ocupării și incluziunii sociale (Consortiul Regional Nord-Est pentru Educație, Pactul Teritorial pentru Ocupare și Incluziune Socială Nord-Est);
- Susținerea natalității la nivel național prin stimulente guvernamentale (ajutoare pentru copii, alocații, etc.);
- Dezvoltarea economică sustenabilă a zonei poate determina reîntoarcerea populației plecată la muncă în străinătate;
- Reducerea șomajului prin adaptarea învățământului și instruirii profesionale la necesitățile pieței muncii;
- Alinierea ofertei de învățământ cu cerințele de pe piața muncii;
- Existența structurilor parteneriale dedicate elaborării documentelor de planificare pentru educație la nivel regional și județean;
- Fondurile comunitare alocate sprijinirii educației și formării profesionale în perioada de programare 2014-2020;
- Interesul crescut al reprezentanților unităților spitalicești privind implementarea unui sistem integrat de tip e-sănătate pentru a facilita accesul cetățenilor la servicii de calitate cât și prelucrarea și schimbul de informații medicale;
- Îmbunătățirea promovării evenimentelor și patrimoniului cultural.

AMENINȚĂRI

Resurse umane și aspecte sociale

- Condițiile economice, lipsa serviciilor medicale, în special în zonele rurale, conduc la scăderea ratei natalității;
- Creșterea indicelui de îmbătrânire demografică;
- Accentuarea în continuare a gradului de sărăcie a populației;
- Scăderea numărului de specialiști din diverse domenii cauzat de migrarea forței de muncă cu nivel de educație ridicat în afara țării sau către alte regiuni;
- Resurse bugetare insuficiente pentru asigurarea funcționării unităților școlare;
- Motivație scăzută în rândul tinerilor de a participa la programe de formare profesională;
- Abandonul școlar și frecvența redusă a elevilor din motive financiare și din lipsa perspectivelor pe piața muncii;
- Migrația cadrelor didactice spre medii de viață mai avantajoase către alte țări;
- Instabilitate legislativă în domeniul sănătății;
- Migrația cadrelor medicale cu pregătire superioară și medie în afara județului/a țării;
- Abandonarea unor monumente sau obiective de patrimoniu cultural de către autoritățile locale, proprietarii și administratorii acestora (persoane fizice și juridice, clerul);
- Scăderea interesului privind colaborarea cu ministere ale culturii din țările cu tradiție în protejarea patrimoniului sau alte organizații internaționale pentru facilitarea schimburilor între specialiști - cursuri, masterate, doctorate etc.

OPORTUNITĂȚI

Economia municipiului

- Încurajarea parteneriatelor de tip public-privat în vederea înființării de servicii alternative;
- Realizarea Strategiei privind Specializarea Inteligentă în Regiunea Nord-Est 2014-2020;
- Elaborarea Strategiei Naționale pentru competitivitate 2014-2020;
- Existența programelor naționale și europene pentru susținerea dezvoltării / inovării, cercetării și transferului de tehnologie;
- Ponderea alocată la nivel de stat membru cercetării/dezvoltării/inovării, competitivității IMM-urilor și eficienței energetice reprezintă cel puțin 50% din Fondul European de Dezvoltare Regională pentru perioada 2014-2020;
- Creșterea gradului de utilizare a resurselor de energie regenerabilă duce la creștere economică și introducerea de noi tehnologii;
- Cererea de produse agricole ecologice;
- Promovarea produselor alimentare locale, tradiționale;
- Creșterea numărului de investiții străine care pot determina o creștere a competitivității prin transfer tehnologic și inovare;
- Cooperarea mediului privat cu autoritățile publice locale, cu instituțiile de învățământ superior și centrele de cercetare și dezvoltare;
- Oportunitățile fiscale oferite de Guvern pentru stimularea a angajării persoanelor cu dizabilități și a persoanelor fără experiență pe piața muncii;
- Eficientizarea măsurilor de înregistrare a veniturilor întreprinderilor și reducerea economiei "subterane".

AMENINȚĂRI

Economia municipiului

- Instabilitatea prevederilor legislative privind cadrul fiscal;
- Continuarea efectelor crizei economice și financiare;
- Accentuarea procesului de dezindustrializare;
- Fenomenul globalizării / integrării poate marginaliza anumite sectoare ale economiei și chiar să ducă la dispariția acestora (ex. industria textilă, industria ușoară, prelucrarea produselor alimentare etc.);
- Capacitate redusă a gospodăriilor țărănești și a fermelor de a concura cu produsele comunitare;
- Riscul delocalizării unor sectoare industriale către locații externe, din cauza costurilor mai reduse;
- Apariția fenomenelor meteorologice extreme, precum secete, ploi abundente, ce pot periclita producția agricolă;
- Nivel ridicat de fiscalitate și birocrație excesivă;
- Lipsa lichidităților poate conduce la falimentarea unităților locale active de tip microîntreprinderi și chiar a celor medii;
- Creșterea ratei inflației și creșterea ratei șomajului vor conduce implicit la scăderea puterii de cumpărare a produselor și serviciilor în rândul populației;
- Migrația forței de muncă calificată în afara județului și în afara granițelor țării.

OPORTUNITĂȚI

Turismul și Infrastructura Turistică

- Susținerea proiectelor care introduc valoare turistică, obiective și evenimente culturale și spirituale;
- Sprijinul acordat de UE prin finanțarea tradițiilor și meșteșugurilor;
- Existența programelor de finanțare a activităților turistice și a investițiilor în turism;
- Interesul manifestat de turiștii străini față de obiceiurile, bucătăria specifică românească;
- Încurajarea dezvoltării unor noi forme de turism – turism științific;
- Colaborarea între administrațiile publice locale și județene pentru promovarea unor proiecte turistice;
- Programele de formare a personalului specializat în turism și alimentație publică ce completează oferta școlilor profesionale și liceelor tehnice locale;
- Interesul crescut la nivel internațional pentru promovarea turismului durabil;
- Posibilitatea dezvoltării turismului de afaceri prin valorificarea centrelor de afaceri/expoziționale existente;
- Interesul internațional crescut pentru turismul cultural, balnear (inclusiv tratamentul de prevenție – de tip wellness/spa), ecoturism, agroturism și turism rural, de aventură;
- Foarte bune perspective pentru a exploata zonele montane pe tot cursul anului prin drumeție, echitație, alpinism, sporturi extreme, schi;
- Existența/realizarea Planurilor de acțiune pentru turism la nivel regional și județean;
- Stabilirea de parteneriate și derularea de proiecte cu stațiunile turistice învecinate.

AMENINȚĂRI

Turismul și Infrastructura Turistică

- Infrastructura de transport neadaptată la standardele comunitare;
- Continuarea procesului de migrare a forței de muncă;
- Concurența zonelor turistice cu oferte turistice similare în alte regiuni sau țări învecinate;
- Preluarea unor modele greșite de dezvoltare a locațiilor cu destinații de vacanță;
- Nerealizarea unor proiecte de turism din cauza dificultăților legate de proprietatea terenurilor din zonele cu potențial turistic;
- Accesibilitate scăzută dinspre marile centre urbane și noduri de transport dată de duratele mari de timp pentru deplasările auto și feroviare;
- Modificarea condițiilor meteo în defavoarea practicării sporturilor de iarnă;
- Lipsa unei mărci turistice care să valorifice în totalitate potențialul de care dispune zona și atracțiile culturale și tradiționale.
- Degradarea monumentelor de artă și arhitectură;
- Continuarea defrișărilor necontrolate cu efecte asupra poluării aerului, eroziunii solului;
- Depozitarea necontrolată a deșeurilor în mediul înconjurător;
- Existența unor zone predispuse la dezastre naturale (alunecări de teren, inundații) și lipsa hărților de risc;
- Lipsa investițiilor pentru modernizare și dezvoltare poate duce la declasificarea unităților de cazare;
- Fenomenului kitsch poate afecta produsul turistic per ansamblu;
- Degradarea patrimoniului arhitectural și cultural prin fenomenul de depopulare tot mai accentuat.

OPORTUNITĂȚI

Guvernanța locală

- Creșterea numărului de schimburi de experiență și parteneriate de tip înfrățire cu alte localități din țară și străinătate.
- O mai bună colaborare între instituțiile locale din domeniul asistenței sociale, serviciile publice descentralizate ale ministerelor și ONG-urile de profil;
- Obiective tematice aferente Strategiei Europa 2020 sunt dedicate dezvoltării capacității administrative;
- Fonduri comunicate dedicate dezvoltării capacității administrative în noua programare 2014-2020 (Programul Operațional Capacitate Administrativă);
- Încurajarea parteneriatelor de tip public-privat în vederea înființării de servicii alternative.

AMENINȚĂRI

Guvernanța locală

- Migrarea forței de muncă specializate din administrația publică locală odată cu scăderile salariale și cu reforma administrației locale;
- Efectele crizei economice pot conduce la scăderea drastică a încasărilor la bugetul local;
- Probleme financiare datorate preluării instituțiilor sanitare;
- Probleme în asigurarea cofinanțării proiectelor de dezvoltare finanțate;
- Slaba identificare a unor surse suplimentare de finanțare, în condiții de sustenabilitate, pentru realizarea unor proiecte și programe de anvergură, în special în domeniile infrastructurii, energiei, protecției mediului, siguranței alimentare, educației, sănătății și serviciilor sociale;
- Instabilitate politică la nivel național, regional și județean.

Unde trebuie intervenit?

În contextul unei tendințe de îmbătrânire a populației, manifestată pe plan național, capacitatea unui oraș/municipiu de a reține și valoriza capitalul uman devine una dintre principalele direcții de dezvoltare. În acest context, factorii care influențează în mod direct calitatea vieții, de la oferta de locuri de muncă sau dinamica mediului economic, la calitatea locuirii sau a mediului educațional joacă un rol esențial.

Pentru a-și menține, respectiv spori atractivitatea pe plan local, regional și chiar național, este important ca municipiul Vatra Dornei să fructifice avantajele ce au stat la baza dezvoltării uneia dintre cele mai cunoscute stațiuni balneo-climaterice din România:

diversificarea ofertelor de petrecere a timpului liber, valorificând la maximum potențialul turistic

crearea unor oferte de servicii care se adresează tuturor grupurilor de vârstă

adoptarea unui mod de viață responsabil, cu un impact cât mai redus asupra mediului înconjurător

demersurile privind creșterea calității și accesibilității la infrastructura rutieră și tehnico-edilitara, dar și a serviciilor publice

interesul față de reabilitarea și conservarea patrimoniului arhitectural și cultural în paralel cu promovarea și educarea în ceea ce privește valorile arhitecturale și culturale moștenite

orientarea mediului economic spre domenii care crează valoare adăugată, cu un impact direct în diversificarea ofertei de locuri de muncă și întărirea legăturii dintre comunitatea locală și mediul privat

dezvoltarea unei societăți civile active și tot mai implicată în viața orașului

Pentru a fundamenta necesitatea adoptării unei politici integrate de intervenție în municipiul Vatra Dornei este nevoie de un scenariu **IF NOT**. Acesta ajută la soluționarea curențelor relevate de analiză și optimizează avantajele competitive, crescându-le relevanța. Scenariul **IF NOT** descrie o prognoză a evoluției municipiului, în absența unor intervenții care să corecteze punctele slabe și vulnerabilitățile identificate de Analiza SWOT.

În lipsa unei intervenții adecvate asupra infrastructurii rutiere prin investiții destinate reabilitării și modernizării în totalitate a străzilor și găsirea unei soluții imediate pentru crearea unui traseu ocolitor destinat traficului de mare tonaj, municipiul Vatra Dornei va înregistra în continuare probleme din ce în ce mai mari în ceea ce privește calitatea vieții și imaginea urbană. Mobilitatea urbană reprezintă una dintre principalele politici impuse de Strategia Europa 2020 și dacă nu vor fi luate măsuri de reducere și fluidizare a traficului prin crearea unor facilități pentru bicicliști și pietoni, gradul de poluare a aerului și poluarea fonică vor înregistra valori din ce în ce mai ridicate.

Întârzierea reactualizării Planului Urbanistic General și nerespectarea prevederilor urbanistice va genera o dezvoltare haotică și nestructurată a municipiului. De asemenea, în absența unui Plan Urbanistic Zonal pentru zona istorică și a Regulamentului Local aferent acestuia, se va ajunge la degradarea în totalitate a patrimoniului construit cu valoare arhitecturală valoroasă. Lipsa unor investiții în fondul locativ de tip colectiv va determina scăderea condițiilor de trai, a valorii imobiliare și a imaginii urbane.

Nevalorificarea potențialului oferit de zonele industriale va determina un deficit economic, activitatea turistică nereușind să susțină economia municipiului. Creșterea economică și cea demografică sunt în strânsă legătură una cu cealaltă, iar în absența corelării specializărilor oferite de instituțiile de învățământ cu cererea și specificul pieței de muncă, din ce în ce mai mulți tineri vor părăsi municipiul, iar rata de dependență economică va crește, generând și diminuarea atractivității economice și a puterii de cumpărare. Dacă administrația nu va practica o politică de deschidere către noi piețe externe prin turism, orașul va rămâne captiv stagnării economice cu un comerț de consum intern nesustenabil.

Deși există o bază de tratament modernă, stațiunea balneo-climaterică Vatra Dornei cu infrastructură precară, nu va atrage numărul de turiști care ar putea să aducă beneficii economice dar și o recunoaștere pozitivă atât la nivel regional cât și național, și de ce nu, internațional. Nerealizarea unor parteneriate public-private și lipsa unei comunicări deschise între administrația publică și comunitatea locală va continua decăderea începută cu câțiva ani în urma, a stațiunii, altădată recunoscută pentru turismul balnear.

PERSPECTIVE 2020

CADRUL STRATEGIC

Formularea unei strategii integrate de dezvoltare are la bază corelările care se formează între obiectivele României și prioritățile de dezvoltare propuse de Comisia Europeană. La fel de importantă este și corelarea la nivel național cu planurile și strategiile de dezvoltare din diferite domenii precum: dezvoltarea durabilă și turismul.

Pentru România, fondurile structurale vor reprezenta în continuare unul dintre cele mai importante instrumente ce vor fi utilizate pentru reducerea disparităților regionale, precum și pentru promovarea creșterii economice la nivel teritorial, consolidarea competitivității, creșterea și diversificarea locurilor de muncă, obiective de referință la nivelul Uniunii Europene. Cadru strategic la nivel european și național influențează documentele strategice și programatice la nivel administrativ și local. Astfel, este esențial ca inclusiv abordarea unei dezvoltări integrate, să ia în considerare aceste ținte și să reliefeze modalitățile prin care eforturile comunității locale pot contribui la îndeplinirea acestora.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Vatra Dornei, va corela obiectivele de dezvoltare cu toate principiile și directivele de la nivel european, național, regional și județean. De asemenea, vor fi incluse și documentele strategice și programatice realizate deja la nivel local.

Strategia Europa 2020³³

Europa 2020 este strategia pe zece ani prin care Uniunea Europeană își propune să sprijine creșterea economică și ocuparea forței de muncă, lansată în 2010. Obiectivul ei este mai mult decât de a depăși criza din care economiile noastre își revin acum treptat. Strategia își propune să elimine deficiențele modelului nostru de dezvoltare și să creeze condiții favorabile pentru o creștere economică inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Pentru a realiza acest lucru până la sfârșitul anului 2020, UE și-a fixat cinci obiective esențiale referitoare la: ocuparea forței de muncă, cercetare și dezvoltare, energie/climă, educație, incluziune socială și reducerea sărăciei.

Cele cinci obiective sunt sprijinite de șapte inițiative emblematică. Acestea oferă un cadru prin care UE și autoritățile naționale își susțin reciproc eforturile în domenii prioritare pentru Strategia Europa 2020, cum ar fi inovarea, economia digitală, ocuparea forței de muncă, tineretul, politica industrială, combaterea sărăciei și eficiența energetică.

Alte mecanisme existente la nivelul UE, cum ar fi piața unică europeană, bugetul UE și agenda externă a UE contribuie, de asemenea, la realizarea obiectivelor Strategiei Europa 2020.

Strategia Europa 2020 își propune să asigure o creștere economică:

- inteligentă, prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare;
- durabilă, prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon; favorabilă incluziunii, prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei.

Strategia se concentrează pe cinci obiective ambițioase privind ocuparea forței de muncă, inovarea, educația, reducerea sărăciei și energia/clima:

- *Ocuparea forței de muncă*
 - rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani
- *Cercetare și dezvoltare*
 - alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare
- *Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei*
 - reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990

³³<http://ec.europa.eu/>

- creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%
- creșterea cu 20% a eficienței energetice
- **Educație**
 - reducerea sub 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii
 - creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani
- **Lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale**
 - reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale

Uniunea Europeană a identificat noi domenii care ar putea impulsiona creșterea economică și crearea de noi locuri de muncă. Ele se află în centrul a **7 inițiative majore**:

- O Agendă digitală pentru Europa
- O Uniune a inovării
- Tineretul în mișcare
- O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor
- O Politică industrială pentru era globalizării
- O Agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă
- O Platformă europeană pentru combaterea sărăciei

Pentru a se putea realiza o susținere financiară direcționată pe nevoile Uniunii, cele 5 obiective majore au fost descrise prin **11 obiective tematice** care indică mai precis prioritățile de dezvoltare:

- Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării
- Îmbunătățirea accesului la și a utilizării și calității tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor
- Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
- Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele
- Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
- Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie
- Promovare ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă
- Investiții în competențe, educație și învățare continuă
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
- Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României - Orizonturi 2013-2020-2030³⁴

Elementul definitoriu al acestei Strategii Naționale este racordarea deplină a României la o nouă filosofie a dezvoltării, proprie Uniunii Europene și larg împărtășită pe plan mondial – cea a dezvoltării durabile.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României stabilește obiective concrete pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesul pentru cunoaștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

³⁴ Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României - Orizonturi 2013-2020-2030, București, 2008

Ca orientare generală, lucrarea vizează realizarea următoarelor obiective strategice pe termen scurt, mediu și lung:

- **Orizont 2013:** Încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României ca stat membru al UE.
- **Orizont 2020:** Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.
- **Orizont 2030:** Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

Îndeplinirea acestor obiective strategice va asigura, pe termen mediu și lung, o creștere economică ridicată și, în consecință, o reducere semnificativă a decalajelor economico-sociale dintre România și celelalte state membre ale UE. Prin prisma indicatorului sintetic prin care se măsoară procesul de convergență reală, respectiv produsul intern brut pe locuitor (PIB/loc), la puterea de cumpărare standard (PCS), aplicarea Strategiei creează condițiile ca PIB/loc exprimat în PCS să depășească, în anul 2013, jumătate din media UE din acel moment, să se apropie de 80% din media UE în anul 2020 și să fie ușor superior nivelului mediu european în anul 2030.

Master Planul pentru turismul național al României 2007 - 2026³⁵

Viziunea propusă prin Master Planul pentru turismul național al României este aceea de a transforma România într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural care să corespundă standardelor Uniunii Europene privind furnizarea produselor și serviciilor, și să se realizeze o dezvoltare durabilă din punct de vedere al mediului a sectorului turistic într-un ritm de dezvoltare superior altor destinații turistice din Europa.

Obiective:

- Crearea unei imagini nuanțate atât la nivel intern cât și la nivel extern privind avantajele României ca destinație turistică și imaginea mărcii sale turistice.
- Asigurarea unei dezvoltări durabile a turismului într-o manieră în care bogățiile sale de mediu, culturale și de patrimoniu să fie în egală măsură apreciate în prezent și păstrate pentru generațiile viitoare.
- Asigurarea recunoașterii turismului ca factor cheie în cadrul economiei și ca un generator de noi locuri de muncă.
- Să constientizeze populația din România cu privire la bogățiile turistice ale țării noastre și dorința de a le împărtăși oaspeților.
- Consolidarea rolului ANT ca o organizație națională de turism eficientă, care să asigure respectarea standardelor de calitate a produselor și serviciilor, să ofere informații vizitatorilor și să sprijine toate sectoarele industriei turistice a țării în procesul de dezvoltare a turismului.
- Dezvoltarea și implementarea anuală a planurilor de marketing a destinației turistice prin colaborarea dintre sectorul public și cel privat, vizând toate piețele principale cu potențial pentru România.
- Asigurarea mecanismelor de sprijin coordonat pentru organizațiile de turism regionale și locale în dezvoltarea politicii turismului zonal. Strategii și planuri.
- Extinderea sistemului pentru colectarea, analiza și diseminarea regulată a statisticilor și studiilor de piață pentru a oferi asistență în crearea unui Cont Satelit de Turism pentru România și pentru sprijinirea investițiilor și a procesului decizional în marketing.
- Crearea unei rețele de centre de informare turistică coordonate în toate principalele zone turistice pentru a extinde mesajul de ospitalitate față de oaspeți, oferind acestora informații corecte pentru a-i asista în orientarea, plăcerea și aprecierea destinației lor.
- Realizarea unei baze de date la nivel național a produselor, unităților, evenimentelor și serviciilor atât în industria turistică cât și în ce privește accesul publicului.

³⁵ <http://www.mdrl.ro/>

- Extinderea paginii de turism național , aceasta reprezentand un instrument major de promovare, informare si efectuare a rezervărilor.
- Dezvoltarea unui sistem performant de clasificare si evaluare a produselor si serviciilor pentru a asigura furnizarea de produse si servicii de calitate pentru a satisface nevoile si asteptările oaspeților.
- Introducerea de mecanisme si subvenții pentru a facilita investițiile in turism atat din partea investitorilor romani cat si a celor străini.
- Consolidarea cadrului legal pentru turism astfel incat acesta să asigure o bună aplicabilitate si să garanteze standarde ridicate fără existența unei birocratii inutile.
- Încurajarea autorităților municipale, județene si regionale in dezvoltarea planurilor integrate de dezvoltare a turismului, inclusiv a tuturor elementelor de infrastructură pentru a evita dezvoltarea lipsită de coordonare.
- Dezvoltarea sistemului de educație prevocațională si vocațională pentru sectorul hotelier astfel incat programa să includă satisfacerea necesităților pieței si asigurarea calificării unui număr de personal suficient pentru a respecta criteriile de angajare / pentru completarea posturilor vacante.
- Facilitarea dezvoltării unui centru convențional național care să permită capitalului si țării să concureze pentru realizarea de intruniri la nivel internațional.
- Dezvoltarea stațiunilor balneare din Romania pentru a asigura gama de tratamente, centre si servicii necesare pentru un număr de clienți într-o rapidă crestere
- Dezvoltarea zonelor montane si a stațiunilor montane pentru a oferi facilități si atracții oaspeților pe parcursul intregului an.
- Identificarea oportunităților si luarea măsurilor care să permită extinderea sezonului turistic de către stațiunile de pe litoralul Mării Negre.
- Să se asigure că cerințele turistilor sunt luate in considerare cu prioritate in dezvoltarea sistemului de transport național inclusiv a rețelei de drumuri si căi ferate, a infrastructurii de aeroporturi si porturi.
- Extinderea sistemului de marcare a obiectivelor turistice de interes național in conformitate cu standardele UE si introducerea de rute turistice tematice.
- Sprijinirea dezvoltării ecoturismului din Delta Dunării, a parcurilor naționale, a rezervațiilor si a zonelor rurale.
- Instruirea si pregătirea muzeelor si monumentelor naționale majore in imbunătățirea facilităților oferite de către acestia oaspeților, in special a facilităților ospitaliere, de interpretare si de marketing, ca un exemplu pentru toate aceste monumente.
- Crearea unei baze de date a evenimentelor culturale pentru a facilita promovarea artelor vizuale si auditive, in special a festivalurilor tradiționale si a evenimentelor folclorice.
- Dezvoltarea unei Strategii de Implementare Eficiente pentru a asigura indeplinirea obiectivelor Master Planului.

Master Plan pentru Dezvoltarea Turismului Balnear³⁶

Turismul balnear social este în declin peste tot și sistemele de asigurări sociale, în general deficitare, încearcă să se dezangajeze. Cu toate acestea, bugetul mediu alocat de gospodăriile europene pentru sănătate și pentru tratamente de prevenire a bolilor, continuă să crească, ceea ce se traduce, între altele, prin dezvoltarea curelor scurte libere. În același timp, nivelul așteptărilor persoanelor care urmează cure cu ape termale nu încetează să crească iar sectorul balnear trece printr-o perioadă de schimbări profunde. În aceste condiții, trebuie ca oferta turismului de sănătate să se îmbogățească prin adăugarea componentei de wellness.

În schimb, orașele balneare cu un important patrimoniu istoric construit și care folosesc apa ca atracție ludică și pentru repunerea în formă devin un fel de stațiuni de litoral interne, precum Amnéville în Franța, Baden-Baden,

³⁶ <http://www.mdrl.ro/>

Karlovy-Vary, Badgastein sau Abano Terme. Tursimul balnear competitiv se practică în stațiuni animate, cu patrimoniu, cu o abordare medicalizată: este conceptul de "orașe termale".

Obiectivele prioritare ale master planului:

- Alegerea uneia sau mai multor poziționări de marketing
- Definirea strategiei care trebuie aplicată pentru fiecare combinație piață/produs
- Definirea mijloacelor financiare care trebuie alocate și a metodei de lucru

Programul Operațional Regional 2014 - 2020³⁷

Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020 succede Programul Operațional Regional 2007-2013 și este unul dintre programele prin care România va putea accesa fondurile europene structurale și de investiții provenite din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), în perioada actuală de programare.

POR 2014-2020 se adresează celor cinci provocări pentru creștere la nivel național, identificate în Acordul de Parteneriat: *competitivitatea și dezvoltarea locală, populația și aspectele sociale, infrastructura, resursele administrația și guvernarea*. programul propune o serie de priorități de investiții care răspund obiectivelor **Strategiei Europa 2020** precum și obiectivelor **Fondului European pentru Dezvoltare Regională** în ceea ce privește coeziunea economică, socială și teritorială.

POR 2014–2020 își propune ca obiectiv general **creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale**, prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, infrastructurii și serviciilor, pentru dezvoltarea durabilă a regiunilor, astfel încât acestea să își poată gestiona în mod eficient resursele și să își valorifice potențialul de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Aceste obiective sunt traduse în **11 axe prioritare** (plus o axă de asistență tehnică), care au în total o **alocare estimată de 8,25 miliarde euro**, din care **6,7 miliarde de euro reprezintă sprijinul UE, prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR)**, iar **1,5 miliarde de euro - contribuția națională**:

Axe prioritare	Sprijin din partea UE (mil.euro)	Contrapartidă națională (mil.euro)	Finanțare totală (mil.euro)
Axa prioritară 1: Promovarea transferului tehnologic	175,53	30,98	206,51
Axa prioritară 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii	743,68	132,43	877,11
Axa prioritară 3: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon	2.003,38	371,19	2.374,57
Axa prioritară 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile	1.178,83	208,03	1.386,86
Axa prioritară 5: Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural	394,49	72,01	466,50
Axa prioritară 6: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională	907,45	160,92	1.068,37
Axa prioritară 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului	101,06	17,83	118,90
Axa prioritară 8: Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale	425,53	337,92	763,45
Axa prioritară 9: Sprijinirea regenerării economice și	95,75	5,66	101,41

³⁷ <http://www.inforegio.ro/>

sociale a comunităților defavorizate din mediul urban			
Axa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale	296,70	55,49	352,19
Axa prioritară 11: Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară	265,96	46,93	312,89
Axa prioritară 12: Asistență tehnică	110,64	110,64	221,28

În același timp, POR 2014-2020 este corelat cu celelalte programe operaționale active în România în perioada de programare 2014-2020 și cu **strategiile sectoriale/naționale** în domeniile sale de intervenție:

- Programul Operațional Competitivitate 2014-2020
- Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
- Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020
- Programul Operațional Asistență Tehnică 2014-2020,
- Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020
- Programul Național pentru Dezvoltare Rurală 2014-2020

Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est 2014 - 2020³⁸

Planul de Dezvoltare Regională Nord Est (PDR Nord-Est) asigură cadrul strategic și reprezintă instrumentul prin care regiunea, plecând de la analiza socio-economică regională și având drept cadru obiectivele tematice, prioritățile de investiții și acțiunile cheie prevzute de proiectele de regulamente privind fondurile europene, își promovează prioritățile și interesele în domeniul economic, social, etc, reprezentând în același timp contribuția regiunii la elaborarea Strategiei Naționale de Dezvoltare 2014-2020.

Procesul de planificare a dezvoltării la nivel regional oferă o bază strategică esențială pentru includerea măsurilor și a proiectelor implementate la nivel regional în viitoarele programe de finanțare indiferent de sursele de finanțare ale acestor programe.

Pentru perioada de programare 2014-2020 sunt avute în vedere următoarele elemente de ordin strategic:

- **Viziunea:** „În anul 2022 Regiunea Nord-Est va fi un loc mai atractiv pentru a investi, a lucra și a locui!”
- **Obiectiv general:** Derularea în Regiunea Nord-Est a unui proces de creștere economică durabilă, favorabil creșterii competitivității economice și incluziunii sociale, care să conducă la o diminuare a decalajelor existente față de celelalte regiuni ale României.
- **Ținta propusă pentru anul 2022:** indicele de disparitate al Produsului Intern Brut pe cap de locuitor la nivel regional va reprezenta 75% din valoarea indicatorului la nivel național și 37% din valoarea indicatorului la nivel comunitar.

Strategia de Dezvoltare Economică și Socială a Județului Suceava, Perioada 2011 – 2020³⁹

Strategia de dezvoltare Economică și Socială a Județului Suceava propune ca în anul 2020 județul Suceava va fi un județ care s-a dezvoltat durabil, valorificând potențialul economic existent, în scopul:

- asigurării echilibrului între sistemele socio-economice și potențialul natural;
- existenței unei forțe de muncă calificate, pentru care există un număr suficient de locuri de muncă bine plătite;

³⁸ <http://www.adrnorddest.ro/>

³⁹ <http://www.cjsuceava.ro/>

- creșterii competitivității județului, prin dezvoltarea sectoarelor economice existente, în vederea eliminării disparităților economice intra- și interregionale;
- diversificării economiei județului, prin valorificarea eficientă, ecologică și durabilă a patrimoniului natural, cultural-istoric și uman și poziționării geografice în zonă de frontieră;
- îmbunătățirii continue a nivelului de trai al cetățenilor județului, asigurându-le acces egal la utilități și servicii publice calitativ superioare;
- implicării active a instituțiilor pentru dezvoltarea economică și socială echilibrată a județului, consultând democratic comunitatea, partenerii sociali și mediul de afaceri în procesul decizional.

Obiectivul general al Strategiei de Dezvoltare economică și socială a județului Suceava în perioada 2011 – 2020 constă în **dezvoltarea durabilă a județului Suceava prin valorificarea potențialului existent, diversificarea și extinderea activităților economicosociale, în vederea creșterii nivelului de trai al locuitorilor.**

Obiectivele strategice ale Strategiei de Dezvoltare economică și socială a județului Suceava în perioada 2011 – 2020 sunt:

- Valorificarea poziției strategice a județului Suceava la frontiera Uniunii Europene, prin eliminarea disparităților economice și sociale intra- și interregionale (naționale și europene), precum și a disparităților dintre mediul urban și cel rural în cadrul județului.
- Valorificarea eficientă, ecologică și durabilă a patrimoniului natural și antropic al județului Suceava.
- Creșterea competitivității economice a județului Suceava prin diversificarea economiei și promovarea turismului, în vederea creării de noi de loc de muncă, cu reflectare directă în creșterea nivelului de trai al populației.
- Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman, adaptarea calificărilor profesionale la cerințele pieței și creșterea incluziunii sociale.

Master Plan Extinderea și Reabilitarea Infrastructurii de Apă și Apă Uzată în județul Suceava⁴⁰

Ministerul Mediului și Pădurilor a elaborat Programul Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu) în concordanță cu Linii directoare ale Strategiei Comunitare, Planului Național de Dezvoltare (PND), și Cadrelui Național Strategic de Referință (CNSR) pentru Perioada de Programare 2007-2013. POS-ul de Mediu este unul din cele 7 programe operaționale elaborate în cadrul Obiectivului “Convergența” pentru perioada de programare 2007 – 2013. POS Mediu a fost elaborat în conformitate cu cea de-a treia prioritate a PND 2007–2013 – “Protecția și îmbunătățirea calității mediului”, precum și cu Prioritatea 1 a CNSR – “Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene”. POS-ul de Mediu conține elemente esențiale pentru implementarea cu succes a PND și a CNSR în domeniul protecției mediului; obiectivul de bază îl constituie promovarea dezvoltării durabile a întregii țări.

Conform Tratatului de Aderare, României i-au fost acordate perioade de tranziție pentru a fi în concordanță cu standardul de colectare, epurare și deversare a apei reziduale – până în 2015 pentru un număr de 263 aglomerări urbane cu mai mult de 10.000 de locuitori și până în 2018 în 2.346 aglomerări urbane între 2.000 și 10.000 de locuitori. Perioadele de tranziție au fost agreate și pentru a fi în concordanță cu Directiva 98/83/UE pentru calitatea apei potabile până în 2015. Aceste perioade de tranziție au fost integrate în toate strategiile și planurile de acțiune elaborate la nivel național și regional: Planul Național de Dezvoltare, Cadrelui Național Strategic de Referință pentru perioada de programare 2007-2013, Programul Operațional Sectorial de Mediu, 2007 – 2013, de asemenea, la nivel regional în Planurile Locale pentru Protecția Mediului (PLAM), Planuri Regionale de Dezvoltare pentru perioada 2007 – 2013 și Master Planuri sectoriale pe diverse categorii de activități.

⁴⁰ Master Planul Pentru Sectorul De Apă Și Apă Uzată Județul Suceava – Actualizare MASTER PLAN – Componenta “J” – Februarie 2014

Din punct de vedere teritorial administrativ în aria proiectului sunt 5 municipii (Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți și Vatra Dornei), 11 orașe (Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milisauti, Salcea, Siret, Solca și Vicovu de Sus), 98 comune cu 379 sate.

Obiectivele Prioritare

- **Obiectivul 1:** conformarea cu angajamentele de tranziție și obiectivele intermediare convenite între Comisia Europeană și Guvernul României pentru implementarea Directivei 91/271/CEE cu privire la colectarea și tratarea apelor uzate urbane în toate aglomerările mai mari de 2000 l.e.
- **Obiectivul 2:** conformarea cu Directiva 98/83/CE a CE cu privire la calitatea apei destinate consumului uman, așa cum a fost transpusă în legislația românească de Legea 458/2002 cu privire la calitatea apei potabile (modificată prin Legea nr. 311/2004) și să se îmbunătățească performanța operațională a infrastructurii de apă din aria proiectului pentru a se asigura viabilitatea financiară și operațională, în toate localitățile cu populația mai mare de 50 locuitori.

În 2009 a fost elaborat MASTER PLANUL PENTRU SECTORUL DE APĂ ȘI APĂ UZATĂ JUDEȚUL SUCEAVA cu obiective specifice urmăresc reabilitarea și extinderea infrastructurii actuale de apă și apă uzată, în vederea:

- Îmbunătățirii calității apei potabile și siguranței sănătății publice;
- Protejării mediului, în special, a calității apei din cursurile naturale și a apei subterane;
- Maximizării numărului de locuitori bransați la apă potabilă;
- Maximizării colectării apei uzate;
- Îmbunătățirii calității serviciilor și creșterii siguranței alimentării cu apă;
- Optimizării rețelei de distribuție a apei și a sistemului de colectare și epurare a apei uzate;
- Obținerii de economii la energie și reducerii costurilor operaționale în general;
- Definirii unui program pe termen lung în sectorul de apă și apă uzată;
- Creșterii capacității operatorului regional.

În februarie 2014, la finalizarea primei faze, s-a actualizat Master Planul și a fost prezentat următorul program de implementare cu un cadru de timp de 29 de ani (2014 – 2043):

Alimentarea cu apă

FAZA II (2014 – 2018)

- Extinderea completă a rețelelor de distribuție primare și secundare la orașe avute în vedere pentru atingerea țintelor de conectare
- Rutina de detectare a pierderilor pro-activă este deja în vigoare și continuă să realizeze economii.
- Extinderea proiectelor de alimentare cu apă în mediul rural pentru a atinge standardele de calitate necesare dincolo de sistemele de alimentare cu apă de mari dimensiuni.
- Extinderea capacității Stațiilor de tratare pentru a face față cerințelor de tratament crescute necesare până în 2015 în aglomerările urbane cu mai puțin de 10.000 de locuitori și în aglomerările urbane între 10.000 și 100.000 de locuitori.

ALTE FAZE (2019 – 2043)

- Operațiuni pe rețea cu toantele acceptate pentru mentenanță și reparații.
- Rutina de detectare a pierderilor pro-activă pentru a menține pierderile la un nivel economic justificat.
- Integrarea sistemelor urbane și rurale acolo unde se justifică din punct de vedere economic.
- Adaptarea facilităților de tratare a apei în toate categoriile de aglomerări și în sistemele descentralizate în ceea ce privește capacitatea și standardele de tratare ca răspuns la ultimele cerințe.

Evacuarea și tratarea apelor uzate

FAZA II (2014 – 2018)

- Extinderea completă a rețelelor de canalizare din aglomerările >10.000 PE, în conformitate cu termenele de conformare
- Reabilitarea și extinderea completă a stațiilor de epurare a apelor uzate în aglomerările > 10.000 PE, în conformitate cu termenele de conformare
- Extensie completă în aglomerările > 2.000 PE.
- Reabilitarea și extinderea completă a stațiilor de epurare în aglomerările > 2000 PE.
- Continuarea realizării sistemelor de canalizare și a tratamentului adecvat în zona rurală.
- Continuarea reabilitării rețelei de canalizare selectate
- Implementarea pe termen mediu a soluțiilor pentru depozitarea nămolurilor și reutilizarea acestuia

ALTE FAZE (2019 – 2043)

- Contractarea unui operator care să furnizeze servicii de calitate și care să includă conservarea surselor de apă și aplicarea principiului poluatorul plătește. Viitoarele extinderi ale sistemelor de canalizare în zona rurală vor ramane în sarcina operatorului.
- Extinderea completă a rețelei de canalizare și prevederea de facilități de tratare în zona rurală.

Municipiul Vatra Dornei este inclus și pe lista investițiilor prioritare aferente proiectului “Modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Suceava” prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 – 2020.

Sistemul de management integrat al deșeurilor în județul Suceava⁴¹

Consiliul Județean Suceava implementează la nivelul județului proiectul ”Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Suceava”. Proiectul constă în investiții în sectorul de gestionare a deșeurilor și este finanțat în cadrul Programului Operațional Sectorial Mediu, Axa prioritară 2 - “Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric”, domeniul major de intervenție (DMI) Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor și extinderea infrastructurii de management al deșeurilor. Proiectul are ca scop implementarea unui sistem de management integrat al deșeurilor la nivelul întregului județ, care să îmbunătățească atât calitatea vieții cât și pe cea a mediului și să corespundă din punct de vedere al protecției mediului cu cerințele legislației române și europene. Proiectul se va conforma cu obligațiile asumate în Tratatul de Aderare și obiectivele stabilite prin POS Mediu.

Proiectul urmărește să atingă următoarele **obiective**:

- asigurarea unui procent de colectare a deșeurilor de 100% în mediul urban;
- asigurarea unui grad de acoperire a colectării de 95% în mediul rural;
- conformitate cu limitele stabilite în Directiva privind depozitarea deșeurilor în privința depozitării deșeurilor biodegradabile;
- protejarea sănătății publice și protejarea mediului printr-o mai performantă colectare și depozitare a deșeurilor și, de asemenea, prin închiderea și remedierea actualelor depozite și prin construirea unui nou depozit la standarde UE;
- optimizarea managementului integrat al deșeurilor și îmbunătățirea standardelor serviciilor;
- introducerea sau extinderea sistemelor de colectare separată a deșeurilor de ambalaje, pentru a facilita reciclarea lor în acord cu cerințele naționale și ale UE și pentru a reduce cantitatea de deșeurii generate ce ajung în depozit;

⁴¹ <http://www.suceava-recicleaza.ro/>

- Încurajarea compostării propriilor biodeșeuri în gospodăriile din mediul rural, contribuind astfel la realizarea țintelor conexe prevăzute în DDD.

Planul de Marketing pentru Promovarea Produsului Turistic Țara Dornelor⁴²

Studii de specialitate din cadrul World Tourism Organization și European Travel Commission au identificat principalele megatendențe ce se înregistrează în domeniul turismului, în contextul schimbărilor demografice, climatice, macroeconomice, politice și culturale, în ceea ce privește cererea și oferta turistică. Având în vedere aceste megatendențe, produsele turistice care înglobează elemente de patrimoniu natural și cultural (istoric, religios, folcloric) prezintă un mare potențial de dezvoltare pe termen mediu și lung.

Planul de Marketing pentru Promovarea Produsului Turistic Țara Dornelor prezintă următoarele obiective:

Obiective generale de marketing

- Dezvoltarea potențialului turistic al arealului turistic Țara Dornelor
- Promovarea arealului turistic Țara Dornelor la nivel național
- Consolidarea imaginii arealului turistic Țara Dornelor la nivel național ca produs competitiv la nivel național;
- Facilitarea accesului rapid la informațiile privind obiectivele turistice oferite de arealul turistic Țara Dornelor.

Obiective specifice de marketing

- Creșterea cu 7% a circulației turistice în arealul produsului turistic Țara Dornelor în perioada de implementare a proiectului;
- Promovarea identității arealului turistic Țara Dornelor și dezvoltarea acesteia în rândul populației și operatorilor de turism;
- Creșterea gradului de notorietate a arealului turistic Țara Dornelor prin organizarea de evenimente periodice
- Crearea instrumentelor necesare derulării marketingului turistic pe o perioadă de minim 3 ani de la finalizarea proiectului.

Strategia de dezvoltare economico-socială a municipiului Vatra Dornei cu orizontul de timp 2014-2020⁴³

Prin implementarea măsurilor propuse de Strategia de dezvoltare socio-economică pentru perioada 2014 - 2020, se dorește ca municipiul Vatra Dornei să devină o stațiune competitivă la nivel regional și național, în care nu lipsesc activitățile de orice fel, indiferent de sezon. De asemenea, membrii comunității locale ai municipiului Vatra Dornei vor avea oportunitatea de a se putea dezvolta profesional pe plan local datorită diversificării economiei locale și a oportunităților de dezvoltare antreprenorială, susținute nu doar de sectorul turistic dar și de alte activități economice care vor valorifica resursele și avantajele orașului.

Cu ajutorul acestei strategii sunt valorificate oportunitățile de generare ale energiei nepoluante și alternative, pentru a reduce consumul public și a promova eficiența energetică, inovația în domeniul energiei și protecția mediului printr-un comportament responsabil față de consumul de energie.

Strategia de dezvoltare economico-socială a municipiului Vatra Dornei cu orizontul de timp 2014-2020 propune **6 obiective strategice** și o serie de obiective specifice:

Îmbunătățirea condițiilor de trai ale locuitorilor din Vatra Dornei

- Îmbunătățirea condițiilor de trafic rutier și pietonal
- Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare
- Diversificarea activităților de petrecere a timpului liber

⁴² Plan de Marketing pentru promovarea arealului turistic Bazinul Dornelor - Anexa 5, 2010

⁴³ Strategia de dezvoltare economico-socială a municipiului Vatra Dornei cu orizontul de timp 2014-2020, Primăria Municipiului Vatra Dornei

- Îmbunătățirea aspectului urban al municipiului

Crearea unui mediu favorabil dezvoltării unei economii locale prospere

- Atragerea și menținerea investitorilor străini
- Facilitarea dezvoltării mediului privat local

Sprrijinirea sectorului turistic prin valorificarea durabilă potențialului turistic existent

- Dezvoltarea infrastructurii turistice, balneare, sportive și de agrement
- Creșterea atractivității stațiunii vatra dornei
- Creșterea notorietății stațiunii vatra dornei la nivel regional, național și internațional

Îmbunătățirea serviciilor publice și valorificarea potențialului educațional și cultural

- Creșterea calității serviciilor de sănătate
- Creșterea calității serviciilor de educație
- Sprijinirea activităților culturale și stimularea implicării societății civile
- Creșterea siguranței populației municipiului și turiștilor
- Îmbunătățirea serviciilor sociale

Îmbunătățirea calității mediului înconjurător

- Îmbunătățirea managementului deșeurilor
- Îmbunătățirea calității factorilor de mediu și reducerea poluării urbane
- Reducerea consumului de energie și încurajarea utilizării surselor de energie alternativă

Dezvoltarea capacității administrative

- Creșterea calității și eficientizarea serviciilor publice furnizate
- Dezvoltarea procesului consultativ și implicarea societății civile în dezvoltarea locală

Programul de îmbunătățire a eficienței energetice pentru municipiul Vatra Dornei⁴⁴

În context național, Strategia Națională în domeniul Eficienței Energetice are ca scop identificarea posibilităților și mijloacelor de creștere a eficienței energetice pe întreg lanțul energetic, prin implementarea unor proiecte adecvate. **Scopul** este creșterea eficienței energetice și utilizarea surselor alternative de energie.

Primăria municipiului Vatra Dornei intenționează să acceseze fonduri cu finanțare externă pentru **reabilitarea iluminatului public**, completarea iluminatului ornamental/pietonal cu stâlpi retro. Se va avea în vedere următoarele aspecte:

- Monitorizarea consumurilor energetice printr-un sistem de gestiune tehnică a clădirilor publice aflate în administrația publică;
- Existența unui responsabil energetic (în prezent angajat al Primăriei Municipiului Vatra Dornei);
- Monitorizarea implementării legilor în domeniul eficienței energetice;
- În cazul achizițiilor de echipamente, se va ține cont de specificațiile tehnice care vor trebui să fie în acord cu eficiența tehnică;
- Promovarea utilizării raționale a energiei prin campanii de informare și măsuri ce se pot aplica la sistemul de încălzire/răcire în locuințele individuale, eficientizarea sistemului de iluminat interior în clădirile publice.

Reabilitarea iluminatului public va avea un impact social pozitiv și va avea în vedere reducerea puterii aparatelor de iluminat, înlocuirea surselor de iluminat, îmbunătățirea sistemului de control, precum și a metodelor de întreținere.

⁴⁴ Programul de îmbunătățire a eficienței energetice pentru municipiul Vatra Dornei, 2015, Primăria Municipiului Vatra Dornei

Eficacitatea măsurii energiei electrice constă în reducerea cererii de energie prin monitorizarea consumurilor energetice pe centre de cost și utilizare eficientă a energiei electrice.

În ceea ce privește îmbunătățirea transportului public în municipiul Vatra Dornei s-au stabilit următoarele obiective:

- Reducerea emisiilor din transportul public local pentru a reduce impactul asupra mediului;
- Îmbunătățirea transportului public local.

Municipiul Vatra Dornei nu dispune de o pistă pentru bicicliști, însă se intenționează încurajarea ciclismului deoarece are multiple beneficii, cum ar fi reducerea traficului de automobile, reducerea spațiilor de parcare și, inclusiv, poluarea.

Programul de îmbunătățire a eficienței energetice pentru municipiul Vatra Dornei are următoarele obiective pe termen lung:

- **Energie electrică:** reducerea consumului total de energie cu 60% până în 2020;
- **Transport:** reducerea consumului de benzină în timpul vacanțelor școlare (pentru autobuzul achiziționat de primărie);
- **Centrala termică:** reducerea pierderilor cu 10% până în 2020, prin reabilitarea Centralei Termice pe rumeguș.

VIZIUNE ȘI PRINCIPII DE DEZVOLTARE

Planificarea strategică dezvoltă modele de cooperare și coordonare care argumentează beneficiile valorificării resurselor locale într-un concept integrat. Strategia urmărește integrarea priorităților strategice care alcătuiesc o politică economică, ca sprijin pentru societate, în scopul de a spori bogăția și bunăstarea cetățenilor săi, prin creșterea competitivității și productivității.

În vederea conceperii unei viziuni strategice s-a ținut cont de o serie de principii directoare:

- Echilibru între resursa naturală folosită în dezvoltarea teritoriului;
- Dezvoltarea spațială a teritoriului ținând cont de organizarea teritorială a cererii și ofertei de mobilitate;
- Echilibru între succesul economic și calitatea vieții;
- Creșterea economică echilibrată cu cerințele sociale și de mediu;
- Guvernarea locală - factor cheie în îmbunătățirea climatului investițional local.

În ultimii ani, populația a scăzut datorită migrării acestora către zone cu ofertă de muncă diversificată și servicii educaționale, de sănătate complete și facilități pentru cultură, sport și agrement. Ca urmare, infrastructura și serviciile existente au scăzut și s-au deteriorat. Deși municipiul Vatra Dornei dispune de diverse facilități turistice (hoteliere, balneoclimaterice și de agrement) și, tot odată, bogat din punct de vedere al valorilor naturale și de patrimoniu, în prezent, mulți vizitatori se opresc în alte localități cu facilități și servicii turistice, culturale și de agrement moderne și diversificate.

Prin urmare, Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Vatra Dornei prezintă o viziune ce urmărește dezvoltarea localității într-o municipalitate înfloritoare, bazată pe o economie durabilă, prin consolidarea întreprinderilor locale de artizanat și producție tradițională, precum și prin valorificarea resurselor balneoclimaterice și un centru de turism axat pe istoria și cultura locală.

După un proces complex de “reînnoire”, municipiul Vatra Dornei a ajuns să își consolideze poziția de destinație turistică ce oferă servicii moderne și de calitate, la nivel local, regional și național. Astfel, municipiul Vatra Dornei, și-a atins scopul de a deveni o stațiune ce poate fi recunoscută și la nivel internațional, având o vitalitate și atractivitate ce au contribuit la creșterea competitivității. În urma intervențiilor, infrastructura turistică a înregistrat o îmbunătățire semnificativă în ceea ce privește multitudinea, diversitatea și calitatea serviciilor oferite, iar în paralel, calitatea vieții locuitorilor și confortul locuirii a fost ridicat.

Municipiul Vatra Dornei, situat în județul Suceava, contribuie la dezvoltarea favorabilă a întregii zone a Bucovinei, prin calitatea sa de stațiune turistică de interes național cu o activitate turistică polivalentă. Unul dintre factorii esențiali în asigurarea unei bune accesibilități îl reprezintă prezența unui aeroportului de la Suceava, situat la aproximativ 120 km. De asemenea accesibilitatea este asigurată de drumul european E576 dinspre Suceava și drumul European E58 care face legătura cu Bistrița. Accesele feroviare sunt organizate în mod echilibrat existând o specializare direcțională, cele două gări fiind modernizate și aduse la standarde europene. Devierea traficului greu din centrul municipiului, aduce un beneficiu important, deoarece a ajutat la decongestionarea traficului și în același timp a redus semnificativ fenomenul poluării atât olfactive cât și fonice și vizuale.

Profilul economic este potențat prin existența unei zone industriale ce a fost revitalizată ajutând la creșterea economică a municipiului, alături de celelate zone industriale axate pe producția de lactate. În vederea exploatarea economice strada Mihai Eminescu, din centrul municipiului are caracter exclusiv comercial, iar pe strada pietonală se regăsesc cafenele, baruri și restaurante. Ansamblurile de locuințe colective, nou construite, oferă un confort al locuirii foarte ridicat, datorită dotărilor adiacente și spațiilor publice. Sistemul sanitar s-a schimbat în totalitate, prin modernizarea spitalului și crearea de noi facilități, care să mulțumească cerințele actuale în domeniul medicinei.

În vederea organizării de evenimente și congrese, fostele Vile ale Sindicatului, au fost reabilite și modernizate. Pe lângă acestea, în același scop, a fost reabilitat și Templul Evreiesc, de pe strada Mihai Eminescu. Alături de acestea, prin restaurarea Cazinoului, s-a reușit o creștere semnificativă a atractivității orașului. Cazinoul oferă posibilitatea organizării de evenimente culturale. Întreg complexul balnear a fost reabilitat, oferind servicii de cea mai bună calitate, apreciate și la nivel internațional.

Infrastructura turistică este reprezentată de structuri de cazare modernizate și un număr semnificativ de vile și pensiuni turistice. Activitatea sportivă și de agrement prezintă numeroase facilități datorită multiplelor zone și structuri specifice dispersate în teritoriu. Pârțile de schi sunt dotate cu sistem de iluminat nocturn și zăpadă artificială, iar transportul este asigurat de un sistem modern de teleschi. Toate pârțile de schi din stațiune sunt conectate între ele printr-un sistem de trasee turistice și de agrement cu infrastructură specifică. Zonele de agrement sunt integrate într-un sistem echilibrat relaționat cu zonele verzi, reprezentate prin Pratul Municipal, din stațiune, și Parcul Runc, în cadrul căruia există și o pârtie pentru schi fond. Parcul Municipal este și Rezervație Dendrologică, în cadrul căruia este amplasat Cazinoul și unul dintre izvoarele minerale ale municipiului. Prezența râurilor ce traversează municipiul este valorificată prin esplanadele amenajate de-a lungul lor. Spațiile publice sunt reprezentative la nivelul municipiului, fiecare fiind tratat diferit din punct de vedere peisager, astfel asigurându-se o diversitate în cadrul sistemului de spații publice.

Municipiul Vatra Dornei, cunoscut și ca una dintre cele mai reprezentative stațiuni balneoclimaterice din România, are dezvoltat un program de promovare turistică, ce a adus acestuia recunoștere atât națională, cât și internațională. Stațiunea promovează calitatea serviciilor oferite dar și tradițiile din zona Depresiunii Dornelor. Organizarea de evenimente pe toată durata anului, pe teme diferite în ceea ce privește arta tradițională, aduce prestigiu municipiului în valorificarea culturală și tradițională. Centru al arealului turistic „Țara Dornelor”, Vatra Dornei promovează tot ceea ce este tradiție și turism ecologic.

Recunoscută pentru apa minerală "DORNA", "Aqua Carpatica" și produsele lactate „La Dorna”, Vatra Dornei și-a asigurat poziția și recunoșterea la nivel național și internațional prin abordarea unei strategii ce urmărește valorificarea resurselor naturale, fondului clădit de valoare arhitecturală și a tradițiilor, încă prezente în zonă. Imaginea urbană, este una bine conturată, unde caracterul rezidențial se întrepatrunde cu funcțiunile de agrement și loisir, dispunând de rezerve importante de ordin etnic, ecologic, economic, social, cultural și estetic, valorificate corespunzător, ele încadrându-se în politica de dezvoltare de tip european.

OBIECTIV SECTORIAL	SUB-OBIECTIV	MĂSURI
<p>TURISM COMPETITIV</p> <p>Stațiune turistică balneo-climaterică cu un important patrimoniu istoric construit, o abordare medicalizată și infrastructură atractivă pentru activitățile sportive, oferind servicii calificate și diversificate pe tot parcursul anului, într-un cadru montan nepoluat.</p>	<p>STAȚIUNE TURISTICĂ BALNEO-CLIMATERICĂ</p>	<p>DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SPECIFICE TURISMULUI BALNEAR</p>
	<p>MODERNIZAREA STRUCTURILOR DE CAZARE TURISTICĂ</p>	
	<p>IMPLIMENTAREA FIZICĂ A CONCEPTULUI "WELLNESS"</p>	
	<p>STAȚIUNE TURISTICĂ CU UN PATRIMONIU CULTURAL ȘI ARHITECTURAL DE CALITATE</p>	<p>RESTAURAREA OBIECTIVELOR DE PATRIMONIU ȘI INFRASTRUCTURII CULTURALE</p>
	<p>DIVERSIFICAREA ȘI PROMOVAREA ACTIVITĂȚILOR CULTURAL-ARTISTICE ȘI REINTRODUCEREA EVENIMENTELOR TRADIȚIONALE, ISTORICE ȘI CULTURALE</p>	
	<p>DESTINAȚIE TURISTICĂ PENTRU UN TURISM POLIVALENT</p>	<p>EXTINDEREA ȘI ÎMBUNĂȚIREA INFRASTRUCTURII SPORTIVE ȘI DE AGREMENT</p>
	<p>PROMOVAREA ȘI SUSȚINEREA ECOTURISMULUI</p>	
	<p>PRODUS TURISTIC COMPETITIV LA NIVEL NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL</p>	<p>RIDICAREA CAPACITĂȚILOR ȘI SERVICIILOR TURISTICE LOCALE LA STANDARDELE EUROPENE</p>
	<p>PROMOVAREA TURISTICĂ PRINTR-UN CONCEPT INTEGRAT "ȚINUTUL BUCOVINEI/ȚARA DORNELOR"</p>	

PROIECTE

Reabilitarea instalațiilor de alimentare cu apă minerală de la surse, la bazele de tratament ale hotelurilor

Modernizarea bazelor de tratament la unele structuri turistice (Sind Rom, Intus ș.a.) la cerințele turismului european

Refacerea studiilor hidro-balneologice a surselor pentru extinderea posibilităților de valorificare terapeutică a acestora

Reabilitarea structurilor de primire turistică pentru îmbunătățirea condițiilor de cazare și de servire a mesei

Reabilitarea fostelor *Vile ale Sindicatului* de pe strada Mihai Eminescu, Tudor Vladimirescu și Parcului și transformarea lor în unități hoteliere

Înființarea în teritoriu a unei rețele/asociații de hoteluri și restaurante

Creșterea numărului de unități de cazare ce oferă servicii de wellness și spa

Dezvoltarea ofertei turistice prin crearea de cure specializate pentru anumite segmente de turiști

Modernizarea rețelelor de captare și/sau transport a izvoarelor cu potențial terapeutic

Dezvoltarea unei rețele de izvoare cu apă minerală interconectate prin trasee pietonale

Elaborarea Planului Urbanistic Zonal și a Regulamentului Local de Urbanism aferent acestuia, pentru zona istorică din centrul municipiului Vatra Dornei

Restaurarea clădirilor cu valoare arhitecturală din zona istorică a centrului municipiului Vatra Dornei

Restaurarea clădirii Cazinoului Vatra Dornei

Restaurarea clădirii Templului Evreiesc

Reabilitarea clădirii Primăriei Municipiului Vatra Dornei și a Muzeului Etnografic

Reabilitarea și modernizarea clădirii str. Mihai Eminescu nr.15

Reabilitarea și modernizarea clădirii Bibliotecii G.T. Kirileanu

Reabilitarea și modernizarea clădirii Muzeului de Științe Naturii și Cinegetică

Restaurarea caselor tradiționale în vederea promovării turistice

Dezvoltarea și publicarea unor materiale de promovare a patrimoniului cultural

Fructificarea parteneriatelor internaționale (orașe înfrățite, parteneriate instituționale) pentru promovarea culturii locale în străinătate

Organizarea evenimentelor culturale: "Țara Dornelor - tradiții culturale", "Etnografie și folclor"

Crearea unei rețele/baze de date pentru a facilita accesul la serviciile de cultura

Elaborarea unui studiu pentru identificarea sporturilor și activităților de agrement fezabile pentru municipiul Vatra Dornei și zonele limitrofe

Realizarea infrastructurii necesare extinderii traseelor montane pentru bicicliști

Construirea unui patinoar artificial

Modernizarea infrastructurii sportive și de agrement în taberele de copii pentru creșterea numărului de participanți

Modernizarea pârtiei de schi Telescaun și interconectarea cu celelalte pârtii de schi din municipiul Vatra Dornei

Crearea unui spațiu de agrement și loisir în stațiunea balneo-climaterică Vatra Dornei

Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii necesare practicării sporturilor extreme

Dezvoltarea unei zone tip "aquaparc" în vederea diversificării ofertei turistice

Dezvoltarea de parteneriate între autoritățile publice locale, societatea civilă și mediul de afaceri pentru dezvoltarea zonelor de agrement

Dezvoltarea unui program de încurajare a ecoturismului și a turismului familial

Implementarea unor cursuri de formare și specializare pentru agricultură ecologică și agroturism

Amenajarea peisagistică și extinderea spațiilor de recreere și odihnă a parcurilor existente

Reabilitarea căilor de acces, consolidarea zonelor cu risc la alunecări de teren și refacerea peisajului din jurul zonelor de importanță istorică sau a monumentelor

Proiect integrat privind reabilitarea și accesibilitatea parcurilor și spațiilor verzi din municipiul Vatra Dornei: Parcul Municipal Vatra Dornei, Parc Runc, Lunca Dornelor

Stimularea și promovarea evenimentelor sportive organizate în teritoriu

Dezvoltarea și implementarea unor programe ale PPA pentru susținerea afacerilor turistice de subzistență

Dezvoltarea turismului tematic și colaborării parteneriale

Îmbunătățirea standardelor serviciilor hoteliere și a altor servicii similare (turistice)

Organizarea unor sesiuni periodice de specializare și perfecționare pentru personalul din sectorul de activitate turistic

Realizarea unui studiu de marketing privind manifestările expoziționale

Realizarea de materiale de promovare a produselor turistice din cadrul arealului Țara Dornelor: ghid turistic bilingv, filme de promovare

Promovarea produsului turistic prin intermediul mass-media, a internetului și târgurilor de turism

Promovarea turismului prin intermediul organizării unor evenimente (Zilele Dornei, Serbările Zapezii, Festivalul Cetinii și Festivalul Ouălelor Încondeiate)

Realizarea unei imagini unitare a teritoriului prin implementarea conceptului integrat de promovare a ofertei turistice

Realizarea unei platforme informatice pentru colectarea, procesarea și depozitarea informațiilor și datelor despre activitățile turistice din oraș și teritoriu

Elaborarea unui ghid de certificare și promovarea criteriilor și modalităților de identificare cu Brandul "Ținutul Bucovinei/Țara Dornelor"

OBIECTIV SECTORIAL	SUB-OBIECTIV	MĂSURI
<div data-bbox="71 846 486 1169" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">MEDIU URBAN SUSTENABIL</p> <p>Municipiu “durabil” și competitiv, cu o infrastructură rutieră și tehnico-edilitară corespunzătoare normelor dezvoltării durabile, servicii publice de calitate, locuire confortabilă și un grad sporit de calitate a vieții.</p> </div>	<div data-bbox="547 170 906 304" style="background-color: #1a3d54; color: white; padding: 5px; text-align: center;"> MUNICIPIU INTERCONECTAT PRINTR-O INFRASTRUCTURĂ ADECVATĂ DEZVOLTĂRII DURABILE </div>	<div data-bbox="1007 170 1469 241" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ASIGURAREA UNUI GRAD DE MOBILITATE ȘI ACCESIBILITATE RIDICAT </div> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <div data-bbox="1007 405 1469 510" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> REABILITAREA/EXTINDEREA INFRASTRUCTURII EDILITARE CONFORM CONCEPTELOR INTEGRATE </div>
	<div data-bbox="547 640 906 734" style="background-color: #1a3d54; color: white; padding: 5px; text-align: center;"> LOCUIRE SUSTENABILĂ ÎNTR-UN MUNICIPIU CU UN GRAD SPORIT DE CALITATE A VIEȚII </div>	<div data-bbox="1007 640 1469 734" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ÎMBUNĂTĂȚIREA MEDIULUI URBAN PRIN ARMONIZAREA CADRULUI DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ A MUNICIPIULUI </div> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <div data-bbox="1007 913 1469 1019" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE ȘI PROMOVAREA ENERGIILOR ALTERNATIVE </div>
	<div data-bbox="547 1187 906 1281" style="background-color: #1a3d54; color: white; padding: 5px; text-align: center;"> SISTEM SOCIAL ȘI DE SĂNĂTATE INOVATIV ȘI ADECVAT NEVOILOR COMUNITĂȚII LOCALE </div>	<div data-bbox="1007 1187 1469 1249" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ÎMBUNĂTĂȚIREA ȘI EXTINDEREA SERVICIILOR SOCIALE ȘI DE SĂNĂTATE </div> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <div data-bbox="1007 1384 1469 1512" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> CONFIGURAREA INFRASTRUCTURII MUNICIPALE PENTRU IMPLEMENTAREA UNUI SISTEM INTEGRAT SOCIAL ȘI DE SĂNĂTATE </div>
	<div data-bbox="547 1603 906 1697" style="background-color: #1a3d54; color: white; padding: 5px; text-align: center;"> SISTEM EDUCAȚIONAL ORIENTAT SPRE EXCELENȚĂ ȘI FORMARE PROFESIONALĂ </div>	<div data-bbox="1007 1603 1469 1666" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> MODERNIZAREA ȘI EXTINDEREA INFRASTRUCTURII ȘCOLARE </div> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <div data-bbox="1007 1823 1469 1944" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> DEZVOLTAREA PROGRAMELOR DE EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ ÎN VEDEREA DOBÂNDIRII COMPETENȚELOR SPECIFICE </div> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <div data-bbox="1007 1980 1469 2101" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> CREȘTEREA EFICIENȚEI SISTEMULUI EDUCAȚIONAL PRIN PROMOVAREA DEZVOLTĂRII PROFESIONALE ȘI SCHIMBULUI DE EXPERIENȚĂ </div>

PROIECTE

Reabilitare și modernizare infrastructură rutieră în stațiunea balneo-climaterică Vatra Dornei

Construcția variantei de ocolire pentru devierea tranzitului auto și traficului greu din municipiul Vatra Dornei

Realizarea de spații de parcare colective și reabilitarea celor existente

Amenajarea de poduri și podețe, precum și reabilitarea celor existente

Reabilitarea și modernizarea gărilor CFR în vederea îmbunătățirii imaginii urbane și diversificare serviciilor

Realizarea unei rețele pietonale continue și accesibilă pe tot parcursul anului (trotoare, alei pietonale, pasarele pietonale)

Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată

Reabilitarea Stației de tratare a apei și extinderea rețelei de alimentare cu apă potabilă

Modernizarea și extinderea capacităților de producție a energiei termice din biomasă

Reabilitarea și extinderea sistemului de iluminat public în municipiul Vatra Dornei

Actualizarea Planului Urbanistic General al municipiului Vatra Dornei

Crearea/reabilitarea/modernizarea spațiilor publice urbane (alei, zone verzi, zone pietonale, piețe, locuri de joacă, parcuri, etc.)

Construcția/reabilitarea/modernizarea/achiziția clădirilor pentru a găzdui diferite activități comunitare, culturale, sociale, educaționale

Construirea de locuințe pentru tineri

Reabilitarea fațadelor clădirilor publice situate pe străzile principale și în zonele cu impact economic

Promovarea participării locuitorilor în cadrul procesului de regenerare urbană prin constituirea unor mecanisme de informare și consultare publică

Reconversia zonelor industriale defuncte din municipiul Vatra Dornei

Creșterea eficienței energetice a blocurilor din municipiul Vatra Dornei

Reabilitarea termică a clădirilor de interes public din municipiul Vatra Dornei

Reducerea consumurilor specifice de energie prin utilizarea unor sisteme de iluminat cu consum redus de energie pentru clădiri publice

Valorificarea energiilor regenerabile, prin dotarea clădirilor de interes public cu instalații de producere a energiei din surse regenerabile

Promovarea producției și distribuției energiei obținută din surse regenerabile

Modernizarea și dotarea Spitalului municipal Vatra Dornei

Crearea de unități mobile de furnizare de servicii pentru îngrijirea medicală la domiciliu

Înființarea unui Centru pentru ocrotire temporară de tip familial

Crearea unui Centru de consiliere familială și în problematica minorului

Înființarea unui Centru de consiliere, recuperare, terapie ocupațională și integrare socială

Creșterea capacității administrației publice locale și ONG-urilor locale de a furniza servicii sociale

Implementarea unei rețele digitale pentru corelarea, în sistem piramidal, a tuturor elementelor din sistemul de sănătate și social

Înființarea unui centru social multifuncțional de zi, pentru diverse grupuri vulnerabile cu facilități culturale și cabinete medicale

Elaborarea unui studiu în vederea evaluării situației sociale actuale a locuitorilor municipiului Vatra Dornei

Finalizarea construirii Grădiniței cu program prelungit Nr.2, str. Chilia

Finalizarea construirii Grădiniței cu program prelungit Nr.4, str. Gladiolelor

Reabilitarea infrastructurii educaționale: Școala Generală Nr.1 și Școala Generală Nr.2

Reabilitarea sălilor de sport din cadrul școlilor

Promovarea inovării și a TIC în educație, pentru a facilita învățarea și transformarea școlilor tradiționale în centre de educație digitală

Implementarea unui program de educație generală și instruire vocațională și cursuri specializate orientate către copii/tineri din grupurile aflate în situații de risc, excludere socială, în special cei de etnie romă și cei cu handicap

Înființarea unui Grup Consultativ în parteneriat cu mediul privat și societăți de formare/instruire pentru realizarea unei strategii de creștere a gradului de instruire și educație a tinerilor, în condițiile programelor educaționale și oportunităților de angajare pe piața forței de muncă

Stabilirea contactelor interstiționale și crearea unor parteneriate internaționale prin programe de schimb și de mobilitate în domeniul educației

Program de instruire a învățătorilor, profesorilor, instructorilor, inspectorilor locali din educație și pedagogilor, în vederea îmbunătățirii abilităților profesionale și de instruire cu noi metode, prin programe de schimb de experiență și vizite de studiu atât la nivel național cât și internațional

Facilitarea schimbului de experiență între școlile locale și filialele universitare și alte instituții educaționale din Europa

OBIECTIV SECTORIAL	SUB-OBIECTIV	MĂSURI	
<div data-bbox="71 510 486 835" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">SISTEM ECONOMIC INTELIGENT ȘI INOVATIV</p> <p>Municipiu “productiv” relansat economic în condiții de echilibru între activitățile economice și artizanale, protejarea siturilor naturale, agricole, forestiere și habitat.</p> </div>	<div data-bbox="547 170 906 255" style="background-color: #1a3d54; color: white; padding: 5px; text-align: center;"> INFRASTRUCTURĂ ECONOMICĂ INTELIGENTĂ ȘI INOVATIVĂ </div>	<div data-bbox="1007 170 1469 244" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">DEZVOLTAREA UNOR PLANURI DE SUSȚINERE A ECONOMIEI LOCALE</p> </div> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <div data-bbox="1007 394 1469 521" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII PENTRU AFACERI ȘI INTRODUCEREA UNOR SISTEME INTELIGENTE PENTRU MANAGEMENTUL INFORMAȚIEI</p> </div>	
	<div data-bbox="547 618 906 703" style="background-color: #1a3d54; color: white; padding: 5px; text-align: center;"> AVANTAJE SOCIO-ECONOMICE PRIN MENȚINEREA OCUPAȚIILOR TRADIȚIONALE </div>	<div data-bbox="1007 618 1469 745" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">CREAREA OPORTUNITĂȚILOR DE PREGĂTIRE/SPECIALIZARE PENTRU PERSONALUL ATRAS ÎN DIFERITE ACTIVITĂȚI DE ECONOMIE SOCIALĂ</p> </div> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <div data-bbox="1007 797 1469 925" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">REANIMAREA ȘI SUSȚINEREA ÎNTREPRINDERILOR DE ARTIZANAT ȘI A CELOR PRODUCĂTOARE DE BUNURI TRADIȚIONALE LOCALE</p> </div>	
	<div data-bbox="547 972 906 1088" style="background-color: #1a3d54; color: white; padding: 5px; text-align: center;"> PRODUCTIVITATE ȘI COMPETIVITATE TERITORIALĂ BAZATĂ PE UN CONCEPT INTEGRAT ÎN SECTORUL PRIMAR </div>	<div data-bbox="1007 972 1469 1059" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">CONECTAREA ZONELOR DE PRODUCȚIE, DEPOZITARE ȘI PROCESARE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA PRODUCȚIEI LOCALE</p> </div> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <div data-bbox="1007 1193 1469 1261" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">ÎNCURAJAREA SPIRITULUI ANTREPRENORIAL ÎN RÂNDUL TINERILOR</p> </div>	
	<div data-bbox="71 1603 486 1888" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ EFICIENTĂ</p> <p>Adiminstrație publică locală modernizată și orientată către cooperarea antreprenorială, colaborarea cu mediul privat și cetățeni în procesul decizional.</p> </div>	<div data-bbox="547 1402 906 1518" style="background-color: #1a3d54; color: white; padding: 5px; text-align: center;"> GUVERNANȚĂ LOCALĂ CU O CULTURĂ A PARTENERIATELOR ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTELOR COMUNE INTEGRATE </div>	<div data-bbox="1007 1402 1469 1489" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">INIȚIEREA ȘI FACILIATREA FORMĂRII PARTENERIATELOR STRATEGICE LOCALE ȘI INTERNAȚIONALE</p> </div> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <div data-bbox="1007 1581 1469 1709" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">COORDONAREA EFORTURILOR DINTRE ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ȘI PARTENERI, ÎN VEDEREA CREȘTERII EFICIENȚEI INVESTIȚIILOR PROPUSE</p> </div> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <div data-bbox="1007 1783 1469 1899" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">DEZVOLTAREA UNOR POLITICI INTEGRATE ȘI PE TERMEN LUNG PENTRU ASIGURAREA UNUI MANAGEMENT COERENT ȘI UNITAR AL RESURSEI UMANE</p> </div>
		<div data-bbox="547 2007 906 2101" style="background-color: #1a3d54; color: white; padding: 5px; text-align: center;"> CADRU ADMINISTRATIV CORELAT CU NOILE CONCEPTE DE DEZVOLTARE </div>	<div data-bbox="1007 2007 1469 2101" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR ADMINISTRATIVE ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII TIC</p> </div>

PROIECTE

Înființarea unui Birou Unic cu scopul de a simplifica procedurile administrative pentru IMM-uri

Realizarea și publicarea unei broșuri despre posibilitățile și condițiile accesării, de către IMM-urile locale, a unui credit sau fonduri structurale

Înființarea unui Centru de promovare și consultanță pentru IMM-uri

Organizarea atelierelor de lucru periodice pe tema evoluției domeniilor specifice economiei locale cu participarea grupurilor locale de interes și a instituțiilor interesate naționale și internaționale

Construirea unei fabrici pentru valorificarea fructelor de pădure

Program de încurajare a dezvoltării serviciilor TIC pentru susținerea unui mediu economic inteligent

Crearea unei platforme informatice sub forma unui portal pentru înființarea unui Birou de consiliere și formare în afaceri

Înființarea unor mecanisme inovatoare pentru finanțarea proiectelor integrate în agricultură și turism (inclusiv activități ale sectoarelor economice legate de domeniul turistic)

Înființarea unui Centru de pregătire profesională, în parteneriat cu firme de formare profesională și mediul privat

Organizarea unor cursuri pentru pregătirea viitorilor posibili lucrători în întreprinderile de artizanat

Efectuarea unui studiu privind oferta forței de muncă și organizarea cursurilor de specializare pentru persoanele active în teritoriu, în special în turism și servicii conexe

Campanii de promovare a finanțărilor nerambursabile pentru înființarea și dezvoltarea afacerilor de familie

Crearea unor programe pentru susținerea dezvoltării microîntreprinderilor și a artizanatului, pentru susținerea economiei, valorilor și tradițiilor locale

Înființarea unui incubator de afaceri pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii, în vederea realizării produselor tradiționale locale

Realizarea unui studiu privind amenajarea de spații de colectare, transport, depozitare și distribuție a produselor locale

Întocmirea documentațiilor necesare identificării spațiilor favorabile din teritoriu pentru implementarea unor proiecte integrate în agricultură (furnizare, producție, procesare, comerț, promovare, standardizare etc.)

Înființarea unor centre de colectare și păstrare plante medicinale și fructe de pădure

Construirea unei piețe agroalimentare

Acordarea de orientare permanentă în domeniul antreprenorial și al ocupării pe cont propriu pentru tineri, inclusiv prin cursuri de antreprenariat, promovarea cazurilor de succes de antreprenariat din municipiu/teritoriu

Campanii de promovare a finanțărilor nerambursabile pentru înființarea și dezvoltarea afacerilor tinerilor întreprinzători

Implementarea unui program de premiere și promovare a celor mai bune inițiative antreprenoriale în rândul tinerilor

Program de monitorizare periodică/evaluare periodică a calității în implementarea planurilor strategice și a proiectelor

Program de cooperare/parteneriate între membrii Pactului Teritorial și parteneri din zona transfrontalieră

Proiect privind parteneriatele comunitare în vederea identificării unor soluții posibile de dezvoltare urbană integrată

Informatizarea datelor de gestionare a procedurilor de lucru ale administrației publice locale și a comisiilor/grupurilor/parteneriatelor în care autoritatea este membru

Dezvoltarea unui Plan de Acțiuni Comun între Partenerii Publici, mediul privat și societăți comerciale din sectorul turistic și servicii conexe, persoane fizice/asociații și instituții naționale/străine care operează în sectoarele prioritare din domeniul turismului

Calificarea resurselor umane la nivelul autorităților locale pentru a spori calitatea serviciilor și interacțiunilor cu mediul de afaceri

Implementarea unui mecanism de management performant, începând de la recrutare, evaluare, promovare, motivare și remunerare, până la dezvoltare profesională și dobândirea de noi competențe

Elaborarea planului de dezvoltare a resursei umane din direcțiile de specialitate ale primăriei, serviciile publice externalizate și persoanele voluntare atrase în activitățile/serviciile publice

Elaborarea sistemului de management pentru comunicare, flux permanent și schimb de informații dintre instituțiile publice

Dezvoltarea Sistemului Administrativ de Management al Informației în vederea îmbunătățirii comunicării dintre primărie și comunitatea locală

Extinderea și modernizarea infrastructurii TIC în municipiul Vatra Dornei

SURSE DE FINANȚARE

TURISM COMPETITIV

Stațiune turistică balneo-climaterică cu un important patrimoniu istoric construit, o abordare medicalizată și infrastructură atractivă pentru activitățile sportive, oferind servicii calificate și diversificate pe tot parcursul anului, într-un cadru montan nepoluat.

SUB-OBIECTIV: STAȚIUNE TURISTICĂ BALNEO - CLIMATERICĂ

Măsura:

DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SPECIFICE TURISMULUI BALNEAR

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Reabilitarea instalațiilor de alimentare cu apă minerală de la surse, la bazele de tratament ale hotelurilor	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului</i> Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri (proprietari ai structurilor turistice)
Modernizarea bazelor de tratament la unele structuri turistice (Sind Rom, Intus ș.a.) la cerințele turismului european	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii</i> Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri (proprietari ai structurilor turistice)
Refacerea studiilor hidro-balneologice a surselor pentru extinderea posibilităților de valorificare terapeutică a acestora	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului</i> Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei

Măsura:

MODERNIZAREA STRUCTURILOR DE CAZARE TURISTICĂ

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Reabilitarea structurilor de primire turistică pentru îmbunătățirea condițiilor de cazare și de servire a mesei	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii</i>	Mediul de afaceri (proprietari ai structurilor turistice)
Reabilitarea fostelor Vile ale Sindicatului de pe strada Mihai Eminescu, Tudor Vladimirescu și Parcului și transformarea lor în unități hoteliere	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii</i> Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri (proprietari ai structurilor turistice) Uniunea Generală a Sindicatelor din România
Înființarea în teritoriu a unei rețele/asociații de hoteluri și restaurante	Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri (proprietari ai structurilor turistice)

Măsura:**IMPLIMENTAREA FIZICĂ A CONCEPTULUI “WELLNESS”**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	RESPONSABILI
Creșterea numărului de unități de cazare ce oferă servicii de wellness și spa	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii</i> Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri (proprietari ai structurilor turistice)
Dezvoltarea ofertei turistice prin crearea de cure specializate pentru anumite segmente de turiști	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii</i> Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri (proprietari ai structurilor turistice)
Modernizarea rețelelor de captare și/sau transport a izvoarelor cu potențial terapeutic	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului</i> Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Dezvoltarea unei rețele de izvoare cu apă minerală interconectate prin trasee pietonale	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului</i> Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei

SUB-OBIECTIV: STAȚIUNE TURISTICĂ CU UN PATRIMONIU CULTURAL ȘI ARHITECTURAL DE CALITATE**Măsura:****RESTAURAREA OBIECTIVELOR DE PATRIMONIU ȘI INFRASTRUCTURII CULTURALE**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	RESPONSABILI
Elaborarea Planului Urbanistic Zonal și a Regulamentului Local de Urbanism aferent acestuia, pentru zona istorică din centrul municipiului Vatra Dornei	Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Restaurarea clădirilor cu valoare arhitecturală din zona istorică a centrului municipiului Vatra Dornei	Buget local Alte surse de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri Proprietarii clădirilor
Restaurarea clădirii Cazinoului Vatra Dornei	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 5.1 - Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural</i>	Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei UAT Municipiul Vatra Dornei
Restaurarea clădirii Templului Evreiesc	Programul Operațional Regional 2014 - 2020	Federația Comunităților Evreiești din România

	<i>Axa prioritară 5.1 - Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei
Reabilitarea clădirii Primăriei municipiului Vatra Dornei și a Muzeului Etnografic	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 5.1 - Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural</i> Bugetul local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Reabilitarea și modernizarea clădirii str. Mihai Eminescu nr.15	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei
Reabilitarea și modernizarea clădirii Bibliotecii G.T. Kirileanu	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei
Reabilitarea și modernizarea clădirii Muzeului de Științele Naturii și Cinegetică	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei

Măsura:**DIVERSIFICAREA ȘI PROMOVAREA ACTIVITĂȚILOR CULTURAL-ARTISTICE ȘI REINTRODUCEREA EVENIMENTELOR TRADIȚIONALE, ISTORICE ȘI CULTURALE**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Restaurarea caselor tradiționale în vederea promovării turistice	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii</i> Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri Proprietari ale caselor tradiționale
Dezvoltarea și publicarea unor materiale de promovare a patrimoniului cultural	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Asociații culturale și ONG-uri
Fructificarea parteneriatelor internaționale (orașe înfrățite, parteneriate instituționale) pentru promovarea culturii locale în străinătate	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Asociații culturale și ONG-uri
Organizarea evenimentelor culturale: “Țara Dornelor - tradiții culturale”, “Etnografie și folclor”	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Asociații culturale și ONG-uri
Crearea unei rețele/baze de date pentru a facilita accesul la serviciile de cultură	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Asociații culturale și ONG-uri

SUB-OBIECTIV: DESTINAȚIE TURISTICĂ PENTRU UN TURISM POLIVALENT**Măsura:****EXTINDEREA ȘI ÎMBUNĂȚĂȚIREA INFRASTRUCTURII SPORTIVE ȘI DE AGREMENT**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Elaborarea unui studiu pentru identificarea sporturilor și activităților de agrement fezabile pentru municipiul Vatra Dornei și zonele limitrofe	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Asociații și ONG-uri sportive
Realizarea infrastructurii necesare extinderii traseelor montane pentru bicicliști	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului</i> Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei Asociații și ONG-uri sportive
Construirea unui patinoar artificial	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei
Modernizarea pârtiei de schi Telescaun și interconectarea cu celelate pârtii de schi din municipiul Vatra Dornei	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii</i> <i>Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului</i> Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Crearea unui spațiu de agrement și loisir în stațiunea balneo-climaterică Vatra Dornei	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei
Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii necesare practicării sporturilor extreme	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei
Dezvoltarea unei zone tip “aquaparc” în vederea diversificării ofertei turistice	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Dezvoltarea de parteneriate între autoritățile publice locale, societatea civilă și mediul de afaceri pentru dezvoltarea zonelor de agrement	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri Societatea civilă

Măsura:**PROMOVAREA ȘI SUSȚINEREA ECOTURISMULUI**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Dezvoltarea unui program de încurajare a ecoturismului și a turismului familial	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Implementarea unor cursuri de formare și specializare pentru agricultură ecologică și agroturism	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Amenajarea peisajistică și extinderea spațiilor de recreere și odihnă a parcurilor existente	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 5.2 - Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban</i> <i>Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului</i> Bugetul local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Reabilitarea căilor de acces, consolidarea zonelor cu risc la alunecări de teren și refacerea peisajului din jurul zonelor de importanță istorică sau a monumentelor	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 5.2 - Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban</i> Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei
Proiect integrat privind reabilitarea și accesibilitatea parcurilor și spațiilor verzi din municipiul Vatra Dornei: Parcul Municipal Vatra Dornei, Parc Runc, Lunca Dornelor	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 5.2 - Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban</i> <i>Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului</i> Bugetul local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Stimularea și promovarea evenimentelor sportive organizate în teritoriu	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Asociații și ONG-uri sportive

SUB-OBIECTIV: PRODUS TURISTIC COMPETITIV LA NIVEL NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL**Măsura:****RIDICAREA CAPACITĂȚILOR ȘI SERVICIILOR TURISTICE LOCALE LA STANDARDELE EUROPENE**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Dezvoltarea și implementarea unor programe ale PPA pentru susținerea afacerilor turistice de subzistență	Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri
Dezvoltarea turismului tematic și colaborării parteneriale	Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri Asociații și ONG-uri

Îmbunătățirea standardelor serviciilor hoteliere și a altor servicii similare (turistice)	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii</i> Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri (proprietari ai structurilor turistice)
Organizarea unor sesiuni periodice de specializare și perfecționare pentru personalul din sectorul de activitate turistic	Programul Operațional Capacitate Umană 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 3 - Locuri de muncă entru toți</i> <i>Axa prioritară 6 - Educație și competențe</i>	Mediul de afaceri Asociații și ONG-uri

Măsura:**PROMOVAREA TURISTICĂ PRINTR-UN CONCEPT INTEGRAT “ȚINUTUL BUCOVINEI/ȚARA DORNELOR”**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	RESPONSABILI
Realizarea unui studiu de marketing privind manifestările expoziționale	Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri Asociații și ONG-uri
Realizarea de materiale de promovarea a produselor turistice din cadrul arealului Țara Dornelor: ghid turistic bilingv, filme de promovare	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Asociații și ONG-uri
Promovarea produsului turistic prin intermediul mass-media, a internetului și târgurilor de turism	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Asociații și ONG-uri
Promovarea turismului prin intermediul organizării unor evenimente (Zilele Dornei, Serbările Zăpezii, Festivalul Cetinii și Festivalul Ouălelor Încondeiate)	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Asociații și ONG-uri
Realizarea unei imagini unitare a teritoriului prin implementarea conceptului integrat de promovare a ofertei turistice	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Mediul de afaceri Asociații și ONG-uri
Realizarea unei platforme informatice pentru colectarea, procesarea și depozitarea informațiilor și datelor despre activitățile turistice din oraș și teritoriu	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Centrul Național de Informare și Promovare Turistică

Elaborarea unui ghid de certificare și promovarea criteriilor și modalităților de identificare cu brandul “Ținutul Bucovinei/Țara Dornelor”	Bugetul local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Asociații și ONG-uri
---	---	---

MEDIU URBAN SUSTENABIL

Municipiul “durabil” și competitiv, cu o infrastructura rutieră și tehnico-edilitară corespunzătoare normelor dezvoltării durabile, servicii publice de calitate, locuire confortabilă și un grad sporit de calitate a vieții.

SUB-OBIECTIV: MUNICIPIU INTERCONECTAT PRINTR-O INFRASTRUCTURĂ ADECVATĂ DEZVOLTĂRII DURABILE

Măsura:

ASIGURAREA UNUI GRAD DE MOBILITATE ȘI ACCESIBILITATE RIDICAT

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Reabilitare și modernizare infrastructură rutieră în stațiunea balneo-climaterică Vatra Dornei	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului</i> Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Construcția variantei de ocolire pentru devierea tranzitului auto și traficului greu din municipiul Vatra Dornei	Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România (CNADNR) Consiliul Județean Suceava
Realizarea de spații de parcare colective și reabilitarea celor existente	Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei
Amenajarea de poduri și podețe, precum și reabilitarea celor existente	Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Administrația Națională "Apele Române"
Reabilitarea și modernizarea gărilor CFR în vederea îmbunătățirii imaginii urbane și diversificare serviciilor	Alte tipuri de finanțare	Căile Ferate Române (CFR)
Realizarea unei rețele pietonale continue și accesibilă pe tot parcursul anului (trotuare, alei pietonale, pasarele pietonale)	Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei

Măsura:**REABILITAREA/EXTINDEREA INFRASTRUCTURII EDILITARE CONFORM CONCEPTELOR INTEGRATE**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată	Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 3 - Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor</i> Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei Consiliul Județean Suceava ACET SA Suceava
Reabilitarea Stației de tratare a apei și extinderea rețelei de alimentare cu apă potabilă	Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 3 - Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor</i> Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei Consiliul Județean Suceava ACET SA Suceava
Modernizarea și extinderea capacităților de producție a energiei termice din biomasă	Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 6: Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon</i> Bugetul Local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Reabilitarea și extinderea sistemului de iluminat public în municipiul Vatra Dornei	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 3 - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei Furnizori de energie electrică

SUB-OBIECTIV: LOCUIRE SUSTENABILĂ ÎNTR-UN MUNICIPIU CU UN GRAD SPORIT DE CALITATE A VIEȚII**Măsura:****ÎMBUNĂȚĂȚIREA MEDIULUI URBAN PRIN ARMONIZAREA CADRULUI DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ A MUNICIPIULUI**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Actualizarea Planului Urbanistic General al municipiului Vatra Dornei	Bugetul local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Crearea/reabilitarea/modernizarea spațiilor publice urbane (alei, zone verzi, zone pietonale, piețe, locuri de joacă, parcuri, etc.)	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei

	Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local			
Construcția/reabilitarea/modernizarea/achiziția clădirilor pentru a găzdui diferite activități comunitare, culturale, sociale, educaționale	Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local	UAT	Municipiul	Vatra Dornei
Construirea de locuințe pentru tineri	Programul de construcții locuințe pentru tineri	UAT	Municipiul	Vatra Dornei
Reabilitarea fațadelor clădirilor publice situate pe străzile principale și în zonele cu impact economic	Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local	UAT	Municipiul	Vatra Dornei
Promovarea participării locuitorilor în cadrul procesului de regenerare urbană prin constituirea unor mecanisme de informare și consultare publică	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT	Municipiul	Vatra Dornei
Reconversia zonelor industriale dezafectate din municipiul Vatra Dornei	Alte tipuri de finanțare			Mediul de afaceri

Măsura:**CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE ȘI PROMOVAREA ENERGIILOR ALTERNATIVE**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI		
Ccreșterea eficienței energetice a blocurilor din municipiul Vatra Dornei	Programul Operațional Regional 2014 – 2020 <i>Axa prioritară 3 - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon</i>	UAT	Municipiul	Vatra Dornei Asociații de proprietari
Reabilitarea termică a clădirilor de interes public din municipiul Vatra Dornei	Programul Operațional Regional 2014 – 2020 <i>Axa prioritară 3 - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon</i>	UAT	Municipiul	Vatra Dornei
Reducerea consumurilor specifice de energie prin utilizarea unor sisteme de iluminat cu consum redus de energie pentru clădiri publice	Programul Operațional Regional 2014 – 2020 <i>Axa prioritară 3 - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon</i>	UAT	Municipiul	Vatra Dornei
Valorificarea energiilor regenerabile, prin dotarea clădirilor de interes public cu instalații de producere a energiei din surse regenerabile	Programul Operațional Regional 2014 – 2020 <i>Axa prioritară 3 - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon</i>	UAT	Municipiul	Vatra Dornei
Promovarea producției și distribuției energiei obținută din surse regenerabile	Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 – 2020 <i>Axa prioritară 6 - Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon</i> Bugetul Local	UAT	Municipiul	Vatra Dornei

SUB-OBIECTIV: SISTEM SOCIAL ȘI DE SĂNĂTATE INOVATIV ȘI ADECVAT NEVOILOR COMUNITĂȚII LOCALE**Măsura:****ÎMBUNĂTĂȚIREA ȘI EXTINDEREA SERVICIILOR SOCIALE ȘI DE SĂNĂTATE**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Modernizarea și dotarea Spitalului Municipal Vatra Dornei	Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Spitalul Municipal Vatra Dornei Consiliul Județean
Crearea de unități mobile de furnizare de servicii pentru îngrijirea medicală la domiciliu	Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei
Înființarea unui Centru pentru ocrotire temporară de tip familial	Programul Operațional Regional 2014 – 2020 <i>Axa prioritară 8 - Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei
Crearea unui Centru de consiliere familială și în problematica minorului	Programul Operațional Regional 2014 – 2020 <i>Axa prioritară 8 - Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei
Înființarea unui Centru de consiliere, recuperare, terapie ocupațională și integrare socială	Programul Operațional Regional 2014 – 2020 <i>Axa prioritară 8 - Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei

Măsura:**CONFIGURAREA INFRASTRUCTURII MUNICIPALE PENTRU IMPLEMENTAREA UNUI SISTEM INTEGRAT SOCIAL ȘI DE SĂNĂTATE**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Creșterea capacității administrației publice locale și ONG-urilor locale de a furniza servicii sociale	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Asociații și ONG-uri
Implementarea unei rețele digitale pentru corelarea, în sistem piramidal, a tuturor elementelor din sistemul de sănătate și social	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Asociații și ONG-uri
Înființarea unui centru social multifuncțional de zi, pentru diverse grupuri vulnerabile cu facilități culturale și cabinete medicale	Programul Operațional Regional 2014 – 2020 <i>Axa prioritară 8 - Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei
Elaborarea unui studiu în vederea evaluării situației sociale actuale a locuitorilor municipiului Vatra Dornei	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Asociații și ONG-uri

SUB-OBIECTIV: SISTEM SOCIAL ȘI DE SĂNĂTATE INOVATIV ȘI ADECVAT NEVOILOR COMUNITĂȚII LOCALE**Măsura:****SISTEM EDUCAȚIONAL ORIENTAT SPRE EXCELENȚĂ ȘI FORMARE PROFESIONALĂ**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Finalizarea construirii Grădiniței cu program prelungit Nr.2, str. Chilia	Programul Operațional Regional 2014-2020 <i>Axa prioritară 10 - Îmbunătățirea infrastructurii educaționale</i> Programul Național de Dezvoltare Locală	UAT Municipiul Vatra Dornei
Finalizarea construirii Grădiniței cu program prelungit Nr.4, str. Gladiolilor	Programul Operațional Regional 2014-2020 <i>Axa prioritară 10 - Îmbunătățirea infrastructurii educaționale</i> Programul Național de Dezvoltare Locală	UAT Municipiul Vatra Dornei
Reabilitarea infrastructurii educaționale: Școala Generală Nr.1 și Școala Generală Nr.2	Programul Operațional Regional 2014-2020 <i>Axa prioritară 10 - Îmbunătățirea infrastructurii educaționale</i> Programul Național de Dezvoltare Locală	UAT Municipiul Vatra Dornei Inspectoratul Școlar Județean Suceava
Reabilitarea sălilor de sport din cadrul școlilor	Programul Național de Dezvoltare Locală Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei Inspectoratul Școlar Județean Suceava
Promovarea inovării și a TIC în educație, pentru a facilita învățarea și transformarea școlilor tradiționale în centre de educație digitală	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Inspectoratul Școlar Județean Suceava

Măsura:**DEZVOLTAREA PROGRAMELOR DE EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ ÎN VEDEREA DOBÂNDIRII COMPETENȚELOR SPECIFICE**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Implementarea unui program de educație generală și instruire vocațională și cursuri specializate orientate către copii/tineri din grupurile aflate în situații de risc, excludere socială, în special cei de etnie romă și cei cu handicap	Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 4 - Incluziunea socială și combaterea sărăciei</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei Inspectoratul Școlar Județean Suceava
Înființarea unui Grup Consultativ în parteneriat cu mediul privat și societăți de formare/instruire pentru realizarea unei strategii de creștere a gradului de instruire și educație a tinerilor, în condițiile programelor educaționale și oportunităților de angajare pe piața forței de muncă	Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri Societăți de formare/instruire

Măsura:**CREȘTEREA EFICIENȚEI SISTEMULUI EDUCAȚIONAL PRIN PROMOVAREA DEZVOLTĂRII PROFESIONALE ȘI SCHIMBULUI DE EXPERIENȚĂ**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Stabilirea contactelor interstiționale și crearea unor parteneriate internaționale prin programe de schimb și de mobilitate în domeniul educației	Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 6 - Educație și competențe</i> Programul Erasmus pentru Toți	UAT Municipiul Vatra Dornei Inspectoratul Școlar Județean Suceava
Program de instruire a învățătorilor, profesorilor, instructorilor, inspectorilor locali din educație și pedagogilor, în vederea îmbunătățirii abilităților profesionale și de instruire cu noi metode, prin programe de schimb de experiență și vizite de studiu atât la nivel național cât și internațional	Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 6 - Educație și competențe</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei Inspectoratul Școlar Județean Suceava
Facilitarea schimbului de experiență între școlile locale și filialele universitare și alte instituții educaționale din Europa	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Inspectoratul Școlar Județean Suceava

SISTEM ECONOMIC INTELIGENT ȘI INOVATIV

Municipiu “productiv” relansat economic în condiții de echilibru între activitățile economice și artisanale, protejarea siturilor naturale, agricole, forestiere și habitat.

SUB-OBIECTIV: INFRASTRUCTURĂ ECONOMICĂ INTELIGENTĂ ȘI INOVATIVĂ**Măsura:****DEZVOLTAREA UNOR PLANURI DE SUSȚINERE A ECONOMIEI LOCALE**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Înființarea unui Birou Unic cu scopul de a simplifica procedurile administrative pentru IMM-uri	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Realizarea și publicarea unei broșuri despre posibilitățile și condițiile accesării, ce către IMM-urile locale, a unui credit sau fonduri structurale	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Înființarea unui Centru de promovare și consultanță pentru IMM-uri	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Organizarea atelierelor de lucru periodice pe tema evoluției domeniilor specifice economiei locale cu participarea grupurilor locale de interes și a instituțiilor interesate naționale și internaționale	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri

Măsura:**DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII PENTRU AFACERI ȘI INTRODUCEREA UNOR SISTEME INTELIGENTE PENTRU MANAGEMENTUL INFORMAȚIEI**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Construirea unei fabrici pentru valorificarea fructelor de pădure	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii</i> Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri
Program de încurajare a dezvoltării serviciilor TIC pentru susținerea unui mediu economic inteligent	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Crearea unei platforme informatice sub forma unui portal pentru înființarea unui Birou de consiliere și formare în afaceri	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Înființarea unor mecanisme inovatoare pentru finanțarea proiectelor integrate în agricultură și turism (inclusiv activități ale sectoarelor economice legate de domeniul turistic)	Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 1 - Administrație publică și sistem judiciar eficiente</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri

SUB-OBIECTIV: AVANTAJE SOCIO-ECONOMICE PRIN MENȚINEREA OCUPAȚIILOR TRADIȚIONALE**Măsura:****CREAREA OPORTUNITĂȚILOR DE PREGĂTIRE/SPECIALIZARE PENTRU PERSONALUL ATRAS ÎN DIFERITE ACTIVITĂȚI DE ECONOMIE SOCIALĂ**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Înființarea unui Centru de pregătire profesională, în parteneriat cu firme de formare profesională și mediul privat	Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 6 - Educație și competențe</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Organizarea unor cursuri pentru pregătirea viitorilor posibili lucrători în întreprinderile de artizanat	Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 6 - Educație și competențe</i>	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Efectuarea unui studiu privind oferta forței de muncă și organizarea cursurilor de specializare pentru persoanele active în teritoriu, în special în turism și servicii conexe	Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 6 - Educație și competențe</i> Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri

Măsura:**REANIMAREA ȘI SUSȚINEREA ÎNTREPRINDERILOR DE ARTIZANAT ȘI A CELOR PRODUCĂTOARE DE BUNURI TRADIȚIONALE LOCALE**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Campanii de promovare a finanțărilor nerambursabile pentru înființarea și dezvoltarea afacerilor de familie	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Crearea unor programe pentru susținerea dezvoltării microîntreprinderilor și a artizanatului, pentru susținerea economiei, valorilor și tradițiilor locale	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Înființarea unui incubator de afaceri pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii, în vederea realizării produselor tradiționale locale	Programul Operațional Regional 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii</i> Alte tipuri de finanțare	Mediul de afaceri

SUB-OBIECTIV: PRODUCTIVITATE ȘI COMPETIVITATE TERITORIALĂ BAZATĂ PE UN CONCEPT INTEGRAT ÎN SECTORUL PRIMAR**Măsura:****CONECTAREA ZONELOR DE PRODUCȚIE, DEPOZITARE ȘI PROCESARE PENTRU ÎMBUNĂȚĂȘIREA PRODUCȚIEI LOCALE**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Realizarea unui studiu privind amenajarea de spații de colectare, transport, depozitare și distribuție a produselor locale	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Întocmirea documentațiilor necesare identificării spațiilor favorabile din teritoriu pentru implementarea unor proiecte integrate în agricultură (furnizare, producție, procesare, comerț, promovare, standardizare etc.)	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Înființarea unor centre de colectare și păstrare plante medicinale și fructe de pădure	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Construirea unei piețe agroalimentare	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri

Măsura:**ÎNCURAJAREA SPIRITULUI ANTREPRENORIAL ÎN RÂNDUL TINERILOR**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Acordarea de orientare permanentă în domeniul antreprenorial și al ocupării pe cont propriu pentru tineri, inclusiv prin cursuri de antreprenariat, promovarea cazurilor de succes de antreprenariat din	Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 3 - Locuri de muncă pentru toți</i> Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri

municipiu/teritoriu		
Campanii de promovare a finanțării nerambursabile pentru înființarea și dezvoltarea afacerilor tinerilor întreprinzători	Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020 <i>Axa Prioritară 3 - Locuri de muncă pentru toți</i> Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri
Implementarea unui program de premiere și promovare a celor mai bune inițiative antreprenoriale în rândul tinerilor	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri

CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ EFICIENTĂ

Administrație publică locală modernizată și orientată către cooperarea antreprenorială, colaborarea cu mediul privat și cetățeni în procesul decizional.

SUB-OBIECTIV: GUVERNANȚĂ LOCALĂ CU O CULTURĂ A PARTENERIATELOR ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTELOR COMUNE INTEGRATE

Măsura:

INIȚIEREA ȘI FACILITAREA FORMĂRII PARTENERIATELOR STRATEGICE LOCALE ȘI INTERNAȚIONALE

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Program de monitorizare periodică/evaluare periodică a calității în implementarea planurilor strategice și a proiectelor	Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 1 - Administrație publică și sistem judiciar eficiente</i> Bugetul local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Program de cooperare/parteneriate între membrii Pactului Teritorial și parteneri din zona transfrontalieră	Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 1 - Administrație publică și sistem judiciar eficiente</i> Bugetul local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Proiect privind parteneriatele comunitare în vederea indentificării unor soluții posibile de dezvoltare urbană integrată	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri Societatea civilă

Măsura:

COORDONAREA EFORTURILOR DINTRE ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ȘI PARTENERI, ÎN VEDEREA CREȘTERII EFICIENȚEI INVESTIȚIILOR PROPUSE

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Informatizarea datelor de gestionare a procedurilor de lucru ale administrație publice locale și a comisiilor/grupurilor/ parteneriatelor în care autoritatea este membru	Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 1 - Administrație publică și sistem judiciar eficiente</i> Bugetul local	UAT Municipiul Vatra Dornei

Dezvoltarea unui Plan de Acțiuni Comun între Partenerii Publici, mediul privat și societăți comerciale din sectorul turistic și servicii conexe, persoane fizice/asociații și instituții naționale/străine care operează în sectoarele prioritare din domeniul turismului	Buget local Alte tipuri de finanțare	UAT Municipiul Vatra Dornei Mediul de afaceri Societatea civilă Asociații și instituții
---	---	--

Măsura:**DEZVOLTAREA UNOR POLITICI INTEGRATE ȘI PE TERMEN LUNG PENTRU ASIGURAREA UNUI MANAGEMENT COERENT ȘI UNITAR AL RESURSEI UMANE**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Calificarea resurselor umane la nivelul autorităților locale pentru a spori calitatea serviciilor și interacțiunilor cu mediul de afaceri	Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 2 - Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente</i> Buget local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Implementarea unui mecanism de management performant, începând de la recrutare, evaluare, promovare, motivare și remunerare, până la dezvoltare profesională și dobândirea de noi competențe	Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 1 - Administrație publică și sistem judiciar eficiente</i> Bugetul local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Elaborarea planului de dezvoltare a resursei umane din direcțiile de specialitate ale primăriei, serviciile publice externalizate și persoanele voluntare atrase în activitățile/serviciile publice	Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 1 - Administrație publică și sistem judiciar eficiente</i> Bugetul local	UAT Municipiul Vatra Dornei

SUB-OBIECTIV: CADRU ADMINISTRATIV CORELAT CU NOILE CONCEPTE DE DEZVOLTARE**Măsura:****DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR ADMINISTRATIVE ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII TIC**

PROIECT	SURSE DE FINANȚARE	REASPONSABILI
Elaborarea sistemului de management pentru comunicare, flux permanent și schimb de informații dintre instituțiile publice	Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 1 - Administrație publică și sistem judiciar eficiente</i> Bugetul local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Dezvoltarea Sistemului Administrativ de Management al Informației în vederea îmbunătățirii comunicării dintre primărie și comunitatea locală	Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 1 - Administrație publică și sistem judiciar eficiente</i> Bugetul local	UAT Municipiul Vatra Dornei
Extinderea și modernizarea infrastructurii TIC în municipiul Vatra Dornei	Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 <i>Axa prioritară 1 - Administrație publică și sistem judiciar eficiente</i> Bugetul local	UAT Municipiul Vatra Dornei

SISTEMUL DE IMPLEMENTARE, MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Implementarea strategiei trebuie adaptată condițiilor generale ale administrației publice locale, naturii strategiei și cantității schimbării strategice implicate, abilităților, stilului și metodelor manageriale proprii.

În general, implementarea strategiei presupune:

- Dezvoltarea unor structuri organizatorice adecvate noii strategii, construirea unor competențe distincte, selectarea personalului pentru pozițiile cheie;
- Asigurarea bugetului și programelor necesare fiecărei subunități pentru a putea realiza partea ce îi revine din planul strategic, antrenarea și coordonarea eforturilor individuale pentru atingerea obiectivului strategic;
- Crearea angajamentului general și construirea culturii organizaționale: motivarea individuală și colectivă în vederea realizării strategiei; crearea unui mediu și a unei culturi organizaționale care să susțină aplicarea strategiei; promovarea orientării pe rezultate și a unui spirit de înaltă performanță; menținerea sistemului de recompense strict legat de realizarea obiectivelor și performanțelor;
- Instituirea sistemelor interne administrative de susținere a strategiei: stabilirea politicilor și procedurilor care să faciliteze aplicarea strategiei, instituirea modalităților optime de control care să mențină organizația pe traiectoria dorită;
- Stabilirea unui stil managerial adaptat pentru a putea realiza schimbările din organizație în vederea implementării noii strategii.

Executarea cu succes a strategiei depinde în mare măsură de o bună organizare internă, de competența personalului și profesionalismul managementului. Existența unei organizații capabile este o prioritate a implementării strategiei. Aceasta presupune trei aspecte:

- o structură organizatorică care să răspundă nevoilor strategiei
- crearea abilităților și competențelor distincte, asigurarea managementului necesar, a know-how-ului tehnic și a capacităților necesare strategiei
- selectarea personalului pentru pozițiile cheie.

În general, pentru a stabili o structură organizatorică care să se potrivească cel mai bine strategiei sunt urmate următoarele etape:

- stabilirea cu precizie a funcțiilor cheie și sarcinilor pentru executarea strategiei
- stabilirea relațiilor dintre activități și funcții

Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei au drept scop atât aprecierea gradului de realizare al activităților propuse de document, per ansamblu, cât și fundamentarea eventualelor revizuirii și modificări ale obiectivelor, țințelor, planurilor de măsuri și acțiuni. Pentru evaluarea rezultatelor și efectelor se folosesc o serie de criterii și de indicatori ce măsoară impactul strategiei. Setul de indicatori și de criterii de măsurare a impactului vor fi stabiliți în funcție de particularitățile teritoriului. Criteriile de măsurare a impactului vor fi: adecvarea, eficiența, și consecințele aplicării planului strategic.

Monitorizarea implementării strategiei va fi realizată în permanență de către Serviciul De dezvoltare Locală și Managementul Proiectelor al Primăriei Municipiului Vatra Dornei. Monitorizarea contribuie și la o îmbunătățire a coordonării proiectelor realizate la nivel local cu cele realizate la nivel județean și regional.

Evaluarea implementării strategiei se bazează pe compararea gradului de atingere a țințelor propuse inițial cu situația dezvoltării municipiului la diferite momente. Prin activitatea de evaluare se stabilește, în funcție de contextul socio-economic de la acel moment, valabilitatea a obiectivelor, în special a celor sectoriale. Se va face și o analiză a evoluției indicatorilor de evaluare și a stadiului la care aceștia se află în funcție de țințele aferente stabilite

pentru fiecare sector. Această evaluare va fi realizată de către departamentul care va realiza și activitatea de monitorizare.

Se recomandă ca, la perioade mai mari de timp (3-5 ani) sau în cazul unor schimbări socio-economice sau administrative majore să se efectueze o revizuire a documentului strategic.

În cadrul proceselor de monitorizare și evaluare se produce tranziția de la abordarea tradițională bazată pe control spre o abordare bazată pe colectarea de date și informații în scopul măsurării performanței. Scopul activităților de monitorizare și evaluare este de a utiliza date și informații relevante pentru a îmbunătăți procesul de implementare a unei politici sau, acolo unde e cazul, de a îmbunătăți politica publică. Activitățile de monitorizare și evaluare se deosebesc de activitățile tradiționale de control prin aceea că stabilesc trecerea de la controlul exclusiv al resurselor alocate (preponderent numeric) la raportarea și revizuirea bazată pe interpretarea rezultatelor și la creșterea responsabilității și a capacității manageriale a instituțiilor publice.

Indicatorii sunt instrumente analitice de bază pentru evaluarea unei anumite politici sau pentru compararea unor activități similare ale unor ministere diferite. Indicatorii pot fi definiți ca variabile cantitative sau calitative care furnizează mijloace simple și de încredere pentru măsurarea rezultatelor politicilor publice; pentru a reflecta o schimbare survenită în urma implementării politicii sau pentru a putea ajuta la evaluarea performanței unei organizații în raport cu starea inițială, anterioară intervenției.

Pentru a putea monitoriza implementarea unei politici și pentru a-i putea analiza performanța în raport cu scopurile stabilite este nevoie de elaborarea unui set de indicatori. Indicatorii trebuie stabiliți înainte sau în faza incipientă de implementare a politicii în așa fel încât să existe posibilitatea colectării datelor relevante și necesare pentru procesul de monitorizare. Sistemul de monitorizare nu presupune neapărat dezvoltarea unui set de indicatori diferit de cel stabilit deja, ci poate presupune doar identificarea indicatorilor existenți și utilizarea lor în scopul obținerii unei imagini cât mai coerente asupra rezultatelor politicii.

Indicatorii pot fi:

- Cantitativi – exprimați în termeni numerici sau procentuali;
- Calitativi – pot măsura percepția, pot ajuta la descrierea comportamentelor.

Indicatorii trebuie considerați a fi nivele atinse pe parcursul implementării și care să corespundă cu obiectivele inițiale și rezultatele așteptate ale politicii publice. În procesul de monitorizare și evaluare indicatorii relevanți sunt folosiți ca mijloace de măsurare a succesului implementării unei politici publice.

O trăsătură comună a sistemelor de indicatori este aceea că măsoară rezultatele intermediare și finale în raport cu țintele stabilite inițial. Indicatorii stabiliți în cadrul procesului de monitorizare pot furniza informații utile pentru îmbunătățirea calității și eficacității politicii publice.

SURSE BIBLIOGRAFICE

- Carta de la Leipzig
 Declarația de la Toledo
 Demografia întreprinderilor din România în perioada 2007-2011, Institutul Național de Statistică
 Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică
 Fișa Localității Vatra Dornei
 Gehl, Jan, Orașe pentru oameni, București, editura Igloo, 2012
 Hotărârea de Guvern nr. 1037/2010 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice
 Lista Europene a Deșeurilor (HG nr. 856/2002)
 Legea 1/2011 – a educației naționale
 Legea nr. 24 din 15 ianuarie 2007, privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, cu modificările și completările ulterioare
 Legea 211/2011 privind regimul deșeurilor, republicată în 2014
 Legea 292/2011 – privind asistența socială
 Legea nr. 310/2004 care modifică și completează Legea Apelor nr. 107/1996
 Legea 350/2001 a urbanismului și amenajării teritoriului
 Legea 458/2002 privind calitatea apei potabile
 Lista Monumentelor Istorice a Județului Suceava
 Planul de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a IV - a - Rețeaua de Localități
 Planul de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a III - a - Arii Protejate
 Planul de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a VIII - a - Zone cu Resurse Turistice
 Planul de Dezvoltare Regională Nord – Est 2014-2020 (PDR NE)
 Planul Urbanistic General al Municipiului Vatra Dornei – etapa avizare
 Programul Operațional Regional 2014 – 2020
 Raportul privind Starea Mediului în Județul Suceava pentru anul 2014
 Master Planul Pentru Sectorul De Apă Și Apă Uzată Județul Suceava
 Master Plan pentru Dezvoltarea Turismului Balnear
 Master Planul pentru turismul național al României 2007 - 2026
 Recensământul populației și al locuințelor, anul 2011
 Proiectarea populației României în profil teritorial – Institutul Național de Statistică
 Recensământul Agricol General, 2010
 Planul de Marketing pentru promovarea arealului turistic Bazinul Dornelor, 2010
 Planul de Marketing pentru Promovarea Produsului Turistic Țara Dornelor
 Programul de îmbunătățire a eficienței energetice pentru municipiul Vatra Dornei
 Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Vatra Dornei
 Strategia locală privind dezvoltarea și funcționarea pe termen mediu și lung a serviciului de salubritate la nivelul Municipiului Vatra Dornei – Noiembrie 2015
 Statutul Municipiului Vatra Dornei aprobat prin HCL 164/30.09.2014
 Strategia Europa 2020
 Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României - Orizonturi 2013-2020-2030
 Strategia de Dezvoltare Economică și Socială a Județului Suceava, Perioada 2011 – 2020
 Ghid privind Dezvoltarea și Implementarea de Politici Urbane Integrate -2015 (Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007-2013)
 Ghid de elaborare a Raportului anual privind starea mediului conform cerințelor SOER
 Studiu de fundamentare pentru reatestarea Orașului Vatra Dornei ca Stațiune Turistică de interes național, Georgeta Maiorescu, București, 2007
 DONISĂ, I. (1968) *Geomorfologia văii Bistriței*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România
 IELENICZ, M. (2004) *Dicționar de Geografie Fizică*, Ediția a II-a revizuită, București, Editura Corint
 MIHALCA, I (2015) *Țara Dornelor – Studiu de geografie regională*, Cluj-Napoca, Editura Limes
 VERT, Constantin (2001) *Geografia Populației – Teorie și Metodologie*, Timișoara, Editura Mirton
 LAZĂR C., LAZĂR M., (2012) *Analiza statistico-economică*, București, Editura Economica

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI VATRA DORNEI

Str. Mihai Eminescu, Nr. 17, Vatra Dornei, Jud. Suceava

Tel. 0230/375229 Fax 0230/375170

primaria@vatra-dornei www.vatra-dornei.ro